

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

DÜNYA ŞİİRLERİNDE ATATÜRK

SEYDAHMET SOYLU¹

**Türkiye Dışındaki Ülkelerin Şairlerinden
Atatürk'le İlgili Şiir, Destan, Marş, Türkü,
Ağıt, İlahi, Hoyrat ve Maniler**

¹ Emekli Eğitim Müfettişi

Harita Görseli: HABERLER.COM.(haberler.com), "Dünyada kaç ülke var? Ülke sayısı kaçtır? Dünyadaki tüm ülkelerin isimleri nelerdir? Dünya haritası", 20 Mayıs 2021

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

DÜNYADAN ATATÜRK ŞİİRLERİ²

AFGANİSTAN

1. M. Sabir Karger: [Atatürk'e Şükran](#)
2. M. Sabir Karger: [Ata'ga Şükran](#) (Kendi Dilinde)
3. M. Sabir Karger: [Batur Ordum](#) (Kendi Dilinde)
4. M. Sabir Karger: [Ben Cesurum](#)

ARNAVUTLUK

5. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#) (Atatürk için Söylenen)
6. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#) (Kendi Dillerinde)
7. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#)-2
8. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#)-2 (Kendi Dillerinde)
9. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#)-3
10. Anonim: [Arnavutluk Halk Destanı](#)-3 (Kendi Dillerinde)

AVUSTURYA

11. Leopoldine Konig: [Zafer Marşı](#)

AZERBAYCAN

12. Halil Rıza Ulutürk: [Haray \(Haykır\)](#)
13. Halil Rıza Ulutürk: [Türk](#) (Kendi dilinde)
14. Halil Rıza Ulutürk: [Türkler](#)
15. Halil Rıza Ulutürk: [Yaşasın Od Yurdu Kardeş Türkiye](#)
16. Hüseyin Arif: [Sinemin Üstünde Gezdirecem Men](#)
17. İlgar Fehmi: [Mustafa Kemal Paşa](#)
18. İslam Sadık: [Atatürk](#)
19. Kemale Agayeva: [Menim Atatürk Atam](#)
20. Mikayıl Müşfik: [Atatürk'e](#)
21. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk Aşkı](#)
22. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk'ün Dili](#)
23. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk Diyor](#)
24. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk için](#)
25. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürkiye](#)

² Mavi renkli yazılar köprü bağlantılıdır. Mavi yazıya tıklanarak ilgili şiire gidilebilir.

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

26. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk Lazımdır](#)
27. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk Olmazdı](#)
28. Rəfiq Zəka Xəndan: [Atatürk'tür Atamız](#)
29. Rəfiq Zəka Xəndan: [Ayrıldık Atam](#)
30. Rəfiq Zəka Xəndan: [Güzellim İstanbul'um](#)
31. Rəfiq Zəka Xəndan: [Türkiye Temalı Şiirlerinden](#)
32. Rəfiq Zəka Xəndan: [Ulu Atatürk'ün Ölümüne](#)
33. Rəfiq Zəka Xəndan: [Yurdum Ulusum](#)

BANGLEDAŞ

34. Kazi Nazrûl İslâm: [Kemal Paşa Destanı](#)
35. Kazi Nazrûl İslâm: [Kemal Paşa Destanı](#) (Bengalce Dilinde)
36. Kazi Nazrûl İslâm: [Savaş Türküsü](#)

BULGARİSTAN

37. Elisavete Bagryana: [Yeni Atlantis](#)
38. Ferhat Yusuf: [Mustafa Kemal Paşa Destanı](#)
39. Lubomir Bobevski: [Atatürk](#)
40. Sabri Alagöz: [Atatürk'ün Altın Saati](#)
41. Anonim: [İlahi](#) (Muhacir İlahisi)
42. Anonim: [Cumhuriyet Marşı](#) (Okul Marşı)

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

43. Teyipcan Eliyev: [Atatürk'ün Kabrinde](#)
44. Teyipcan Eliyev: [Atatürk Kavrigi](#) (Uygur Türkçesi)

İRAK

45. Ma'ruf er-Rusafi: [Büyük Doğu'nun Kahramanına](#)
46. Ma'ruf er-Rusafi: [Büyük Doğu'nun Kahramanına](#) (Kendi Dilinde)
47. Nazım Refik Koçak: [Yurdumun Derdi](#)
48. Kerkük Türkleri: [Atatürk...](#)
49. Anonim: [İrak Türklerinin Hoyrat ve Manilerinde Atatürk](#) (Kendi Dillerinde)
50. Anonim: [Kerkük Hoyratlarında Atatürk](#)

İTALYA

51. Ord. Prof. Dr. Anna Masala: [Kemal Paşa'ya](#)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

52. Ord. Prof. Dr. Anna Masala: [A Kemal Pascia](#) (Şiirin Orijinali)

KAZAKİSTAN

53. Mağcan Cumabayev: [Uzaktaki Kardeşime](#)

54. Mağcan Cumabayev: [Alistağı Bavrıma](#) (Kendi Dilinde)

KIBRIS (GKRY)

55. Haralambos M. Azinas: [Atatürk Destanı](#)

KKTC

56. Ahmed Esad: [Atamıza](#)

57. İlter Veziroğlu: [Atatürk Güven Bize](#)

58. İlter Veziroğlu: [Atatürk Kırgındır Bize](#)

59. İlter Veziroğlu: [Atatürk'e](#)

60. İlter Veziroğlu: [Atatürk'e Mektup](#)

61. İlter Veziroğlu: [Atatürk'ten Öğretmenlere Mektup](#)

62. İlter Veziroğlu: [Atatürk'ü Sevmek](#)

63. İlter Veziroğlu: [Atatürkçe Yürümek](#)

64. İlter Veziroğlu: [Atatürkçü Olmak](#)

65. İlter Veziroğlu: [Ellerinden Öperim Mustafa Kemal](#)

66. İlter Veziroğlu: [Haklısın Gazi Paşam](#)

67. İlter Veziroğlu: [Öğretmenlere](#)

68. İlter Veziroğlu: [Öldün Diyemeyiz Sana](#)

69. İlter Veziroğlu: [Resimlerin İçinde](#)

70. İlter Veziroğlu: [Sizlerin Başöğretmeniyim](#)

71. İlter Veziroğlu: [Üzgün Bakıyorsun Anıttepe'den](#)

72. İlter Veziroğlu: [Yıllar Unutturamaz Seni Mustafa Kemal](#)

73. İlter Veziroğlu: [Yüzüne Bakmaya Utanıyoruz](#)

74. Mehmet Fikri (Matbaacı Fikri Bey): [Anadolu Benim Ülkem](#)

75. Anonim (Kavaklı Köyü Türkleri): [Dörtlük](#)

76. (Osman) Talât: [Dörtlük-2](#)

77. Urkiye Mine Balman: [Yurduma Giden Yollar](#)

KOSOVA

78. Aluş Nuş: [Atatürk'ün Sevdığı Türçü](#) (Kendi Dilinde)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

79. Aluş Nuş: [Kardeşimin Adı Nevruz](#)
80. Altay Suroy Recepoğlu: [Ata'ya](#)
81. Altay Suroy Receboğlu: [Bir Ata'nın Yılmaz Kenti](#)
82. Arif Bozacı: [Anıtkabir](#)
83. Arif Bozacı: [Atatürk](#)
84. Arif Bozacı: [Ellerim Ellerinle Buluştu Aydınlıkta](#)
85. Arif Bozacı: [İçimizdeki Çiçek](#)
86. Arif Bozacı: [Sevgin Yunus'un Yağmurudur](#)
87. Arif Bozacı: [Yaşayan Bir Yeşildir Ülkün](#)
88. Bayram İbrahim (Rogovalı): [Ağlıyoruz Ardınıza](#)
89. Bayram İbrahim (Rogovalı): [Anıtkabir'de Atatürk'ü Anımsayarak](#)
90. Bayram İbrahim (Rogovalı): [Kalbimizde Sen Büyüyorsun](#)
91. Bayram İbrahim (Rogovalı): [Kızım Ergüneş Atatürk'ü Posta Pullarından Öptü](#)
92. Cemali Tunalıgil: [10 Kasım](#)
93. Cemali Tunalıgil: [O Gün](#)
94. İskender Muzbeg Şefikoğlu: [Kimi Kere](#)
95. Mürteza Büşra: [Anadolu](#)
96. Nimetullah Hafız: [Mustafa Kemal'in Doru Atı](#)
97. Nimetullah Hafız: [Ne Mutlu Bize Ata'cığım](#)
98. Nimetullah Hafız: [O \(Atatürk\)](#)
99. Nusret Dişo Ülkü: [Ağıt \(Atalarımız arasında bir ata, Atatürk\)](#)
100. Nusret Dişo Ülkü: [Atatürk ve Ben](#)
101. Nusret Dişo Ülkü: [Ben de Türküm](#)
102. Osman Baymak: [10 Kasım](#)
103. Osman Baymak: [10 Kasım \(2\)](#)
104. Osman Baymak: [10 Kasım \(3\)](#)
105. Osman Baymak: [Anıtkabir'de](#)
106. Osman Baymak: [Atatürk](#)
107. Osman Baymak: [Bir Resim Var](#)
108. Rezzan Zborça: [Ata'ma Şiir](#)
109. Süleyman Brina: [Anma Olsun Diye](#)
110. Süleyman Brina: [Ata Dedim Ata Dedim](#)
111. Taner Güçlütürk: [Türk Evladı](#)
112. Zeynel Beksaç: [10 Kasımları Yaşatmak](#)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

KUZEY MAKEDONYA

113. Avni Engüllü: [Samsun'da Bir Gün](#)
114. Sabit Yusuf: [Ata](#)
115. Sabit Yusuf: [Atatürk'ü Anarken](#)
116. Şükrü Ramo: [Atatürk Anısı](#)
117. Şükrü Ramo: [Atatürk Eseri](#)
118. Şükrü Ramo: [Rahat Olsun Kurduğun Türkiye](#)

MOLDOVA-GAGAVUZYA

119. Raisa Uzun: [Yol Arkadaşı](#)

ÖZBEKİSTAN

120. Tora Mirza: [Mustafa Kemal Paşa \(Atatürk Vasiyeti\)](#)
121. Tora Mirza: [Mustafa Kemal Paşa \(Atatürk Vasiyeti\)](#) (Kendi Dilinde)

PAKİSTAN

122. Muhammed İkbāl: [Mustafa Kemal Paşa'ya Sesleniş](#)

ROMANYA

123. Emel Emin: [Anadolu'ya Selam](#)
124. Emel Emin: [Vatanda](#)
125. Hayat Memiş: [Atatürk](#)
126. Hayat Memiş: [Ey Atatürk](#)
127. Hayat Memiş: [Gerçekleşen Rüya](#)
128. Hayat Memiş: [İspatla](#)
129. Hayat Memiş: [10 Kasım Sabahı](#)
130. İon Arion: [Atatürk'ün Anıt Kabri Önünde](#)
131. İon Arion: [Atatürk'e Candan Selam](#)
132. Ananoim (Derleyen: Mehmet Ali Ekrem): [Romanya Türklerinin Anonim Bir Türküsü](#)

SİRBİSTAN-HİRVATİSTAN

133. Anonim: [Atatürk Destanı](#)
134. Anonim: [Atatürk Destanı](#) (Sırp-Hırvat Dilinde)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

SURİYE

135. El Şeyh Abdülkerim Uvayza: [Anafarta Kahramanı Övgüsü](#)
136. Hüseyin El Habbal: [Ey Mustafa'nın Adaşı](#)

YUGOSLAYA (ESKİ YUGOSLAVYA)

137. Anonim: [Yıldırım Gazi Mustafa Kemal Paşa Şarkısı](#)
138. [\(Şairi Bilinmeyen\) Yarım Kalmış Bir Şiir](#)

YUNANİSTAN

139. Alırıza Saraçoğlu: [Atam](#)
140. Alırıza Saraçoğlu: [Atanı Tanı Çocuğum](#)
141. Alırıza Saraçoğlu: [Atatürk'ümüz Ölmedi](#)
142. Alırıza Saraçoğlu: [Ben Kimim](#)
143. Alırıza Saraçoğlu: [Bandırma Vapuru](#)
144. Alırıza Saraçoğlu: [Batı Trakya Türklüğünden Ata'ya](#)
145. Alırıza Saraçoğlu: [Dörtlükler](#)
146. Alırıza Saraçoğlu: [Mustafa Kemal En Büyük İsim](#)
147. Alırıza Saraçoğlu: [Önderimiz Mustafa Kemal Paşa](#)
148. Alırıza Saraçoğlu: [Sabahın Müjdesi](#)
149. Alırıza Saraçoğlu: [Tarihi Yürüyüşümüz](#)
150. Alırıza Saraçoğlu: [Türklüğün Güneşi Atatürk](#)
151. Alırıza Saraçoğlu: [Türklüğün Önderi](#)
152. Hüseyin Alibabaoğlu: [Atatürk](#)
153. Hüseyin Alibabaoğlu: [Atatürk Güneşi](#)
154. Menelaos Nomdis: [Atatürk'e](#)
155. Mustafa Tahsinoğlu: [Atam O Kadar Lazımsın ki](#)
156. Mustafa Tahsinoğlu: [Atatürk](#)
157. Mustafa Tahsinoğlu: [Batı Trakya'da Atatürk](#)
158. Mustafa Tahsinoğlu: [Ölüm Yıldönümünde](#)
159. Naim Kazım: [Aşk Her Yanımız Sana](#)
160. Rahmi Ali: [1881-10 Kasım](#)
161. Rahmi Ali: [10 Kasım İçin Dörtlükler](#)
162. Rahmi Ali: [Anıtkabir'deki Özel Deftere](#)
163. Rahmi Ali: [Ata'ya Saygı](#)
164. Rahmi Ali: [Kemal](#)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

165. Rahmi Ali: [Özel Deftere](#)
166. Rahmi Ali: [Sen](#)
167. Sevkan Tahsinoğlu: [Ata'mın Gözleri](#)

TABLO

KAYNAKÇA

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Afganistan

ATATÜRK'E ŞÜKRAN

Han Atam, Tanrının özel elçisi Hakan Atam,
Gönül kapısını evlatlarına açan Atam...

Ben uzakta öç ilimde kimsesiz kalmış idim,
Bana bir cennet parçası armağan kılan Atam...

Şükrederim Yüce Tanrım, istediğimi eyledin,
Yaralı gönlümü iyi kıldın benim için, derman Atam...

Sen Ulu, Türkler Atası vasfını nasıl aldın?
Atalar Atasısın sen, en büyük insan Atam...

Gözlerime sürme kılsam, bastığın toprakları,
Ersem bu isteklerime kalmıyor arman Atam...

Her sözün bana hadistir, can verir bana daim,
Türklüğümü senden aldım, göğsüm asman Atam...

Ata'mın izindeyim her zaman, yemin ederim,
Hey benim, güneş gibi, Türklüğe nur saçan Atam...³

M. Sabir Kârger / Afganistan
(Güney Türkistanlı Türk Şair,
Müzisyen ve İlaç Sanayicisi)

ATA'GA ŞÜKRAN (Şiirden Orijinal Dörtlük)

Han Atam, Tengri'mni lütfü, kahraman Hakan Atam,
Bizge Türk Cumhuriyeti armağan kılğan Atam.
Men uzakta, öz ilimde kimsesiz kalgan idim,
Bağrı kan evlatlarıngge eşiking açgen Atam.⁴

M. Sabir Kârger / Afganistan
(Güney Türkistanlı Türk Şair,
Müzisyen ve İlaç Sanayicisi)

BATUR ORDUM

Mehmet Sabir Karger (1957-...)
"Güney Türkistan'ın Andhoy şehrinin Korgan kasabasında 1957 yılında, köklü bir Türk ailesinin üçüncü çocuğu olarak dünyaya geldi. 1977 senesinde, yüksek tahsil için Türkiye'ye gelen Mehmet Sabir, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'ni 1984'te bitirdi. Mehmet Sabir Karger, çalışmalarını Türkistan Halk Müziği (I-II) isimli iki albüm olarak yayınladı. Türk Dünyası Klasığı haline gelen "Anayurt Marşı" eseri, dünyanın her yerindeki Türkler arasında büyük ilgi gördü. Farsça ve İngilizce bilen Mehmet Sabir Karger, halen işadamları olarak ilaç sektöründe ihracat ile meşguldür."(*)

Afganistan

³ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.15

(*) Esen Müzik, Mehmet Sabir Karger (esenmuzik.com)

⁴ Yeniçağ Gazetesi, Ahmet B. Ercilasun, "Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar...", 27.10.2019 (yenicaggazetesi.com.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kovangey men Atatürk'ning askeri boldum bu kün
Bayrağımın arkasida toğbiki boldum bu kün.

Batur ordum sen uçun her kaçan canım birey
Bugün sevgili Türkiyem'ning bekçisi boldum bu kün.

Eyleding Tangrı kulinga eski künlerini yine
Tüşlerimge men kavuştum sevinçli boldum bu kün

Bul vatan sevgisini menden sorang inağalar
Erkinlikning tatını men bilgeli boldum bu kün

Yaşı bilgil "Sabir"a, senge tavvuşmuşdur bu yurt,
Köz karağım Türkiyem'ning kirpiki boldum bu kün.⁵

M. Sabir Kârger / Afganistan
(Güney Türkistanlı Türk Şair,
Müziyen ve İlaç Sanayicisi

BEN CESURUM (Ben Baturum şiirinin, olası Türkçesi)

Kovangey ben bu gün Atatürk'ün askeriydim
Bugün bayrağımın arkasındayım.

Bütün hayatım senin için bir
Bugün sevgili Türkiye'min koruyucusu oldum.

Allah eski günleri küle döndürsün
Bugün hayallerime kavuştuğum için mutluyum

Bana bu vatan sevgisini sorun.

Bugün özgürlüğün tadını biliyordum

Çağın "Sabir"ine, bu topraklar sana ait.
Bugün sevgili Türkiye'min kirpiği oldum.⁶

M. Sabir Kârger / Afganistan
(Güney Türkistanlı Türk Şair,
Müziyen ve İlaç Sanayicisi)

Mehmet Sabir
Karger (1957-...)

⁵ Oyhan Hasan Bildirki, "Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler", Dorlion Yayınları, Nisan 2020, s.133

⁶ Google Çeviri, Türkmençe-Türkçe (google.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Arnavutluk

(Atatürk için Söylenen)

ARNAVUTLUK HALK DESTANI

Ey mahv olup üzülen yüce millet
İstanbul'a dediniz, nedir gaflet?
Ey sultanı deviren yüce millet.
Yaşa yüce millet, acılı millet,
Bir devri kapatıp yeniyi açan kuvvet.

Sultan bizi nasıl da anladı hey,
Milleti üç paralık etmişti he.,
Yeni adı Paşa'ya biz taktık hey,
Yeni bir ad, büyük bir ad verdik hey,
Mustafa Kemal adını verdik hey.

Yedi kral hepten kalktı ayağa,
Mustafa Kemal'le durdu kavgaya.

Kemal kalktı kahramanca ayağa,
Kim ki Türk'tür diniyle, imanıla,
Hemen kalksın, oturmasın, ayağa
Hazırlansın vatanının savaşına.

Yunanlı general bre savaştan zor kurtulan
Koştu gitti kralına bre aman aman!
Dedi bre kralım, aman kralım aman
Biz bu işi yaman etmişiz yaman.
Hiç olmazmış Kemal'e karşı koyan
Ölü sandık Türkler, canlandı ondan.

Be hey benim budala Generalim,
Ölü Türk de olsa, olur mu hiç sağ?
Konstantin, söyleme böyle esef ederim,
On iki bin tutsak verdim ya ölü ya sağ.
Aman sakın duymasın Mustafa Kemal
Yoksa kalmaz tek evladım bile sağ.

Konstantin çok sinirlendi bu söze,
Hemen tel çekti bırakmadı işi söze,

www.dunyadaataturk.com

www.ataturkintheworld.com

Arnavutluk

S. Soylu

Şubat 2024

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Ey Fransa neredesin, aldırmam boş söze,
Mustafa Kemal karşımda göz göze.
On iki bin baş verdim bir tek söze,
Biri dahi dönmedi nidem öze.
Ey Konstantin üzülme sen, iş olur.
Barış lazım Kemal'le bu tek olur.

Kim ki Türk'tür diniyle imanıyla
Hemen kalksın, oturmasın, ayağa
Bu şimdi son savaştır bilsin herkes...⁷

(Anonim)

(Atatürk İçin Söylenen)

ARNAVUTLUK HALK DESTANI

(Şiirin Orijinali)

Jarzuhall-hoj-besa ç'i kan'mbarue
Ter n'Stamboll babes ja kan'cue
Heu Sultanin pritin me e rrzue...
Jasha, jasha milleti i shkret;
Rrezut itatin e nji devlete...
Eu, Sultani mire na jo kujtue
N'posht' tri pare vaka Ishue.
Emen te ri pashes j a ka vue
Emen te ri ni emen te madh-e
Heu, ju vu emnin Mustafa Çemale... ej.
Te shtat kralat ne kom jan çue,
Me Çemal'in dona me luftue!...
Mir Çemali na u ngrit ne kom;
Kush osht turk me din e imon-e,
Çeksaj rendi ka me u ngrit ne kome
Eu, sot t'hakatje per vaton-e, hej...
Gjeneralli sall na ka shpetue

Arnavutluk

⁷ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.98-99

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Drejt te krali moj n aka shkue,
Kral Junonit mor n aka kallzue,
Kostantin mor mos u bon budalle,
Nuk luftohet jalla me Çemale
Turçit e vdekët sot jon'bo te gjalle...

Gjenerall bre, paske kon' bualle,
Turki i vdekët nuk bohet i xhalle!
Kostantin, mos e fol at fjale
Ti, dymbëdhjet mij ti kane zon'te xhalle...
Mos ta ndije Cemali ket fjale
Eu, culle te vogel s'ka me t'lon' te xhalle...

Kostantini çather u zimtue,
Frik, tha, telin granices j aka çue,
Ti or Fronce te vish njer ka une
Me Çemalin s'mundem me luftue,
Dymbëdhjet mij krejt m'i ka farue
Eu, njo te xhall' sall ma ka leshue-ej,
Kostantin ti mos u zimtue
Ti me Çemalin kina met'pajtue...

Kusht osht me din e imon,
Çeksaj rendi ka me u ngrit ne kome
Heu, çekjo eshte muharebeja e mbrome.⁸

(Anonim)

ARNAVUT HALK DESTANINDAN-2

"Yeni addır verdik bizler pašamıza
Öyle yenice, uluca bir ad behey,
Hey, Mustafa Kemal adını taktık, hey.

Ayağa kalkmıştı yedi kral giderek
Kemal'le savaşa hazırız diyerek.

İyi ki Kemal ayaklandırdı bizi,

Arnavutluk

⁸ Nimetullah Hafız, a.g.e., s.96-97

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Türk olan herkese, diniyle imanıyla
Ayağa kalkıp başkaldırma zamanı,
Hey, yurt uğruna çaba sunmanın anı...⁹
(Anonim)

ARNAVUT HALK DESTANINDAN-2

(Şiirin Orijinali)

“Emén té ri pashés j aka vue
Emén té r ini emén te madhé
Heu, ju vu emnin Mustafa Qemalé...ej
Té shtat kralat né kom jan çue
Me Qemalin dona me luftue!..
Mir Qemali na u ngrit né kom,
Kush osht turk me din me imon-e
Çeksay rendi kam e
Heu ngrit né kome Heu, sot t’hakatje pér vatone, ej...”¹⁰

ARNAVUT HALK DESTANINDAN-3 BİR BAŞKA DÖRTLÜK

Yaşasın Mustafa Kemal Paşa
Binlerce yıl yaşasın o..
İşgüzar olsun milletin
Taş ağaç çatlasa şu kara dağda.¹¹
(Anonim)

ARNAVUT HALK DESTANINDAN-3 (Şiirin Orijinali)

Rnofté Mustafa Qemal Paşa
Me m’ja e me vyete!
I pnofté krejté m’let’
N’gur’e dru e bjeshké t’shkreté!!!¹²

⁹Nazlı Rânâ GÜREL-Zeki GÜREL, “Makedonya Türk Basınında ve Edebiyatında Atatürk” s.224-225 (<https://silo.tips/>)

¹⁰ Nazlı Rânâ GÜREL-Zeki GÜREL, a.g.e., s.224

¹¹ Nazlı Rânâ GÜREL-Zeki GÜREL, a.g.e., s.225

¹²Nazlı Rânâ GÜREL-Zeki GÜREL, a.g.e., s.225

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Avusturya

ZAFER MARŞI

Mustafa Kemal Paşa

Çarptı şiddetle, çarptı şiddetle!

Dağıttı düşman sürülerini, sürülerini.

O'nu Tanrı göndermişti;

Savaşı kazanmak için.

Güzel yurduna barış getirmek için..

Zalimdi, hırslı haindi düşman.

Haindi düşman...

Güçlüydü Kemal Paşa,

Yendi Yunanı, yendi Yunanı...

Kemal Paşa çok güçlüydü,

Hemen yendi düşmanı,

Acılar döndü sonsuz sevince...

Durmayın hemen bir defne çelengi sarın.

O yüce insanın başına.

O tüm yaşamını attı tehlikeye;

İslâm dünyası için...

Gür seslerle bağırın!.

Gönüllerden sevinçlerle!.

Tanrı 'nın O 'na sonsuz mutluluklar

Vermesini dileyin siz...¹³

Leopoldine Konig / Avusturya
(Müzik Öğretmeni / Besteci)

L. Konig'in Atatürk'e Yazdığı Mektup

Ekselans,

Bendeniz Büyük Savaşın dehşetleri içinde bulunmuş bir subay kıziyım. Bütün dünyanın düşman kesildiği biz Avusturyalılar, uçurumun kenarında bulunuyoruz. Mutsuz ülkemiz daha uzun süre, daha iyi zamanları beklemek zorunda kalacaktır. Buna karşılık Türkiye yeniden doğuşunun borçlu bulunduğu bir adama sahip olmak mutluluğunu elde etmiştir.

Türk Zaferi güçlü elinizle yaratılan bu şanlı kurtuluş, adaleti seven herkesi içten sevinçlere kavuşturmuştur. Bendeniz de yüksek yönetiminiz altında Türk milletinin kazandığı bu şanlı zafer hakkındaki sevinç ve duygularımı bestelediğim marşı Ekselanslarına sunmakla belirtmek istiyorum.

Ekselanslarınızın bu marştan bir zevk duymalarının benim için bir onur olacağını arz ile ve büyük bir bağlılıkla, bir imzanızın bağışlanmasını rica ederim. En içten saygılar.

Viyana 9.12.1922 Leopoldine Konig

Wien, XIII, Stainbaurgasse 25. D. Desten1(*)

Atatürk'ün L. Konig'e Cevabı Mektup

Matmazel

Hassas ve rakik bir ruhun ifade-i âlâmı olan mektubunuzu ve milletimizin kazandığı zaferi terennüm eden marşınızı aldım. Çok teşekkür ederim. Adalet geç olsa bile, mutlaka bir gün tecelli edecektir. Bu kudret-i, fâtıranın değişmez bir kanunudur. Binaenaleyh, sevgili vatanınızın hâlihazırda sizi müteessir etmesin. En yakın zamanda memleketinizin nail-i halas ve istiklal olmasını temenni ederim.

Mustafa Kemal - Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi, 29.12.1922 (*)

¹³ Mehmet Önder, "Atatürk'e Mektuplar", s.101 (atamdergi.gov.tr)

(*) Sami Biber, "Atatürk'e Yazılan İki Mektup" (edebiyatevi.com, 20.03.2018); Görsel: Mehmet Önder, a.g.e, s.102

Qurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azərbaycan

HARAY (HAYKIR)

Birleşse türkuyğur, türközbek, tatar,
Elim Aya, Marsa Zöhre'ye çatar (Zöhre: Venüs gezegeni)
Hara, ey gagauz, türkgazah, balkar
Ey başkırt, ey türkmen, susursan niye?
Kavuşsun Türkistan, Atatürkiye¹⁴

Halil Rıza Ulutürk /Azerbaycan (Şair, Filoloji Bilimleri Profesörü)

TÜRK

-Hər Türk on kişiye bərabərdir! - dedilər.
-Xayır! -dedi Mustafa Kamal Atatürk
-Hər Türk bir dünya deməkdir.

-Sən 58 yaşlı mənə 45 yaşında,
Söylə hardandı səndə bu mətanət, bu qüdrət?
Yoxsa od kürəsi var ürəyinin başında,
Qələmin ildirimidir, özün bambaşqa cür ət.

Tükəndi dəftər-qələm, gecə-gündüz yazırsan,
Qaralayıb pozursan, pozub bir də yazırsan.
Dərdi döküb qoymusan dizlərinin altına
Arslan kibi, şir kibi hər döyüşə hazırsan.

Dəmir-beton divardan dımaq boyda qopartdım,
Tas içində göllənən yağış suyuna atdım.
Dedim: Bu sorğulara cavap almaqçün, inan
Türk olmalı, anadan sən Türk doğulmalısən.¹⁵

(Moskova, Lefortovo Hapishanəsi, 1 Mart 1990)

Halil Rıza Ulutürk /Azerbaycan (Şair, Bilim İnsanı)

TÜRKLER (Şiirin Türkçesi)

“Her Türk on kişiye bedeldir” dediler.
“Hayır” dedi Mustafa Kemâl Atatürk,
Her Türk bir dünyaya bedeldir!”.

Halil Rıza Ulutürk (1932-1994)

21 Ekim 1932 tarihinde Azərbaycan'ın Salyan bölgəsinin Pirebbe köyündə doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğduğu yerdə, yüksək təhsilini də Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filoloji Fakültəsində tamamlamış, 1954 yılında SSCB Yazarlar Birliğı üyeliğine seçilmiş, lisansüstü təğıtiminə Moskova Gorki Edebiyat Enstitüsündə davam etmişdir(1922). Haziran 1994 tarihinde vefat eden ve Bakü Fahrê Hıyâbanında defnolunan Halil Rıza Ulutürk'ün, Mezarı yanında heykeli də vardır. Azərbaycan halkanın millî mücâdele hareketine verdiğı özel hizmetleri nedeniyle, ölümünden sonra, “İstiklâl Ordeni” (Nişanı) ile taltif edilmişdir.(*)

Görsel: Wikipediya, Halil Rıza Ulutürk

¹⁴ İrfan Paksoy, “Âzadlığın Gür Sesi; Halil Rıza Ulutürk” s.8 (dibace.net, 18 Haziran 2021)

¹⁵ Halil Rıza Ulutürk, “Azadlıq Şiirler”, Hazırlayan: Seyfettin Altaylı, T.C. Kültür Bakanlığı Türk Dünyası Edebiyatı, s.208

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

Sen 58 bense 45 yaşında.

Söyle neredendir bu metanet bu kudret?

Alev topu var yüreğimin başında.

Kalemin yıldırımdır, özün cüreti bambaşka.

Tükendi defter, kalem gece-gündüz yazıyorsun.

Karalayıp bozuyorsun, bozup tekrar yazıyorsun.

Derdi büküp koymuşsun dizlerinin altına.

Aslan gibi, kaplan gibi her dövüşe hazırsın.

Demir-beton duvardan tırnak boyda koparttım.

Tas içinde göllenen yağış suyuna attım.

Dedim: Bu sorulara cevap almak için, inan.

Türk olmalı sen, anadan Türk doğmalısın!¹⁶

(Moskova, Lefortovo Hapishanesi, 1 Mart 1990)

Halil Rıza Ulutürk /Azerbaycan (Şair, Bilim İnsanı)

YAŞASIN OD YURDU, KARDEŞ TÜRKİYE

Beşerin yoludur Atatürk yolu

Yağsa da yıldırım, boran, kar, dolu

Yar bu covğunları, ey genç Koroğlu,

Smaşsın Od yurdu, kardeş Türkiye

Türk severler tacı Mustafa Kur'an,

Ölmez millet için yaradan, kuran

Sensen arkamızda dağ gibi duran

Dayağım, Od Yurdum, arkam Türkiye

"Her Türk on kişiye denktir!" - dediler

"Hayır" - dedi Mustafa Kemal Atatürk

"Her Türk bir dünyaya bedeldir."

Sen 58 yaşlı, mense 45 yaşında,

Söyle hardandı sende bu metanet, bu kudret?

Yoksa od küresi var yüreğinin başında

Kelemin yıldırımdır, özün bambaşka cüret.

Halil Rıza Ulutürk
(1932-1994)

¹⁶ İrfan Paksoy, "Âzadlığın Gür Sesi; Halil Rıza Ulutürk", s.9 (dibace.net, 18 Haziran 2021)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Tükendi defter-kalem, gece-gündüz yazırsan,
Karalayıp bozursan, bozup bir de yazırsan
Derdi büküp koymuşsun dizlerinin altına,
Arslan gibi, şir gibi her dövüşe hazırsan.
(Moskova Lefortova Zindanı, 1 Mart 1990)¹⁷

Halil Rıza Ulutürk / Azerbaycan
(Şair, Filoloji Bilimleri Profesörü)

Halil Rıza Ulutürk
(1932-1994)

Azerbaycan

SİNEMİN ÜSTÜNDE GEZDİRECEM MEN

Başkadır gönlümün isteği, gamı,
Aslına, nesline söz vermişim men.
Atatürk Atamla, Arif balamı,
Sinemim Üstünde Gezdirecem Men.
Gökte baht yıldızım akana kadar,
Ağzımdan son nefes çıkana kadar...¹⁸

Hüseyin Arif / Azerbaycan Türk'ü (Pedagog ve Şair)

Hüseyin Ârif (1924-1992)

İlk ve ortaöğrenimini doğum yerinde tamamladı. Hüseyin Hüseyinzâde olarak da bilinir. Bakü Pedagoji Enstitüsünü ve Askerî mühendislik okulunu bitirdi. Tovuz'da öğretmenlik yaptı. Şiirler ve piyesler yazdı. Azerbaycan Halk Şairi unvanına layık görüldü. (*) Görsel:(**)

MUSTAFA KEMAL PAŞA

“Başın üste ay-yıldız, elde tuttun Kur'an-ı,
Sen yetiştin imdada tökülende Türk kanı
Gayretinin kölgesi tuttu bütün Turan'ı,
Türkün haykıran sesi yayıldı dağa taş
Mustafa Kemal Paşa!

Ezemetli sesinden yer-gök dehşete geldi,
Kayalar dağdan kopup huzuruna yürüdü.
Senin cesaretinle Türk bayrağı yükseldi,

İlgar Fahmi
(1975-...)

¹⁷ Osman Baymak, Cansel Donat, “Türk Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2”, “Grafik Basımevi” Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.216

¹⁸ Hanri Benazus, “Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk”, Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.56

(*) Biyografya, Hüseyin Arif (biyografya.com); (**) Azerbaijans, Hüseyin Arif (azerbaijans.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bütün Türkistan dedi: Yaşa, yaşa, bin yaşa!
Mustafa Kemal Paşa!

Yirminci yüzyılın Timur'u Cengiz'isen
Zulmet tutmuş Turan'ı güneşli gündüzüsen,
Bize göğlerden yenen Tanrının hak sözüsen,
Gudretinle dağlar da girebilmez yarışa,
Mustafa Kemal Paşa!

Bütün Türk ellerine yayılıp şan, şöhretin,
Senle asırlar boyu övünecek milletin
Atatürk adı oldu gazandığın servetin
Daim Türkiye'yle de adın çekilir goşa,

Mustafa Kemal Paşa /Mustafa kemal Paşa!!!¹⁹

İlgar Fehmi /Azerbaycan Türk'ü (Şair, Yazar, Sunucu ve Hukukçu)

Azerbaycan

İlgar Fahmi (1975-...)

1975'te Bakü'de doğdu. Bakü Devlet Üniversitesi Hukuk Fakültesi(1992-1996) ile Belarus Devlet Ekonomi Üniversitesi'ni bitirdi.

Sanatla uğraşmaktadır. Birçok ülkede yayınlanan 18 kitabı vardır. Birçok ödülün de sahibidir. Azerbaycan Devlet Televizyonunda yayınlanan "Majlisi-Uns" adlı edebiyat programının sunucu-editörlüğünü yapmaktadır. (*)

ATATÜRK

Düşmenler yolunu azdı, kol koydu,
Azanın kabrini kazdı, kol koydu.
Türkün taleğini yazdı, kol koydu,
Atatürk'ün kolu Tanrı koluydu (2019)

Kapkara bulutlar bir gün yarıldı,
Ordan bize baktı Güneş ganrıldı.
Türkümün boynuna bir kol sarıldı,
Atatürk'ün kolu Tanrı koluydu

Dağlar yara-yara düze yol açtı,
Bağlanmış yollardan taze yol açtı.
Gönüle yol açtı, göze yol açtı,
Atatürk'ün yolu Tanrı yoluydu.²⁰

İslam Sadık / Azerbaycan Türk'ü Şair

İslam Sadık

İslam Sadık, günümüz Azerbaycan edebiyatının yükünü büyük ölçüde taşıyan ve olgunluk devri eserlerini vermiş olan şairlerden birisidir. (*)

¹⁹ Wowturkey, "Çanakkale Geçilmez", 20 Mayıs 2006 (wowturkey.com)

(*) Vikipediya Azad Ansiklopediya, İlgar Fehmi (az.wikipedia.org)

²⁰ Nizami Muratoğlu "Azerbaycan'ın Büyük Dostu Atatürk", "Bengi" Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi, 2018-1, s.64 (dergipark.org.tr)

(*) Yaşar Sözen, "Refail Oğuztürk Dağlı'nın Şiir ve Poemalarında Yapı ve Tema", T.C. Pamukkale Üniversitesi Y.Lisans Tezi, 2018, s.14 (acikerisim.pau.edu.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

MENİM ATATÜRK ATAM

Atam benim adımı senin adından alıb,
Üreğime bu odu senin odundan salıb,
Odur ki, gayret mene sender yadigâr galıb,
Adım, odum, soyadım, benim Atatürk Atam.

Heyif ki, görmedim men senin çınar boyunu,
Ulduzlar dövrelsin gereklidir öz ayını,
Bari şiire çeviririm bu mehebbet payını,
Ey mehrim, ey hayatım, benim Atatürk Atam.

Gabrin nur içindedir neden alır huşumu,
Gül yerine tökürem men gözümün yaşını,
Bari öpüm doyunca senin mezar daşını,
Bu ölümü gınadım, benim Atatürk Atam.

Keşke sen sağ olaydın, ulusuna gelmişem,
Mevlana'na gelmişem, Yunus'una gelmişem,
Gönüllerin sevgiler dolusuna gelmişem,
Ey uçuran ganadım, benim Atatürk Atam.

Çok istedim men görüm yarattığın vatani,
Ne onu gere bildim, ne elini ne seni.
Ne yahşi ki, Allah'ım hasret goymadı meni,
Hasil oldu muradım, benim Atatürk Atam.²¹

Kemale Agayeva / Azerbaycan (Şair ve Yazar)

ATATÜRK'E

Gönlüm emr eyledi ben kulak verdim.
Bu şiiri ey dahi, aşkınla yazdım.
Aşkın olmasaydı cephe boyunca,
Bu söz ordusunu sıralamazdım.
Onun her bendine izin almadan,

Kamala Aghayeva Aghagizi

(10.7.1936, Nahçıvan – 18.7.2019, Bakü)

Şair, oyun yazarı, Azerbaycan Yazarlar Birliği üyesi (1958), Tiyatro İşçileri Birliği üyesi (1971), Onurlu Kültür Emekçisi (1984), Onurlu Sanat Emekçisi (2002). Nahçıvan'da doğdu. 1953-1957 yıllarında Azerbaycan Diller Üniversitesi Fransızca dil fakültesine e devam etti. İlk matbu şiiri "Hilal olaydım" 1957'de "Azerbaycan" dergisinde; ilk kitabı "Baharın Sözü" 1961'de yayımlandı. 15 şiir kitabı, 200 kadar deneme ve edebi eserin yazarıdır. (*)

Mikail Müşfik
(1908-1939)

²¹ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.56

(*) Vikipediya Azad Ensiklopediya, Kamala Aghayeva (az.wikipedia.org)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Sayırsız milletlerin mührünü basdım.
Sanat vadisinde öyle bilmeyin,
Yolumu yitirdim, yolumu kaybettim.

Bu şiiri yazmakla asırlar boyu,
Dağlara, taşlara adımları kazdım.

Ey ulu Atatürk, diktim seninle,

Şanlı abideni söz vatanında (2019)²²

Mikayıl Müşfik / Azerbaycan

(Şair, Çevirmen, Öğretmen, Pedagog)

ATÜRK AŞKI

Türk'sün Atatürk, sende Kemal varsa, Atandır.

Türkoğlu güneştir ebedi, sanma batandır.

Erdemli oğul toprağın, altında yatandır;

Toprak anaya er gibi bir nesne katandır.

Türkün, Atatürk yardımına darda çatandır,

Türk'sün, Atatürk aşkı sevinç başatandır.

Çok da senin ardınca cılızlar taş atandır,

Türk ırkı sağolsun, Atatürk'ü yaşatandır...²³

Rəfiq Zəka Xəndan / Azerbaycan Türk'ü

(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

ATATÜRK'ÜN DİLİ

Dilimi doğma bilen bu ulusa can veririm,

Dilimin türküsüne canımı kurban veririm...

Türk'ü maşuk eden insanlığa Türk'ün dilidir,

Bu dili sevmemek olmaz, Atatürk'ün dilidir.²⁴

Rəfiq Zəka Xəndan / Azerbaycan

Mikail Müşfik (5.6.1908, Bakü – 6.1.1939, Bakü)

Rus-Tatar mektebini, Bakü Öğretmen okulunu, 12 numaralı mektep ve Azerbaycan Devlet Darülfünü Dil-Edebiyat Fakültesi'ni bitirdi. Pedagogluk, öğretmenlik ve çevirmenlik yapmıştır. Eşine yazdığı "Yenə O Bağ Olaydı" isimli şiiri ile tanınır. 1937'de "devlet düşmanı, hanetle" suçlanıp tutuklandı ve Bakü yakınındaki Bayıl cezaevinde 1939'da idam edildi.(*)

Refik Zeka Handan (1939-1999)

16.6.1939'da Bakü'de doğdu. 20. yüzyıl Azerbaycan şiirinin önde gelen şairlerindendir.

1962'de "Çağlayan" adlı ilk şiir kitabını; sonra "Sonunda Tamam" (1968), "Sevgili Canavarım" (1970) adlı müzikal komedilerin metnini yazdı. Şiirlerde ayrılık, yurt özlemi, birlik ve bütünlük arzusu arasındaki ilişki parlaklığıyla ilgi uyandırır. Soy ve Türklük büyük bir aşkla övülür.

Azerbaycan-Türkiye edebi ilişkilerin gelişmesinde önemli rol oynadı. Kitapları Türkiye'de yayınlandı. Türk Halk Bilimleri Akademisi'ne fahri akademisyen seçildi ve Uluslararası Atatürk Ödülü sahibi oldu. Dünya klasik edebiyatı örneklerini çevirmiştir. Azerbaycan Sanat Akademisi'nin profesörü olarak öğretim kadrosunda yer aldı ve estetik dersleri verdi. 7 Ocak 1999'da Bakü'de öldü.(*)

²² Nizami Muratoğlu "Azerbaycan'ın Büyük Dostu Atatürk", BENĞİ Dünya Yörük-Türkmen Araştırma Dergisi, 2018-1 s.61 (dergipark.org.tr)

(*) Wikiwand, Mikail Müşfik (wikiwand.com)

²³ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.44

(*) Günaydın, Nurlanə Əliyeva "Ömür bitər, yol bitməz"...- RƏFİQ ZƏKA XƏNDAN (gunaydin.az)

²⁴ Hasan Özer, Rövşen Memmedov, "Azerbaycanlı Şair Refik Zeka Handan'ın Türkiye Temalı Şiirleri ve Bunların Kelime Kadrosu Üzerine", s.27 (academia.edu)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

ATATÜRK DİYOR

Ne diyor gönlümün özel türküsü,
Türkiye büyüktür, Türk büyük diyor.
İrkimin yağdan yoktur ürküsü;
Hey gidi düşmanım, benden ürk diyor...

Atatürk ülküsü Türkün ülküsün,
İşte bu yeryüzü bana Türk diyor.
Benim sancağımın Ay-Yıldız süsü,
Benim önderimdir Atatürk, diyor...²⁵

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

ATATÜRK İÇİN

Atatürk aşkı güneştir solabilmez, bence,
Atatürk'ten büyük insan olabilmez, bence,
Onsuz il derdine derman bulabilmez, bence,
Atatürk'ten büyük insan olabilmez, bence.
Yurdunun uğruna kurban olacak can çoktur,
Tilkiler varsa da, kurtlar az değil, aslan çoktur.
Ülkelerde büyük önder, büyük insan çoktur,
Atatürk'ten büyük insan olabilmez, bence.²⁶

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

Refik Zeka Handan
(1939-1999)

ATATÜRKİYE

Bu məmləkət Türkiyə'dir,
Türkiyə'ye Türk yiyə'dir,
Türkoğlu Türküm diyənə
Bu yurt Atatürkiyə'dir!...²⁷

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü (Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

²⁵ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.47

²⁶ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.55

²⁷ Rəfiq Zəka Xəndan, "Atatürkiyə", Bakı: "Mütərcim" nəşriyatı, 1998, s.15

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

ATATÜRK LAZIMDIR

Unutulmaz, unutulmaz ulu kurbanlarımız,
Gün gibi kızlarımız ay gibi oğlanlarımız.

Bu yiğit canlarımızdır, bu şehit kanlarımız,
İntikam aşkı ile çağlıyor aslanlarımız.

Türk'ün özgürlüğünü duymaya Türk lazımdır.
Bak bugünler ölüme dalmış milletime.

Milletin remzi olan bir Atatürk lazımdır.
Anayurtta Atasız kalmış olan milletime.²⁸

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

ATATÜRK OLMAZDI

Atatürk olmasa, gerçek bu ki, Türk olmazdı,
Ama Türk olmasa, haşa, Atatürk olmazdı...²⁹

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

Refik Zeka Handan
(1939-1999)

ATATÜRK'TÜR ATAMIZ

Bence Türk milletinin çekmediği yük yoktur,
Başka millette bu kudret, bu büyük yoktur.
Türk mü sandın Atatürk'ü Atası bilmeyen?
Atatürk'tür Atamız söylemeyen Türk yoktur.³⁰

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

²⁸ Ayhan Tunca "Atatürk ve Şiirde Azeri Şair Refi Zeka Handan" (*edirnehaber.org*, 7.11.2013)

²⁹ Ayhan Tunca, aynı yazı

³⁰ Ayhan Tunca, aynı yazı

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

AYRILDIK ATAM

Atatürkdür Atamız söylenmeyen Türk yokdur
...Dünya darılır, erşe çıkan nisgilimizden (derdimizden)
Ayrıldık, Atam, sen kibi can sevgilimizden.³¹

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

GÜZELİM İSTANBUL'UM

Musikidir, şiirdir selin, ruzgarın, mehin
Kaynağını görmüşem sende gövsü-küzehin
Fatehler Fatehidir Sultan Mehmet Fatehin
Atatürküne benzer çetin bir insan bulum
Gözellerin gözeli gözelim, İstanbulum!³²

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

TÜRKİYE TEMALİ ŞİİRLERİNDEN

Bu millî görkem dedi,
Erlere görkem dedi.
Sırtından vurulmayan,
Türkoğlu Türk'üm dedi...
Dedim: niçin ay-yıldızlı yurdunun,
Bayrağına ayna tutup ordunun,
Ne demektir tarihinde Kurt onun?!
Tarihte ilkim dedi,
Uludur ülkem dedi,
Atatürk'ün oğluyum,
Türk oğlu Türk'üm dedi...³³

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

Refik Zeka Handan
(1939-1999)

³¹ Tamilya Aliyeva, "Azərbaycan Bəzi Halk Yazınında Atatürk", T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (ekitap.ktb.gov.tr)

³² Tamilya Aliyeva, "Azərbaycan Bəzi Halk Yazınında Atatürk", T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (ekitap.ktb.gov.tr)

³³ Hasan Özer, Rövsən Memmedov, "Azərbaycanlı Şair Refik Zeka Handan'ın Türkiye Temalı Şiirleri ve Bunların Kelime Kadrosu Üzerine", s.26 (academia.edu)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

ULU ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNE

Bağ bağ açılır, gönlümüzün bağları, bağ bağ,
Tağ tağ uçulur, ömrümüzün tağları, tağ tağ,
Sağ sağ tutuşur ruhunun âşıkları, sağ sağ,
Dağ da çekilir yolcuların göğsüne, dağ dağ...

Zulmet çökülür, çıktı güneş menzilimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.

Kör kör bakarız yaşla dolar gözlere, kör kör,
Tor tor görünür pembe şafaklar bize, tor tor,
Kor kor közerir hislerimiz köz gibi kor kor,
Zor zor çekilir matemim milleti, zor zor.

Dünya daralır arşa çıkan nizgilimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.

Yel yel dağılır ahımızın tütsüsü, yel yel,
Tel tel dökülür ruhumuzun çalgısı, tel tel,
Göl göl yığılır gözyaşımız çöllere, göl göl,
Sel sel dökülür özlemimiz yollara, sel sel.

Dağlar yarılr, ortadan aşkın selimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.

Göz göz açılıp can yaramız ülkede göz göz,
Köz köz yakılır bağrımızın ağrısı, köz köz,
Tez tez değişir kalbimizin vurgusu, tez tez,
Döz döz diyor ıslak kara taşlar bize, döz döz.

Bitmez yasımız, tutmalı ruhun elimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.

Reng reng değişir erlerinin yüzleri, reng reng,
Deng deng esir ömrün gidi rüzgarları, deng deng,
Ceng ceng eder ağzın ölümün carcısı, ceng ceng,
Leng leng götürürler seni son menzile, leng leng.

Ah, ayrılığın türküsü düşmez dilimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.

Refik Zeka Handan
(1939-1999)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Azerbaycan

Yar yar ulusun göğsünü, Lokman gibi, yar yar,
Var var senin aşkın orada dağ gibi, var var,
Dar dar gelecektir bu ufuklar bize, dar dar,
Bar bar bağırarak, koy o sağır göklere, bar bar.

Kimiler seni aldı obamızdan, elimizden,
Ayrıldık, ATA'm, sen gibi can sevgilimizden.³⁴

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

Refik Zeka Handan
(1939-1999)

YURDUM, ULUSUM

Könül sizə türküsünü açıqlar,
Sevginizlə ətilənir butamız.
Atanıza "Ata" deyin, çocuqlar,
Gece-gündüz yada düşsün Atamız!...³⁵

Rəfiq Zəka Xəndan / Azərbaycan Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

³⁴ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.51-52

³⁵ Rəfiq Zəka Xəndan, "Atatürkiyə", Bakı: 'Mütərcim' nəşriyatı, 1998, s.23

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

KEMAL PAŞA DESTANI

“Bir sonbahar akşamüstü. Gökler Kerbela'ya dökülen kan renginde kırmızı. O günkü çarpışmalarda Yunan ordusu tamamen yok edilmiş. Askerlerinin çoğu savaş alanında cansız yatıyor. Geriye kalanlar canlarını kurtarmak için kaçıyorlar.

Türk ordusunun asil, cesur ve muzaffer Başkomutanı Kemal Paşa savaş meydanlarından karargâhına dönmektedir. Et rafını çevreleyen askerlerin zafer şarkıları yeri göğü sarsıyor. Her biri, ya yaralı, ya da şehit bir arkadaşını sırtında, omzunda taşıyor. Aslında kendi üniformaları da kan ve vücutları yara bere içinde. Umursamıyorlar bile bu hallerini. Zaferin verdiği coşku onlara tüm yorgunluklarını unutturmuş. Dimdik tuttıkları sancak ve kan rengine dönüşmüş süngüleri ile zaman zaman omuzlarında taşıdıkları Kemal Paşa ile ve söyledikleri şarkılarla yeri göğü inleterek yürüyorlar. Kabaran bir denizin coşkun sesini andıran zafer şarkıları her yerde yankılanıyor. Bu zafer şöleninin ve durmayan davulların sesleri çok uzaklardan duyulabiliyor. Sevinç gözyaşları durmak bilmiyor. Çavuş askerleri yürüyüş düzenine hazırlıyor. Muzaffer ve mağrur gaziler ağır ağır bir şarkıya başlıyorlar:”*

KEMAL PAŞA

Gaziler Kemal Paşa'ya övgü türküleri söyleyerek uzaktan bir tepenin yamacında gözükürler, yaklaşmaktadırlar.

(Askerler koro halinde)

Ey kahırlı ananın yiğit oğlu
Kemal Kardeş!
Kararlıydı, kararlı ve kızgın
Düşman siperlerinde bir telaş bir bozgun
Canımı kurtarmak beyhude oyun
Harikalar yarattın sen Kemal, harikalar
Harikalar yarattın Sen Kemal Kardeş, harikalar
Hurra ey! Hurra ho!

(Çavuş hızlı yürüme komutu verir.)

Nazrül İslâm
(1899- 1976)

* Kemal Özcan Davaz, “Kemal Paşa Adlı Destan-Şiirin Yazarı Bangladeş Milli Şairi Gazi Nazrül İslâm Doğumunun 100. Yılında”, s.1165 (atam.gov.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Çavuş: Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol,
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol,

Ey kahırlı ananın yiğit oğlu
Kemal Kardeş!

Kararlıydı, kararlı ve kızgın
Düşman siperlerinde bir telaş bir bozgun
Canını kurtarmak beyhude oyun

Harikalar yarattın Sen Kemal, harikalar
Harikalar yarattın, Sen. Kemal Kardeş, harikalar
Hurra ey! Hurra ho!

Çavuş: Sol Sağ Sol. Sol Sağ Sol

Kemal! Sen çok yaşa!
Sen Kemal, yaşa kardeş!
Değer övülmeye keskin kılıcın
Bir, ama pir vurup
Yolladın topunu düşmanı
Hades* karanlığına

Söyle, evet söyle şu âlemde
Türk'ün kılıcından korkmayan
Bir düşman göster bana...

Çavuş: Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol

Başardın kardeş, başardın
Düşmanın bitti işi
Başardın Kemal.
Başardın Kemal kardeş
Hey! Hey!

Müstevliye saldırmak
Ateş ister, top ister,
Müstevliye saldırmak
Bir Kemal ister ancak,

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

* Hades: Ölümler Tanrı'sı Platon'un diğer adı. Ruhların toplandığı yer.

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Harikalar yarattın Sen Kemal, harikalar
Harikalar yarattın Sen Kemal Kardeş, harikalar
Çavuş: Yaşayın Gazilerim Yaşayın Mehmetlerim.
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol)

Kan içinde kalmışız biz tepeden tırnağa
Kim aldır korkakların bin ahına vahına
Düşmanı tam kalbinde mavi çelik süngümüz
Kalbindedir düşmanın, boyanmış kızıl kana

Hey kahraman yiğitler
Vurdunuz çarçabucak
Aldınız öcünüzü
Ezdiniz düşmanları
Gösterdiniz âleme
Karşı konmaz, konamaz
O eşsiz gücünüz gücünü

Çok yaşayın yiğitler
Çok yaşayın, çok yaşa

Bakın işte gazanız
Gökyüzüne aksetmiş
Güneşin ışıkları gibi
Kan kırmızı ve sıcak
Yaşa asker! Çok yaşa!
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol

Çavuş: Sağa dön! Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol.
(Askerler sağa döner)

Hür halkı esir eden, vatani zincirleyen
Âlemi de boş verip
Meydanlarda at oynatan bir millet
Sonunda oynayacaktı
Avucunuzun içinde Türk dansını da elbet
Hurra ey! Hurra ho!

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol.

Sonunda kaybettiler

Tanrı da boşladı

Bu çılgın gafilleri

İleri! Ey yiğitler, ileri hep ileri!

Hurra ho! Hurra ho!

Tanrı da lanetledi azgın vaveylanızı

Yetti artık!

Kapatın, kapatın ağzınızı

Dermansız leşinizi Türk atları çiğnedi

Allah Allah sesiyle yerler gökler inledi

Çavuş Yaşayın askerlerim. Yaşayın yiğitlerim

Sol Sağ Sel. Sol Sağ Sol)

(Askerler koro halinde)

Ey kahırlı Ananın yiğit oğlu

Kemal Kardeş

Kararlıydı, kararlı ve kızgın

Düşman siperlerinde bir telaş, bir bozgun,

Canını kurtarmak beyhude oyun.

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Harikalar yarattın, Sen Kemal, harikalar

Harikalar yarattın, sen Kemal kardeş, harikalar

Ho! Ho!

Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol

Çavuş: Sola dön! İleri. Sağa dön! Marş!

Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol...)

Gökyüzüne yansıyan mucizevi ışıklarla
güneş askerlerin önlerinde, ufukta kaybolur.

Neden hayretle barsınız kardeşler?

İşte orada, İşte!

Akşam bir gelin olmuş sizlere, bir güzel ceylan

Bir şahadet gelini,

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Duvağı kan kırmızı

Şehit Er'inin kanı daha taze üstünde

Ama hayır! Hayır!

Gül kırmızı gelinim binlerce şehidin her zerresinde yaşar daha...

Karınlar deşilmiş, vücutlar parça parça olmuşsa da...

Çavuş: Yaşa askerim yaşa

Yaşa Yiğidim yaşa.

Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol

Bir dağ geçidindedirler. Askerler yardımlaşır.

Şehitleri, yaralıları taşıyanlar nöbet değiştirirler.

Vah benim kardeşlerim!

Kim bu gaddar, bu kasap?

Kimdir bu gençleri hançerleyen?

Vah benim kardeşlerim!

Vadiye inerler. Çavuş gökyüzünü gösterir,

şuraya bakın der.

Askerler başlarını hep birlikte sola çevirirler.

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Gökyüzü bir al duvak

Cengimizin renginde

Derin, engin, çok güzel

Vur davulu vur da gel

N'olcaksa olsun artık bu Kerbela meydanı

Biz Hak'kı haykırınız bu şahadet meydanı

Hurra ey! Hurra ho!

Geçit geride kalır. Yollarını şaşırmış gibidirler

Çavuş: "Kıt'a dur! Yerinde say!"

Trampetler çalar.

Tram Tram Tram.

Sol Sağ Sol. Sol Sağ Sol

Gökyüzünde iki renk harelenir. Biri mavi bir kırmızıdır.

Kardeşler şu mavi gök düşmanın

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Amansız gafillerin
Onlar vahşi, yırtıcı,
Hain şeytan çetesi.
Onlar tiran, sömürgeci,
Gasp etmek görevleri
Onlar bir kara şeytan,
Kanları bir pis sudur
Dört ayaklı canavar,
Haydut çetesi budur
Gerçek şehitlerdir
İmanla kurban edenler hayatlarını
Korkaklar ters dönerler gösterip sırtlarını
Cengâverler kahraman,
Cengâverler şehittir
Ölü doğmuş korkaklar,
Canınız cehenneme

*Bu bölümü söylerken askerler ellerini
yaralarından kana bulastırır ve gösterirler.*

Er kanı gördünüz mü?
Aldır o, hem sıcaktır
Ölü doğmuş korkaklar
Topunuz cehenneme
Sol Sağ Sol. Bam den bam.

Er'ler bir han olacak Kemal Paşa elinden
Er'ler sultan olacak Kemal Paşa elinden
Budur tek isteğimiz, başka bir şey hiç değil
Hür yaşamaktır amaç, başka hiç bir şey değil

*Analar, bacılar koşarak askerlere yaklaşmakta
sevinçten ağlamaktadırlar.
Askerlere sarılmak, kucaklamak isterler.
Gaziler daha bir şevklenir heyecanlanırlar*

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Başardık kardeşler biz, işte tamam, başardık
Düşman bozgun kaçıyor, kal'amız özgür artık
Neden esef edelim, giden gitmiştir bir kez
Artık kurtuldu vatan
Vatan bizimdir artık

Cennet de istemeyiz, çünkü bu toprak hürdür
Yürüyün arkadaşlar, haydi mars, marş ileri
Dalgaların üstünde sanki bir deniz eri

Çavuş: Yaşayın aslanlarım.
Yaşayın yiğitlerim.
Yaşayın kardeşlerim.
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol!

Ey kahırlı Ananın yiğit oğlu
Kemal Kardeş
Kararlıydı, kararlı ve kızgın
Düşman siperlerinde bir telaş, bir bozgun,
Canını kurtarmak beyhude oyun.
Harikalar yarattın Sen Kemal, harikalar
Harikalar yarattın Sen, Kemal Kardeş harikalar
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

*Takım bir köyden geçer. Kadınlar perdelerin arkasından
gözyaşları ve coşku içinde bakarlar askerlere.
Yeni yetim gelinler çiçekler atar muzaffer gazilere.*

Dinleyin! Bakın şu gelinlere
Seslenirler tahta kerevetlerinden
O nerde, haber var mı?
Nerededir O, nicedir?

Hey! Siz deli bacılar, Kemaldir o, o Kemal
Kahırlı Ananın oğlu, o bir korkusuz Kemal
O sizin Kardeşiniz! Evet, Kemal'dir Kemal
Başka kim olabilir
Evet, o, işte Kemal

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Aman ha! Dikkat edin!

Ocağınız eviniz, kundaklarlar her an

Dikkat edin, gözetin, yakar yıkarlar her an

Kanımız kaynar bizim, deli olduk hepimiz

Ateşten bir top olduk, beri durun bir kere

Bu gece bize bayram,

Yakın mumları yakın

Her evde, her meydanda

Zafer aateşi yakın

Çavuş: Sola dön,

Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol, İleri marş!)

Yürüyün ağır ağır

Şöyle etrafa bakın

Kükreyişiniz dinsin, şehitler bize yakın

Neden esef edelim?

Ölenler ölmüş artık,

İşte biz kalanlarız

Basit kural o dur ki: Ölü görmekten korkma,

Kendini hiç kaybetme, aklını boşa yorma

Titreyişiniz dinsin, Şehitler bize yakın, onlar bizle beraber

Çavuş: Birerde kol! İleri!

*İleride dar ve yıkık bir köprü gözükür. Ölüler ve yaralıları itina ile taşırlar,
kollarına alırlar, sarılırlar, göğüslerine bastırırlar, yürürler.*

Doğrudur kardeşlerim...

Bağrımıza gömülü şehitlere bakınca

Bir çarpar yüreğimiz

Ve bir gizli hain el boğar bizi derinden,

Unutur kendimizi, kanayan yaramızı

Boşanır gözyaşımız,

Burulur yüreğimiz.

Karabasanlar gelir

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Heyhat!

Uyuyun kardeşlerim

Bağımızda siz artık...

Yüreğimiz buruktur, sizleri yüceleriz

"İyi yaptınız" deriz.

Can kardeşlerimiz bizim

"İyi yaptınız" deriz

Uyuyun!

Güneşin battığı yerde, uyuyun sizler artık

Ufuklardan da öte

İşte sizlerin yeri.

Uyuyun kardeşlerim dönmeyecek hiç geri.

Ah benim dul gelinlerimin kan kırmızı kirveleri

Heyhat!

Uyuyun artık sizler

Dolunay gibi yüzünüz bin kere öpülmeye değer

Heyhat! Kutsal bahtsızlar!

Ölümünüzde bıraktınız

Sonsuz bir boşluk,

Taa içimizde...

Burcu burcu filizlenir

Sizlerle bedenlerimiz

Heba oldu gençliğiniz!

Alamadınız bir gece bile koynunuza sevgilinizi

Ah! Ateş canlı,

Güneş kanlı

Genç şehitlerim!

Ah! O kutsal bahtsızlar!

Ölümünüzde bıraktınız sonsuz bir boşluk taa içimizde

İşte böyle....

Ve aldılar kalemlerini koca koca yazarlar

Bu kutsal ölümleri yad etmek için

Bir satırcıkta bir milyon şehit anılıverdi birden

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Ve, işte bu sebepten ben, bir tuhaf gülümserim.

Öyle ya!

Hani, öldüğünde köpeklerinin bile

"Şehadet"lerini mutlaka kanıtlamış olurlar ya...

Başlıklara çıkar ya, bu ölüm haberleri....

Oysa onlar, o anlı şanlı yazarlar

Bir satırcıkta anarlar

Binlercesi birden şehit düşen gencecik askerleri

Bir milyon gençten hiçbiri bilmez, bilemez ki

Her birine uzanan sevginin gözyaşlarını.

Ölürler, düşerler siperlere, toprağa

Yalnız...

Analar kız kardeşler ağıt dökerler

Sarmalaya, çığıra:

"Aslanımdı benim o", "İşte o benimdi" derler.

Heyhat! Şu dünyada onlarla gerçekten kim övünür?

Onları kim, kimler sever?

Kardeşler

İşte akşam kızı

İşte o yalnız gelin

Gelir al duvağınla kan Kırmızı

Omuzunda bir kara atkı

Girmek için mezara...

Amma...

Yüzünü tamam ki köz olmuş, toprak olmuş

Tanıyamam yüzünü,

Vatan toprağı olmuş

Benim can kardeşlerim

Deyin! Elden ne gelir

Hem Elveda demeden

Gelin öpün son defa

Öpün artık bizleri

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Ah bahtsız kardeşlerim...
Ve dalın huzur içinde
Ebedi uykunuza
Müşfik toprak Ananın
Sımsıcak kucağında
Benim can kardeşlerim.

*Askerler köprüyü geçerler,
şehit kardeşlerinin vücutlarını vatan toprağına verirler.
Heyecanlıdırlar, yürüyüşe devam ederler*

Doğru dedin kardeşim.
Ver elini öpeyim.
Gerçektir söylediğin.
Ölerek kazandılar
Bu gözyaşları neden?
Zem Zem'dir verdikleri
Zehir dolu testiden
Neden ölmüş olsunlar?
Bu gözyaşları neden?
Nedir bu sızlanmalar?
İyi yaptılar onlar
Verdiler canlarını
Vatan kurtarmak için.
Onlar gerçek şehittir.
Kan kırmızı bezenmiş
Kurban etmiş kendini
Birer gerçek kahraman
Onlar şehitlerimizdir.

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Karargah uzaktan görülür,
Enver Paşa Kurmayları ile Gazileri karşılamak için ilerlemektedir.
Askerler onu görüp şevkle hızlı yürüyüşe geçerler.

Hurra hey!
Hurra Ho! Hoo! Hoo!
Canlanın kardeşler, canlanın Arslanlarım!

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

*Kemal Paşa da askerlerin arasına katılır,
kol kola omuz omuza halay çeker, hora teperler.*

Hurra hey!

Hurra Ho! Hoo! Hoo!

Yaşa Kemal sen çok yaşa

Çok yaşa sen Komutan

Kimdir gelen? Enver mi?

Ooo! Enver, gel kardeşim

Düşmanları yok ettik

Ezdik geçtik tümünü

Zalimleri defettik.

Gel sende bize katıl

Gel gel halaya katıl.

Savaş geride kaldı

Bizler özgürüz artık.

Anımız da açıktır.

Kazandık zafer bizim

Selam olsun herkese

Hurra Ho! Hurra ho!

Hey durun biraz artık

Hele dursun şu halay

Dinlensin yaralılar

Hele soluk alsınlar.

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yaralılar yavaşça diz çöker ve yere uzanırlarken

Kardeşler hemen gelin,

Koşun hemen buraya

Selam! Selam olsun herkese

Bakın, kulak verin

Başkumandan Kemal'in sesine

Durun! Dikkat! Aferin!

Bir ki, Kıt'a dur!

Selam dur!

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

*Heyecan ve şevk hiçbir zaman durulmaz.
Askerler Kemal Paşa'nın önünden yürüyerek
geçit törenine başlarlar.
Nakarat bölümü söylenmektedir.
Ta ki bölük masmavi ufukta kaybolana kadar.
Giderek uzaklaşan sesler duymaktadır.*

Ey Kahırlı ananın yiğit oğlu
Kemal Kardeş,
Kararlıydı, kararlı ve kızgın
Düşman siperlerinde bir telaş, bir bozgun
Canını kurtarmak beyhude oyun.
Harikalar yarattın Sen Kemal, harikalar
Harikalar yarattın, Sen, Kemal Kardeş, harikalar
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol,
Sol Sağ Sol, Sol Sağ Sol.³⁶

Kazi Nazrul İslam / Bangladeş (Şair, Yazar, Müzisyen)

Bu çeviri* Dakka Nazrul İslam Enstitüsü Direktörü
Nurul Hûda'nın 1997'de yaptığı, Ağustos 1999'da
güncellediği İngilizce tercümesinden yararlanarak
yapılmıştır. Yukarıdaki metin çevirinin
14 Ocak 2000 tarihinde yapılan son şeklidir.

Drama türünde 258 mısralık, marş ölçüsünde
bir epik eser bu şiir, savaştan yorgun yaralılarını
ve şehitlerini omuzlarında taşıyarak, ama gururlu,
muzaffer ve dimdik, sevinçle, şevkle zafer şarkıları
ve Kemal Paşa'ya övgüler söyleyerek cepheden
dönen Gazilerin, Kemal Paşa'nın karargâha ulaşmasını
ve onun önünde yaptıkları zafer geçitini anlatır.

NEZRÜLİSLAM (1899- 1976)

24.5.1899'da Batı Bengal Burdvan bölgesindeki Çurûliyâ köyünde doğdu. Arapça, Farsça öğrendi. İlk şiiri "Mukti", Bangiya Musalmân Sâhitya Patrika adlı dergide (1919), ilk kısa hikâyesi Bhânduler Âtamkathâ da Sawghât dergisinde yayımlandı. Çeşitli dergi ve gazetelerde çıkan makale, şiir ve romanlar ile millî konuları işlediği ve bestelediği şarkılarla dikkat çekti. 1972'de millî şair ilân edildi. 1974'te Dhaka Üniversitesi kendisine edebiyat doktoru unvanı; 1976'da en yüksek devlet kültür nişanı Ekushey Padak verildi. 29.8.1976'da öldü.

Nezrûislâm, Hint-Pakistan yarımadasında Türk Kurtuluş Savaşı ile Atatürk'ü tanıtan ve 1919'da yazdığı "Kemal Paşa" şiiriyle onu öven ilk Bengalli şairdir. 1922'de Bengal Hilâfet Kongresi'nin Türkiye'ye destek için asker gönderme kararından sonra kaleme aldığı "Ranavery" (Savaş Türküsü) şiirle, Türkiye'deki kurtuluş hareketini Hint Müslümanlarının bağımsızlığı için örnek göstermiştir.(*)

³⁶ Kemal Özcan Davaz, "Atatürk, Bangladeş, Kazi Nazrul İslam", Atatürk Araştırma Merkezi, Divan Yayıncılık, Ankara 2000, s.79-97

(*) Türkiye Diyanet Vakfı- İslam Ansiklopedisi, Nezrülislam, 33. cilt, s.75 (islamansiklopedisi.org.tr),

* Kemal Özcan Davaz, a.g.e, s.97

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

KEMAL PAŞA ŞİİRİNDEN

BENGALCE DİLİNDEN İKİ DÖRTLÜK

Oy ke peçe paglı mayır / Damal çe ele kamal ba'i /
Oşur pure, şur ute çey
Çurşe şamal!, şamal tay! / Kemal tune/ kamal kıya ba'i /
Ho! Ho! Kemal / Kamal tune kıya ba'i /
Bam, den, bam.. / Bam, den, bam....
Şabbaş bay! Şabbaş dey, Şabbaş tor Şom şere! /
Patiye dili düşmane / şob comgor egdom-şe re! /
Bol deki boy / bol hire
Dünyay ke / dor kore / na Turkir tek tolare!
Bam dem bam, Bam den bam.³⁷

(Türkçesi:

Ey kahırlı ananın yiğit oğlu, Kemal kardeş
Kararlıydı O, kararlı ve kızgın
Düşman siperlerinde bir telaş bir bozgun
Canını kurtarmak beyhûda oyun
Harikalar yarattın sen Kemal harikalar,
Harikalar yarattın sen Kemal kardeş harikalar
Sol sağ sol / Sol sağ sol.

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Kemal sen çok yaşa / Sen Kemal yaşa kardeş /
Değer övülmeye keskin kılıcın /- Bir ama pir vurup/
Yolladın topunu düşmanın / Hades karanlığına /
Söyle evet söyle şu alemde /
Türk'ün kılıcından korkmayan bir gafil göster bana.

Sol sağ sol Sol sağ sol.)

Kazi Nazrul İslâm / Bangladeş

(Şair, Yazar, Müzisyen)

³⁷ Kemal Özcan Davaz, a.g.e, s.24

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

SAVAŞ TÜRKÜSÜ

Hey... Haydi geliniz!...

Şu Okyanus kıyısından savaşın gür sesi işitiliyor

Hey... Haydi geliniz !..

Şu suda İslâmlık boğulmaktadır

Bütün Şeytanlar

Bütün meydanlar

Üzerinde, kan içerek şöyle galibiyet türküsünü söylüyorlar.

Dinle!.

Bugün içten

Kıyasıya savaşıyorlar.

Kesiyorlar şehitlerin başlarını adım adım

(ilerleyerek) düşmanlar

Hey... Haydi geliniz!...

Sizin canınız gitsin, yiğitlik ve Şerefınız gitmesin.

Tutuyor kasırganın kuvvetli topuzunu

(bu topuz) ancak Müslümanların pençesindedir.

Sizin şerefınız gidiyor, canınız gidiyor...

Şu hâlde savaş borazanını öttürünüz ve

Bayrak dalgalandırınız!

Korkaklar (Yunanlılar) manasızca korkuyorlar

Cenkçi yiğitler ise savaş istiyorlar...

Hey... Haydi geliniz!..

Şu Okyanusun kıyısından savaşın gür sesi işitiliyor.

Hey... Haydi geliniz!

Şu gümbür-gümbür, gümbür-gümbür

Bom, bom, bom, bom, bom

Harbin gür sesi işitiliyor.

Acıklı gürültüleri dinleyip kimler önleyecek!

Hey... Haydi... Haydi geliniz!

Sizin kardeşiniz (TURKLER) çaresiz bakıyor,

(Ben) utancımdan ölüyorum

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Hey... Her şey gidiyor!

Buna rağmen sizin elinizde neden kılıç kıpırdamıyor?

Savaş trampet temposu

Dinleyerek kan kaynıyor.

Değil mi? Sizin gibi coşkun yiğitlerin kanları kabarmıyor mu?

Hey... Haydi geliniz!

Bir her zaman hazırız, yalın kılıç bize yaraşır

Onlar, köleler, savaştan esirlik zincirine boyun eğiyorlar.

Hey... Uzak durun!

Bütün köpekler

Gelerek aslana (Türlere) tekme vuruyorlar,

Edepsizler göğüs üzerinde bağdaş kuruyorlar.

Fil (Türlere) Tilkinin (Yunanlıların) darbesiyle yaralanır mı?

Şu kılıçların tik-tak, tik-tak, tık savaş gürültüsü işitiliyor.

Haydi... Haydi geliniz!

Çağırıyor dam-dam da dam-dam gür sesi savaş davullarının

Şu erkek aslan (Türlere) sesleniyor

Hey... Haydi geliniz!

Üzüntüyü bırakın

Cesaretli olunuz

Şu top tüfek sandıklarını ve korkulu titreyişleri bırakın

Oynayarak intikam çılgınlıkları yapınız

Bugün Pandoplar gibi korkusuzca yakıp yıkmanızı istiyorum.

Hey... Haydi geliniz!

Bugün canınızı yürekten kurban ediniz.

Allah adına, Kardeş!

Şu din; din sesinin büyük harbi

Şu dinlerin büyük savaş sesi bütün dünyaya yayılmış

Top gülleleri

Gürleye gürleye

Davet ediyor. Bugün yenilme değil

Yenme günüdür. Vatan, başlarınızı istiyor!

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Bütün şerefleriniz gitmek üzere

Hey... Haydi geliniz!

Çağırıyor, dam-dam da dam-dam gür sesi savaş davullarının

Hey... Haydi geliniz!...

Şu savaş çalgısı çatırdıyor.

Savaş urbalarınızı giyiniz!

Hey... Haydi geliniz!

Yüzünüzü kapatmaktan (saklamaktan) utanmıyor musunuz?

Hurra... Hurra...

Ne kadar uzak

O ülke ki (**TÜRKİYE**)

Orada her gün düşman kanıyla kan bayramı oluyor kardeş!

O KAHRAMAN ÜLKE için

Kahramanlık urbaları giyelim.

Bugün bağımsız ülkeyi kurtarmaya

(Hint) esirler gidiyor!..

Hey... Haydi geliniz!

Söyleyin, yiğitler (**TÜRKLER**) için zafer muhakkaktır.

Korkaklar her zaman ezilir!

Kadınlarımız savaş türküsü dinleyip, kahkahayla gülüyor,

el çırparak savaşa koşuyorlar.

Biz savaş istiyoruz, savaş istiyoruz

Öyleyse harp borazanlarını öttürünüz,

kavuklarınızı sarınız, silâhlarınızı pençeleyiniz

Biz doğruluk ve insaf askerleriyiz.

Ateş urbalarımız üzerimizde!

Hey... Haydi geliniz!

Şu savaş çalgısı çatırdıyor, savaş urbalarımızı giyiniz!

Hey... Haydi geliniz!

Başbuğ (**KEMÂL PAŞA**) uyuyanların kapısında seslenerek savaşa gidiyor

Top, güm-güm diye şarkı söylüyor

Hey... Haydi geliniz!

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bangladeş

Bu süngü sesleriyle böğürlere saplanıp deviriyor!

(Hz.) Ali gibi nâra atınız

Korkmayınız, korkmayınız!

Şu kardeşlerimiz (TÜRKLER)

pervaneler gibi kanlar içerisinde dönüyorlar

Sahte devler (Yunanlılar) kahredip doğrulara

Vereceksiniz galibiyet nişanını, böyle

Ölümlerden korkmayınız, korkmayınız!

Hey... Haydi geliniz!

Biz delikanlı kahramanlar kan vermekten çekinmeyiniz

Vereceğiz doğrulukla insafa tacı, tahtı.

Biz zalimin kanını dökeriz

Biz korkusuz

Ağzına kadar dolu kadehle şarap içiyoruz

Aşk şarabını, kılıcın darbesini çıplak göğüsle karşılıyoruz!

Biz alev alev birlikler, doğruluk için savaşıyoruz.

Biz asker, biz kahraman şehit soyu

Ölüyoruz zalimlerin darbesiyle.

Biz kılıçları göğüsleyerek;

ölümü gülerek karşılayıp zafer türküsü söyleriz

Hey... Haydi geliniz!

Şu Okyanus kıyısından, savaşın gür sesi geliyor!..³⁸

Kazi Nazrul İslâm / Bangladeş

(Şair, Yazar, Müzisyen)

Nazrûl İslâm
(1899- 1976)

³⁸ Fethi Tevetoğlu: "Gazi Nazrûl İslâm", Belleten Türk Tarih Kurumu, Ağustos 1989, Cilt 53 - Sayı 207-208, Sayfalar: 853-882, (belleten.gov.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bulgaristan

YENİ ATLANTİS

-Atatürk'e-

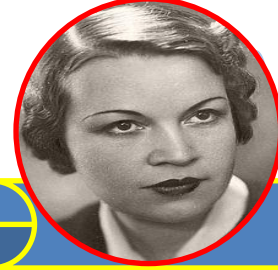
Görülmemiş alışılmadık Anadolu gökyüzü,
ve sen, Doğu'nun ebedi güneşi!
Serap mi sarı topraklar üzerindeki
yeşil gökte yüzen bu mavi bulutlar
Üzerimde tavus kuşu tüylerini germiş
fantastik gün batımı serap mı?

Hayır! İşte şehir-dirilmiş bir Atlantis
yüzyıllarca susuzluk ve açlığa katlanarak
çöl kumları ortasında yeniden doğmuş.
-Bozkırların kızı ve kraliçesi Ankara,
gece karanlığında senin gri tepelerin
çölde dinlenmeye uzanmış
iki hörgüçlü devasa bir deve silueti çiziyor
Davetkârca göz kırıyor
eyerine inci gibi serpişen ışıklar...

Ama eski masallar artık
Harun el Reşit gözden düşmüş.
Söylence hayata dönüşüyor yaşasın!
balyoz ve çekiçle şekillenmiş hayata!

Ve orada iki mavi göz uyumuyor-
güneşin yine de Doğu'dan doğduğunu
gösteren ateşli altı okla
Yeni Doğu'nun ışınlarını odaklamış aydın yüzünü
sonsuz geleceğin aynasına yansıtıyor.³⁹
(Çeviren: Hüseyin Mevsim)

Elisaveta Bagryana / Bulgaristan
(Yazar ve Eğitimci)

Elisaveta Bagryana (1893-1991)

1893'de Sofya'da doğdu. Lise öğrenimini tamamladıktan sonra Yambol'un Nedyalsko köyünde bir yıl öğretmen olarak çalışır. 1911 yılında Sofya Üniversitesi Slav Filolojisi Fakültesi'ne kaydını yaptırır. 1915'de Çağdaş Düşün Dergisi'nde Elisaveta Belgeva adıyla ilk şiirlerini yayınlar. Vratsa ve Küstendil Lisesi'nde de öğretmenlik yapar. 1922'de, "Altınboynuz" adlı edebiyat dergisinde ilk olarak "Bagryana" takma adını kullanır. Almanya'ya gider. Berlin ve Münih'de Avrupa sanatındaki yeni eğilimleri gözlemler. 1924'de Sofya'ya döner. Bulgar Yazarlar Birliği üyeliğine kabul edilir. Çok sayıda eserleri yayınlanmış, ödüller almıştır. Eserler bir- kaç dile çevrilmiştir. 1991'de Sofya'da vefat etmiştir. (*), (**)

³⁹ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri" 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.210

(*) Osman Baymak, Cansel Donat, a.g.e., s.288-289; (**) Görsel: Wikipedia, Elisaveta Bagryana (en.wikipedia.org)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bulgaristan

Ferhat Yusuf (Şair Ferhat)
(1840-1841, 1932)

1840-1841 yılında Kırcaali'nin o zamanki Hasımlar (bugün Oreşnitsa) köyünde dünyaya geldi, 17 Mart 1932'de 92 yaşında, Kırcaali'de vefat etti. Polis, şair Ferhat ölür ölmez, evindeki bütün el yazılarını alıp yaktı.

İstanbul'da yükseköğrenim gören, gençlik yıllarını İstanbul, Bursa, Edirne gibi büyük şehirlerde geçiren şairin subay olduğunu da iddia edenler vardır. Öğretmen, ormancı ve Kırcaali'nin Çiftlik köyü muhtarlığı görevlerinde bulunan şairin sağlık memuru ve tercüman olarak çalıştığı da rivayet edilmektedir.

1922'de "Vatan Destanı", "Mustafa Kemal Paşa Destanı", "Harb-i Ummi Destanı" ve "Cehalet Destanı" başlıklarında dört eseri içeren "Vatan ve Mustafa Kemal Paşa Destanı" kitabını vavınladı. (*). (**)

MUSTAFA KEMAL PAŞA DESTANI

Kemal Paşa gibi edeyim methin
Arşa çıksın senin şanlı şöhretin
Görüldü millete olan gayretin
Aman Kemal Paşa kurtar vatani.

Avrupa, Asya duydu sesini
Acap kim istemez senin methini
Millete sarfettin öz gayretini
Aman Kemal Paşa kurtar vatani

Baş kaldırıp azdı Palikaryalar
Geçüp Anadol'da ölüm ararlar
Kurşunu görünce geri dönerler
Aman Kemal Paşa kurtar vatani

Mustafa Kemal Paşadır ki dönmezem geri
Oldum bu milletin sâdık rehberi
İnşallah kiralı tutarız diri
Aman Kemal Paşa kurtar vatani

Çünkü bu zamanda öylece oldu
Fatih Sultan Mehmet kiralı tuttu
Arap fellah anın boynunu urdu
Aman Kemal Paşa kurtar vatani

Ol zamandan onlar düşmandır bize
Artık Kemal Paşa bakmaz her söze
Yüz verilmez artık öyle yüz süze
Aman Kemal Paşa kurtar vatani⁴⁰ (Tamamı 14 Dörtlük)

Ferhat Yusuf (Şair Yusuf) / Bulgaristan
(Şair, Eğitimci ve Ormancı)

⁴⁰ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.512-513 (researchgate.net)

(*) Kırcaali Haber, "Kırcaali'de Balkan Türk Yazarları Buluşması Gerçekleşti" (kircaalihaber.com, 27.10.2022); (**) Biyografya, Şair Ferhat (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

İLAHİ (Muhacir İlahisi)

Atımı bayledim
Bir delik taş
Oniki bin ağlar
Kemal Paşa'ya⁴¹
Anonim

Bulgaristan

ATATÜRK (Tamamı 19 Kıtadır)

Fırtınalar denizlerin üstüne koştu,
Hemen korkunç dalgalar estirip coştı.
Bütün engelleri yıktı, devirdi.
Ne korkuttu seni, ne yolundan çevirdi
Çürük temellerden aldın sen insanları
Sildin taassubu, yıkadın vicdanları
Aydınlık vermek için aziz diyara,
Cehaleti öldürdün koydun mezara.⁴²

Lyubomir Bobevski
(1878-1960)

Lubomir Bobevski / Bulgaristan

ATATÜRK'ÜN ALTIN SAATİ

Cansız varlıklar dahi
Korudu seni ölümden
Hani o altın saatin vardı ya
O göğüsledi düşmanın kurşununu
Parçaladı yıldız yıldız,
Meğer cansız hesap ettiğimiz saat
Hiç de değilmiş cansız.
İşte o andan itibaren
Milyonlarca kilometre uzaklıktaki
Güneş'ten, Ay'dan, peyklerden
Türk Devleti aldı hız.
Gökkubbe altındaki

Sabri Alagöz
(1937-...)

⁴¹ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", 2005, s.19, (academia.edu),

⁴² Mehmet Önder: "Atatürk'e Mektuplar", s.107 (atamdergi.gov.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Bulgaristan

Sabri Alagöz (1937-)

6.6.1937'de Kırcaali'nin Hisar köyünde doğdu. İlk eğitimi Krumovgrad'da aldı. 1962'de Sofya Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nden Şark edebiyatı bölümünden; sonra aynı üniversitenin Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu.

Yükseköğretim kurumlarında gazetecilik ve öğretim görevlisi olarak çalıştı. Bulgaristan ve yurtdışında tanınmış bir gazeteci, edebiyatçı, sunucu ve yazardır. Öğretmenliği yanı sıra esas mesleği gazeteciliktir. Sofya'da Türkçe yayınlanan bütün gazetelerde (Halk Gençliği, Yeni Işık, Işık, Güven), "Yeni Hayat", Ümit, "Kaynak" dergilerinde yazmakta; Bulgaristan Türklerine ait Ulusal Radyo'da çalışmaktadır.

Şiir koleksiyonlarının yazarıdır: "İki mezar arasında", "Yanan gözlerim" ve "Söndürülemez mumlar". Dr. Sabri Alagöz şiirleri İngilizce ve Korece dillerine çevirmiştir. (*), (**)

Hilâlin sevgiyle bakışından
Nehirlerin, denizlerin su yerine
Al kanlar akışından
Büyüldü düşman
Büyüldü cihan.
Ölümle kucaklaşamazdı Türk
Ayın ondördü misali
Yeni Ayşeler, Fatmalar doğmalıydı
Rabbin izniyle
Şehitlerin her tabutunda
Doğmalıydı yeni millet
Yeni Devlet
Yepyeni bir Gülistan
Dünya dünya olalı
Yazılmamış olmalıydı
Böyle bir destan!⁴³

Dr. Sabri Alagöz (Sabri İbrahim Alagöz)
(Bulgaristan Türk'ü Gazeteci, Eğitimci,
Hukukçu, Şair ve Yazar)

CUMHURİYET MARŞI(Okul Marşı)

Etti Cumhuriyeti tesis ulu Türk milleti,
Payıdar etsin cihanda Hak âli kuvveti.
Dalgalansın her tarafta şanlı Türk'ün râyeti
Mustafa Gazi Kemal'in unutulmaz himmeti.
Bin yaşa Cumhur Reisi, ey büyük Gazi Paşa,
Eyliyor millet teşekkür orduya subh-u mesâ.⁴⁴

Anonim

⁴³ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso (Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu), "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", s.515-516 (researchgate.net)

(*) Bulgaristan Türk Gençliği, Sabri Alagöz "Umutlar Sönerken (Bulgarca)" (bulgaristanalperenleri.blogspot.com, 10.02.2014); (**) Kırcaali Haber, "Hisar Köylü Sabri Alagöz, Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde Diploma Tezi'ne Konu Oldu" (kircalihakber.com, 5 Mart 2012)

⁴⁴ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.514 (researchgate.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Çin

ATATÜRK'ÜN KABRİNDE

Azametli mezar anıtta,
Atatürk yüz vurdum kabrine.
Hürriyet dolu gönlüm sükûtta,
Tarihe ölmez eserine.

Sakin yatmaktasın kabrinde,
Oysa eserin harekette.
İsmi Bismillah gibi kutsal,
Söylüyor Türkiye hürmetle.

Ordunla cenge girince sen,
Yenilip yok oldu esaret.
Titredi önünde düşmanlar,
Silindi sarıklı cehalet.

Atatürk milletin ruhusun,
İnkılaplarınla yaşarsın.
Atatürk milletin tuğusun,
Milletin önünde koşarsın.

Atatürk getirdim huzura,
İlhamın gülünden bir tutam.
Kabrini kucaklar bu güller.
Yurdundan yollanan ihtiram.⁴⁵

**Teyipcan Eliyev / Çin Halk Cumhuriyeti
Uygur Özerk Bölgesi Yazar ve Şairi**

ATATÜRK KAVRİGE

(Şiirin Uygur Türkçesi ile yazılmış orijinal şekli)

Ezimet Kaddingdek mazarda,
Atatürk yüzyılınıp kavrengge.
İhtiram bildurdum sükûtta,
Tarih hem ölmes ecringge.

Teyipcan Eliyev (1930-1989)

11 Nisan 1930'da Şincan'ın İli vilayetine bağlı Korgas ilçesinde doğan Teyipcan Eliyev 9 Şubat 1989 yılında hayatını kaybetti. 1938 ile 1948 yılları arasında Korgas'ta dinî ve ilmî sahalarda eğitim aldı. 1982 yılında Çin Yazarlar Birliği Vekiller Grubu adına Yugoslavya'ya gidip 21. Dünya Şiir Bayramına katılarak Uygur şiirini dünyaya tanıtmak için adımlar atmış ve Türkiye, Kazakistan, Özbekistan gibi ülkeleri ziyaret ederek görüşmelerde bulunmuştur.

Teyipcan Eliyev'in yazdığı edebî ürünleri Şerq Naxşisi, Tinçliq Naxşisi, Tügimes Naxşa, Vetinimni Küyleymen, Zepmu Çirayliq Keldi Bahar, Bahar İlhami, Yantaq adlı kitaplarda toplanmıştır. Şiirlerinin toplandığı Teyipcan Eliyev Şeirleri adında 2 ciltlik kitap bulunmaktadır. Eserlerinde sosyal yaşama dair konulardan siyasi konulara kadar birçok konuya yer vermiştir. (*)

⁴⁵ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul 2022, s.86

(*) Neşe Harbalioğlu "20. Yüzyıl Uygur Şairlerinden Teyipcan Eliyev", s.98 (akademiye.org)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Çin

Sen cimcit yatıpsen kavrengde,
Halbuki iş-izing herkette.
Namingni “Bismillah” singrı,
Söyleydu Türkiye hörmötle.

Sen tüzüp çıkında cengge sen,
Let bolup ucukkan asaret.
Titrigen aldingda yurtkuçlar,
Şümşeygen sellelik cehalet.

Atatürk milletning ruhi sen,
Hayatsın ecringdek ölmeysen.
Atatürk milletning tugı sen,
Milletni ilgiri ündeysen.

Atatürk, ekeldim aldingga
İlhamım güliden bir oram.
Kavringni kuçkuçi bu güller,
İlimden yollangan ihtiram. ⁴⁶

Teyipcan Eliyev

Çin Halk Cumhuriyeti

Uygur Özerk Bölgesi Yazar ve Şairi

Teyipcan Eliyev
(1930-1989)

⁴⁶ Hanri Benazus, “Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk”, Sözcü Kitabevi, İstanbul 2022, s.87

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Irak

الله أكبر

BÜYÜK DOĞUNUN KAHRAMANINA

Mustafa ismiyle yükselmektesin
Tüm zirvelerden yüksek bir zirveye
Yücelik yönergesinde güneş gibi dön
Ve kemalin her kulesine kon
Yunanoğullarına öyle bir zafer kazandın ki
Batı'yı herç ü merç içinde bıraktın
Ve doğunun semasında bir güneş belirdi
Tüm umut ışıkları ona yağdı
Vefalıları ve her özgürü mutlu etti
Hainleri ve her sinsiyi mutsuz etti
Savaşta Yunanlılar senin dengin olamaz
Ovaları ve tüm yolları doldursalar bile
Öyle bir milletin ordusunu yendin ki
Savaş gemileriyle her denizi zelil etmişlerdi
Ordularında bıraktığın korkudan
Yenilgiye giden her yolda anlaştılar
İsmi uykuda bile dillerine aldıklarında
Onu yanlış hecelemeden sakınıyorlar
Çünkü başkaları tarafından duyulup
Felç hastalığına tutulmaktan korkuyorlar
İşte her kavime öncülük eden Yunanlılar
Savaşta keklik yavrusundan daha korkaklar
Onlardan yüksek meziyetli ve daha nahiftir
Merada otlayan yaban zebraları
Yüzlerindeki beyazlığa aldanma
Huyları tam bir siyahi huyudur
Yüzlerinin rengi kara benzer
Ancak karın saflığı onlardan geçmiş
Ey en keskin fikre ve kılıca sahip olan
Ve her zirvenin yolunu en iyi bilen
İzmir'in güzel kızlarını kurtardın

Ma'rûf Abdulğani
er-Rusâfi (1875-1945)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Irak

الله أكبر

Hödüklerin ellerinde aşağılanmaktan
Ülkede İsa makamına yükseldin
Âmâ ve topal hastalarını nezdindeki gibi
Çatlakları güzelce kaynaştırarak iyileştirdin
Delikleri güzelce dokuyarak topladın
Yükseklere götüren teceddüde gittin
Devrimcilere liderlik ederek yol gösterdin
Bayram havasında kalabalıklara seslendin
Peygamberin (SAV) haç hutbesindeki gibi
Uzaklardan delegeler geliyor sana
Milletini coşkuyla savunanı dinlemek için
Barışta akıllara yol göstermen
Savaşta orduları komuta etmen gibiydi
Ülkelerin çağını yenileyip
Franch ülkeleriyle aynı seviyeye getirdin
Halkı hızla zirveye götürdün
İsteğine ve muradına ermek için
Ve Uygarlık yolunu izledin
İnsanların menfaatine olan her şeyde
Ve bugün ülkenin fedai bekçisi sensin
Onu her türlü karışıklıktan korumaktasın
Milletin başına bir şey geldiğinde
Atını eğersiz hızlıca binersin
İnmek anıldığında sen yükselirsin ve
Düşmekten korkulduğunda sen kurtarırsın
Sen ölümsüzlük kadehini sade içerken
Başkaları onu karıştırarak içmektedir.⁴⁷
Ma'ruf er-Rusafi (Ma'rûf Abdulğani er-Rusâfi)
(Iraklı Şair, Siyasetçi ve Eğitimci)

Ma'rûf Abdulğani er-Rusâfi (1875-1945)

1875'te Bağdat'ın Rusâfe semtinde doğdu. Kuran'ı ezberledi, Arap dili ve edebiyatı alanında özel tahsil yaptı. İlk ve orta dereceli okullarda öğretmenlik yaptı. Şiirleri sayesinde şöhreti Arap ülkelerine yayıldı. İkdâm gazetesi sahibi Ahmed Cevdet Bey, Rusâfi'yi İstanbul'a davet etti. Bir süre İstanbul'da ikamet etti. Ardından Selanik'e ve Lübnan'a gitti. Yazdığı şiirlerini ihtiva eden divanını Beyrut'ta bastırdı. 2. Defa İstanbul'a gitti ve Medrese-i Mülkiye-i Âliyye'de Arap dili ve edebiyatı dersi okuttu. Sebîlürreşâd'da bir yıla yakın süre yazı yazdı. Müntefik sancağından milletvekili seçilip Osmanlı Meclis-i Mebûsanına girdi. Çeşitli okullarda hocalık, gazete ve dergilerde yazarlık da yaptı.

I. Dünya Savaşından sonra İstanbul'dan Şam'a, oradan Kudüs Medresetu'l Mu'allimîn öğretmenliğine gitti. 1921'de ülkesine döndü. Maarif Vekâletinde görev yaptı. 1928'de istifa etti. Irak Meclisinde beş kez milletvekili seçildi. 16.3.1945 'te vefat etti. (*) Görsel: (**)

⁴⁷ Ahmet Farman Saeed - Al-Chalaby, "Ma'ruf er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında yazdığı şiire bir bakış", s.181-182 (dergipark.org.tr)

(*) Musa Yıldız, "Ma'rûf er-Rusâfi'nin Def'u'l Hucne Fi'rtidahi'l-Lukne Adlı Eserinde Arapça'dan Türkçe'ye Geçen Kelimeler", s.1-2 (musayildiz.com.tr); (**) Wikipédia, Maruf al-Rusafi (fr.wikipedia.org)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Irak

الله أكبر

BÜYÜK DOĞUNUN KAHRAMANINA

-Şiirin Orijinali-

الأكبر الشرق بطل الى
تعلو زلت لا المصطفى سمي
اوج كل يطاول اوج الى
المعالي فلك في كالشمس فدر
برج بكل الكمال من وحل
نصرا يونان بني على نصرت
ومرج هرج في الغرب أقام
شمسا الشرق سماء في وأطلع
الترجي أنوار عليه تفيض
حر وكل المخلصين فسر
سمح وكل الخائنين وساء
نزال في كفؤك اليونان وما
فج وكل السهول ملئوا وان
قوم جيوش غلبت قد ولكن
لج كل بالبوارج أذلوا
رعب فرط في جيوشهم تركت
نهج كل للهزيمة تعاهد
مناما ولو سماك ذكروا اذا
التهجي بسوى ذكره تحاموا
فيعتريهم يسمعوه لئلا
وفلج شلل من دائين ضنى
قوم كل الام اليونان هم
قبح فرخ من الوغى في وأخوف
وأرق منهم سجية أرق
بمراج سارحة الوحش حمير
بياضا أوجههم تغرك فلا
زنج كطباع طباعهم فان
لونا الثلج حكين قد وجوه
ثلج نقاء فاتهن ولكن
وسيفا رأيا الورى امضى فيا
اوج كل بمصعد وأعرفهم

Ma'rûf Abdulğani
er-Rusâfi (1875-1945)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Irak

الله أكبر

خودا از میر من انقذت لقد
علاج كل يد في الخسف تسام
عيسى مقام البلاد على وقمت
وعرج عمي من مرضاه على
رتق بحسن الفتوق فعالجت
نسج بحسن الخروق ولاءمت
المعالي في التجدد الى ورحت
وتزجي بها الناهضين تقود
حفل بيوم الجموع في وتخطب
حج بيوم النبي خطب كما
الأقاصي من الوفود وتأتيك
المنج مدرها قول لتسمع
سلم بيوم للمعقول فقودك
هيج بيوم للجيش كقودك
عهدا للاوطان جدت لقد
الفرنج أوطان فيه تجاري
المعالي الى الشعوب لتبتدر
ترجي وما تريد ما وتبلغ
فيما العمران منهج وتنهج
وخرج دخل من للناس بها
المفدى حارسها اليوم وأنت
هرج كل من امورها تحوط
عراها اذا الملم وتبتدر
سرج بغير الجياد فتعروري
معل فأنت الهبوط ذكر اذا
منج فأنت الحبوط خيف وان
صرفا المجد كأس أنت وتشرب
مز⁴⁸ ذات سواؤك ويشريها

Ma'rûf Abdulğani
er-Rusâfi (1875-1945)

Ma'ruf er-Rusafi / Ma'rûf Abdulğani er-Rusâfi
(Iraklı Şair, Siyasetçi ve Eğitimci)

⁴⁸ Ahmet Farman Saeed - Al-Chalaby, "Ma'ruf er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında yazdığı şiire bir bakış", s.181-182 (dergipark.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

YURDUMUN DERDİ

-Gazi Paşa'ya-

Yurdum Kerkük avulum Türk Başbuğum Kemal Paşa
Ben seninle öğünürüm al bayrağım bin yaşa
Al bayrağım seni yurttan koparanlar savanlar
Yok olsunlar yurdumuzdan bizi yer yer kovanlar
Sallandığın yüce damda gel gör nasıl yabancı
Bir paçavra bağlamışlar yağların yalancı
Bayrağıdır bu kirli bez tutsak olduk biz buna
Kurtulmak'çın bağlamışız belimizi hep sana
Büyük Gazi kurtar bizi bu kahpeler bezinden
Kerkük Türk'tür gel ayırma anasını kızından
Burada bir gözü yaşlı bağı taşı öksüz var
Gece gündüz ayrı düşen yurdu için kan ağlar
Gel gör nasıl bu güzel yurt yağların elinde
Öten bülbül susmuş artık barsız kalan bağında
Türk çarığı değmeyeli dağlarımız çiçeksiz
Geziyoruz görünüşte iç yüzümüz yüreksiz
Birçoğumuz bu hasretten için için ezildi
"Türküm" diye can verdiği mezarına yazıldı
Başa gitmez böylelikle varlığımız son güne
Türk diyerek öleceğiz gider gibi düğüne
Ne olurdu yüce Tanrı'm kavuştursan bir daha
Yumdurmadan gözlerimi çok sevdiğim bayrağa
Dumlupınar kahramanı Türk yüzünü güldüren
İnönü'de Sakarya'da Yunanlıyı sindiren
Artık yetiş kurtar bizi Anadolu yiğidi
Al başına Kemâl'ini sür tamuya bu iti
Yer yer soyup Kerkük'ümü çevirdiler soğana
Kimsesiz yurt yağlı lokma şimdi boğan boğana

Irak

الله أكبر

Nazım Rafik Koçak
(1905-1962)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Irak

الله أكبر

Geçmiş günler bu yurt içre hep biz idik efendi
Kürt ne imiş Arap kimdir anlamazdık bu fendi
Şimdi bizim buyruğumuz geçmez olmuş burada
Boynu bükük öksüz gibi dolaşırız arada
Çekemeyiz biz bu derdi içerimiz hep yandı
Artık yetiş ölüyoruz bıçak kemiğe dayandı⁴⁹
Nazım Refik Koçak
(Irak Türkmeni Memur ve Şair)

Nazım Rafik Koçak (1905-1962)

1905 yılında Kerkük'ün Avcılar Mahallesi'nde doğdu. İlk tahsilini Kerkük Nümune Mektebi'nde yaptı. Bir süre Bağdat'taki Harbiye Mektebi'ne devam etti. Buradaki tahsilini yarıda keserek, memuriyete başladı.

Yazdığı millî şiirlerden dolayı, uzun süre Kerkük dışında, posta ve telgraf memuru olarak görev yaptı. Uzun ve çileli sürgün döneminden sonra, 1958'de Kerkük Nüfus Dairesi Müdürlüğü'ne geçti. Hayatının sonuna kadar kaldığı bu görevdeyken hakkında sürgün kararı alındı. 8.5.1962'de vefat etti. Vefat nedeniyle sürgün kararı uygulanamadı.

Şiirleri az olmasına rağmen, Kerkük edebiyat çevrelerinde geniş ilgi uyandıran şairlerden biridir. Lirik örnekler sayılan şiirlerde bedbinlik, şikâyet ve küskünlük ön plandadır.(*)

Atatürk...

"Yana kaldık;
Tutuştuk yana kaldık,
Gerdi cihan perdesini,
Ata'dan yana kaldık..."

Kerkük Türkleri...

⁴⁹ Önder Saatçi, "Irak Türkmenlerinin Ana dilleri Türkçeyi ve Türk Kimliğini Yaşamaları", Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Uluslararası Ortadoğu Kongresi (Dil, Tarih ve Edebiyat), 30-31 Ekim 2017 Bildiriler Kitabı, cilt 1, s.189-190 (academia.edu)

(*) Biyografi.net, Nazım Rafik Koçak (biyografi.net)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

IRAK TÜRKLERİNİN HOYRAT VE MANİLERİNDE ATATÜRK

Kemal başa

Taç koymış Kemal başa

Türklerin qere baxtın

Ağ etti Kemal Paşa

Kemal derdi

Bende var kemal derdi

İstiqlâl bir gül idi

Onu da Kemal derdi

Ata den

Kim véripti ata den

Türkler yétim degíller

Biz yétimiğ Ata'dan

Yana kaldıx

Tutıştix yana kaldıx

Gerdí ölím perdesin

Ata'dan, yana kaldıx⁵⁰ Anonim

KERKÜK HOYRATLARINDA ATATÜRK

Kemal için

Gül Çiçek kemal için

Bugün âlem ağlıyor

Mustafa Kemal için

Keman sızlar

Ok titrer keman sızlar

Mustafa Kemal kadrin

Ne bilir Kemalsızlar

Atam seni

Severem Atam seni

Sevmesem canım çıksın

Irak

الله أكبر

⁵⁰ Önder Saatçi "Kerkük Hoyrat ve Mânilerinde Millî Duygular-II" (bizturkmeniz.com)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Canımdan aziz seni

Kemal Paşa

Taç koymuş Kemal Paşa

Türk'ün kara bahtımı

Ak etmiş Kemal Paşa

Atatürk'ü

Okuram Atatürk'ü

Millet daim zikretsın

Her vakit Atatürk'ü⁵¹ **Anonim**

Irak

الله أكبر

DÜNYADA ATATÜRK

⁵¹ Oyhan Hasan Bildirki, "Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler", Dorlion Yayınları, Nisan 2020, 140

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

İtalya

KEMAL PAŞA'YA

Yüzünü görmek istedim
Selanik' te bir şey sormadan
Kuyumcularla kebabçılara
Deniz kıyısına gittim
Sesin duyuluyordu Liman boyunca
Bütün deniz kabuklarında
Bir vapurda
Dalgalanıyordu
Adının hayali
Ne güzel şey "Türk dostuyum " demek
Samsun' a çıkacağız yarın sabah⁵²

Ord. Prof. Dr. Anna Masala
(İtalyan Şair, Türkolog ve Edebiyatçı)

Anna Masala (1934-2015)

1934 yılında İtalya'da dünyaya gelen ünlü Türkolog Masala, hayatı boyunca Türk edebiyatı ve şiirleri üzerine sayısız kitap ve makale yayımladı.

Çok sayıda Türkçe şiiri İtalyancaya çeviren Masala, kendisi de Türkçe şiirler kaleme aldı. Türkiye'deki anılarını "Türkiye'ye Aşk Mektuplarım" adlı bir kitapta toplayan Masala'nın diğer eserleri arasında "Yunus Emre", "Oğuz Kaan Destanı", "Feyzi Halıcı Şiirlerinden Seçmeler", "Poesia Turca Moderna (Modern Türk Şiiri)" ve "Türk Halk Aşıkları" gibi kitaplar bulunuyor. Masala, 2015'te vefat etti. (*)

A KEMAL PASCIA(Şiirin Orijinali)

Ho cercato il tuo volto
A Salonicco
Senza chiedere nulla ai venditori
Di gioielli e kebab.
Sono arrivata al mare,
Lungo il porto
Si udiva la tua voce
In tutte le conchigliole.
Su una nave
Sventolava il fantasma
Del tuo nome.
Che cosa bella
"Sona amico dei Turchi"
Domatina
Sbarcheremo a Samsun...⁵³

Ord. Prof. Dr. Anna Masala
(İtalyan Şair, Türkolog ve Edebiyatçı)

⁵² Eğitim Kütüphanesi, "Atatürk'e Şiirler: Kemal Paşa'ya | Anna Masala" (egitimkutuphanesi.com, 15 Ağustos 2011)

⁵³ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.162

(*) Arkeolojik Haber, "Türkolog Ord. Prof. Anna Masala Roma'da anıldı" (arkeolojikh Haber, 30.10.2018)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kazakistan

UZAKTAKİ KARDEŞİME

Uzakta ağır azap çeken kardeşim!
Kurumuş lale gibi çöken kardeşim!
Etrafını sarmış düşman ortasında
Göl kılıp gözyaşını döken kardeşim!
Önünü ağır kaygı örtmüş kardeşim!
Ömrünce yaddan cefa görmüş kardeşim!
Hor bakan, yüreği taş, kötü düşman
Diri diri derini soymuş kardeşim!...

Ey pirim! Değil miydi altın Altay
Anamız bizim? Bizlerse birer tay,
Bağrında, yürümedik mi serazat?
Yüzümüz değil miydi ılık saçan ay?

Alaca altın âşık atışmadık mı?
Tepişip bir döşekte yatışmadık mı?
Anamız olan Altay'ın ak sütünden
Beraber emip beraber tatışmadık mı?

Akmadı mı bizim için dupduru bulak,
Şarıldayıp şarıl şarıl dağdan akarak?
azırdı ucan kuş, kopan yel gibi
Dilesek bir bir atlar, tıpkı Burak!

Altay'ın altın günü nazlanarak
Gelende, sen pars gibi bir er olarak,
Akdeniz, Karadeniz ötelere,
Kardeşim, gittin beni bırakarak!...

Ben kaldım yavru balaban, kanat açamam,
Uçam diye davransam bir türlü uçamam,
Yön bulduran, yol gösteren can kalmadı;
Yavuz düşman koyar mı şimdi beni vurmada?

Kurşunlar genç yüreğime saplandı,
Günahsız taze kanım su gibi aktı;

Mağcan Cumabayev
(1893-1938)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kazakistan

Kansız kalıp, kuruyup bayıldım,
Karanlık mahbese sıkıca kapattı.

Görmüyorum artık gece gezdiğimiz kırı, ovayı,
Gündüz güneşi, gece gümüş nurlu ayı;
Nazlı nazlı ipek kundaklara sarmalayıp
Bizi büyüten altın anam Altay'ı

Ey pirim! Ayrıldık mı ulu bütünden?
Dağılmayıp yılmayan yağın oklardan
Türk'ün pars gibi yüreği varken
Gerçekten korkak kul mu olduk sinip düşmandan?

Kudretli olmak isteyen Türk'ün canı
Gerçekten bitap düşüp kalmadı mı halı?
Yürekteki ateş söndü mü, kurudu mu,
Damarında kaynayan atalar kanı?

Kardeşim! Sen o yanda, ben bu yanda,
Kaygıdan kan yutuyoruz, bizim adımıza
Layık mı kul olup durmak, gel gidelim
Altay'a, ata mirası Altın tahta⁵⁴

Mağcan Cumabayev:
(Kazakistan Türk'ü Şair ve Yazar)

ALISTAĞI BAVRIMA
(Şiirin Orijinali)

Alista avır azap şekken bavrım
Kuvargan bayşekşektey kepken bavrım
Kamagan kalın javdın ortasında
Köl kılıp közdin jasın tökken bavrım

Aldındı avır kaygı japkan bavrım
Ömrince jafa körgeñ jattan bavrım

Mağcan Cumabayev (1893-1938)

1893 doğumludur. Aydın, yazar ve şairdir. Büyük bir Türk milliyetçisi olan Cumabayev, Kazakların ve bütün Türkistan'ın milli şairidir. Cumabayev, İstanbul'da yeni usûle göre eğitim veren bir Çala medresesinde okudu ve bu yerde Arapça, Farsça ve Çağatay Türkçesini öğrendi. İlk şiir denemelerini burada yazdı. Daha sonra Kazan'a gitti ve başka bir medreseye devam etti. Şolpan adındaki ilk şiir kitabı Kazan'da basıldı. Rusça da öğrendi. Şiirlerinde Türk topluluklarının o dönemdeki dağınıklığından, yabancı işgali altında yaşamak zorunda kalışlarından ve bundan dolayı duyulan ezikliklerden bahseder. Kün men Tün (Gece ile Gündüz), Alistagi Bagrima (Uzaktaki Kardeşime), Türkistan, Oral, Aksak Temir Sözü (Aksak Timur Sözü), Kings (Doğu), Od (Ateş) gibi şiirleri vardır. 19.3.1938'de vefat etti.

Atatürk'e de gönderdiği Uzaktaki Kardeşime şiirini, Kurtuluş Savaşı yıllarında Kazakistan'dan Türkiye'nin verdiği şanlı mücadeleyi yüreğinde hissederek yazmıştır. (*), Görsel: Kırım'ın Sesi Gazetesi

⁵⁴ Kırım'ın Sesi Gazetesi, "Uzaktaki Kardeşime şiiri, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşına atfen, Büyük Şair Mağcan Cumabay tarafından Kazakistan'da yazılmıştır." (kiriminsesigazetesi.com, 6 Ocak 2022)

(*) Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2", 'Grafik Basımevi' Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.224, 291-292

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kazakistan

Tüksiygen yüregi tas javiz jandar
Tiridey terin tonap jatkan bavrım

Apırmay emes pe esi altın Altay
Anamız bizdi tapkan; asav tayday
Bavrında jürmep pedik salıp oynak?
Jüzimiz emes pe edi jarkın ayday

Alalı altın saka atıspap pek?
Tebisip bir tösekte jatıspap pek?
Altayday anamızdın ak sütinen
Birge emip, birge demin tatıspap pek?

Altaydın altın küni erkeletip...
Kelgende jolbarıs bop, jana er jetip.
Ak teniz, Kara teniz arjagına
Bavrım meni tastap kaldın ketip!

Men kaldım jas balapan, kanat kakpay
Uşam dep umtılsan da damıl tappay
Jön silter, jol körseter jan bolmadı
Javız jav koysın ba meni endi atpay?

Korgasın jas jürekke oğı battı
Künesiz taza kanım suvday aktı
Kansırıp elim kurıp esten tandım
Karangı abaktığa berik japtı

Körmeymin keçe jürgen kır, saydı da
Kündiz kün, tünde kumis aydı da
Ardaktap, çin jibektey orayga orap
Ösirgen altın anam Altaydı da

Apırmay, ayrıldık ba kalın toptan
Şayılp kaytpaytuğın javgan oktan
Türiktin jolbarıstay jüreginen
Şını men korkak kul bop javdan bukkın?

Mağcan Cumabayev
(1893-1938)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kazakistan

Şark urıp erkke unıtılğan türük jannı
Şını men avırdı ma bitip halı?
Ot sönip jürektegi, kurıdı ma
Kaynagan tamırdağı ata kanı?

Bavırım! Sen o jakta, men bu jakta
Kaygıdan kan jutamız. Bizdin atka
Layık ba kul bop turiv, kel keteyig
Altayga, ata mirası altın takka⁵⁵

Mağcan Cumabayev

(Kazakistan Türk'ü Şair ve Yazar)

Mağcan Cumabayev
(1893-1938)

⁵⁵ Kırım'ın Sesi Gazetesi "Uzaktaki Kardeşime şiiri, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşına atfen, Büyük Şair Mağcan Cumabay tarafından Kazakistan'da yazılmıştır." (*kiriminsesigazetesi.com*, 6 Ocak 2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

ATATÜRK DESTANI

Acılı ünlememi yineleyerek

Toplamak istiyorum büyüklü küçüklü herkesi

Siz hazır bulunanlar;

Kulak verin sözlerime

Kemal Atatürk'ün hayatını anlatacağım.

Ölüm bulutlarının ırkını örttüğü

Avrupa'yı bir baştan bir başa yasa boğduğu

Bu olaydan ürpermedik

tek yürek bırakmayacağım.

Acı haberi o günlerde radyolar;

her yana yaymaya başlarlar

Bir ozan olarak ben de bunu yazacağım

Köy demeden kent demeden destanımı okuyacağım

Özgeçmişini, doğumunu anlatacağım ilkin

Sonra kahramanlıklarına gelir sıra

Üçüncüde başarıları var;

ölümü dördüncü, cenaze töreni beşinci olsun

Derler ki Selanik doğumlu imiş

ve tarih adını ölümsüz koymuş

Gören hayran kalırdı ona;

ulusuna övünç, vatani için yarar idi.

Türk soyundan uyanık, canlı.

Nice yüksek okuldan geçmiş, iyi öğrenimli

1880 yılında doğmuştu;

tanınmış bir ana babanın oğlu değildi ama

Ünlü kişi olmuştu; henüz sıradan bir er iken

Kısa sürede kanıtlar kendini

Bir görev tutkunu, bir yurtsever olup çıkar

Haralâmbos Mihail
Azinas (1905-1979)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

Ve gizli bir örgüt oluşturur;
amacı yükselip komutan olmaktı
Ve yönetimi alaşağı ederek; başa geçmek
Ve misyonunu tez elden başlamak
Ne ki daha önce; duydum ve öğrendim ki
Devrin padişahı Sultan Hamid; kuşkulanıp da
Şam'a sürer onu 1915 yılında
Zaman akar, şimdi Bulgaristan'ın;
Türk elçiliğinde bir üye görürüz onu
Dahası var; 917'de;
dirence ve yürekten savaşır Çanakkale'de.
Arkasından çetecilik dönemi gelir
ve büyür gün günden yandaşları.
Yararlık ve başarılarını gördükçe halk.
Ona yürekten bağlanır.
En yüce güç kendisi olunca da;
açar Sultan'a isyan bayrağını
Sultan bu durur mu?
Onu sürgüne yollar anında
Akrabalarını da yanı sıra;
çeke çeke ve zorla
Yaklaşık 3 ay gibi kısa bir sürede
Sultan egemenliğini kaldırır her yerde
Avrupa'yı örnek alıp kendi bildiğince
Sert ve saygın yasalar koydu ülkesine
Bu büyük adamın, Türkiye önderinin
Nefret ve kötülüğü kaldırmak oldu ilk işi
Diyelim açmazlık içinde olduğu Yunanla
Ki hiç nedensiz düşman idiler;

Haralâmbos Mihail
Azinas (1905-1979)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

oturup anlaştılar
Ve köklü bir dostluğun temelini attılar
Arkasından bu dostluk halkası büyür
Ve tüm Balkanları içerir;
bitsin artık nefret ve savaş
Ülke kalkınması önde gelir
Demiştik Atatürk istenç ve özveriyle
Kolları sıvar, ülkesini yüceltmeye koyulur
Yazı kaldırılır ilk adımda;
yerine Latin abecesi uygulanır
Arkadan çok eşliliğe son verilip
Softaların camilerden kovulması gelir;
fesle çarşaf atılır
Eski tutkunluklar bir yana bırakılır
Ve de ortalık temizlenip buz gibi olur sonunda
Bütün bunları bitirince; dedi;
kadın-erkek şapka giyecek bu ülkede
Özgürlük tanıdı Türk kadınına
Yargıç, doktor ve öğretmen;
memur ve avukat olsunlar
Orduya girsinler, pilot olsunlar istedi.
Gereğince ve gücünce çalışıp;
düşlerini gerçek kıldı.
Çağdaş programlardı uygulanan
Bundan yepyeni bir kuşak yaratıldı.
Vatan yüceldi yüceldi;
Kemal adı ona ün kazandırdı.
Buna hayran olan Türkler değildi özelde
Tüm ülkelerde vardı bu tutkunluk genelde.

Haralâmbos Mihail
Azinas (1905-1979)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

Derken bu yıl az rahatsızlanır

ve üç gün hasta yatağında kalır

Alman doktorlar gelip ona bakarlar

Başkaca bilgiçler de ellerinden geleni yaparlar

Sağlığa kavuşması için tümünden yakarır Yunan halkı

Eller Tanrıya açılır, mumlar yakılır...

Ne ki iyileşme belirtilerinin ardından

Ölüm gelir, dünyayı acılara gömer

Acı haber yayılır yayılmaz;

Türkiye bir baştan bir başa alt üst olur

Ve ardından bütün dünyayı yıldırım gibi

Bir matemdir kaplar; cenaze töreni için

21 Kasım saat 11 saptandı

Bu 10 günlük süreyle;

naşını ziyarete fırsat vermek istendi

Dolmabahçe Sarayı ışıklar içinde

Binlerce halk dışarıda toplanmış beklemekte

Halkın saraya girişi yasak edildi;

çünkü ağlamaktan çoğu baygınlık geçirdi

Yanında kız kardeşi ağlayıp döğünmekte

Adını her saniye dilinden düşürmemekte

Özellikle iyi öğrenim görmüş

Pilot okulunu bitirmiş kızı;

ne ekmek ne su ne de uyku hatırlamadan

Ağlayıp gözyaşı döker olmuştur;

hem and içti 'babasız yaşamam.' diye

Milyonla insan dışarıda beklemekte

Ölmüş de olsa onu görmek istemekte

Derler ki kortej hareket edince;

Haralâmbos Mihail
Azinas (1905-1979)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

onu görmek için millet birbirini çiğnemiş

Ölenler 10 kişi, arada bayılanlar da başka

Konuşma yaptı tam 31 ayaç;

çelenkler konuldu, gözyaşı döküldü

Tamamı tamamına beş yüz bin lira onayladılar

Bu ödeneği cenazesine ayırdılar

Temsilciler geldi tüm ülkelerden;

Balkandan, uzaklardan ve Avrupa'dan

Törende saygı duruşunda bulundular

Bando eşliğinde;

kortej Ankara Kalesi karşısına gelince

Konuşacak diye bir kişi;

dört yol ortasında durdular

Söylenenlerden gözyaşı döktü taşlar bile

Uyan ulu önder, Türk'ün atası uyan!

Halkın övüncü, ulusun baş tacı uyan!

Uyan ve çevreni gözet; yarattığın yeni kuşağı göresin

Sevdiklerini, konuşmak istediklerini

Ve seni izleyen dostun Metaxas'ı göresin;

Bak nasıl yaş dökerek yanında durmaktalar.

Atanın ailesi tabutun yanında;

önde, arkada, sağda solda askerler

Büyük bir kortej ve görkemli bir törenle

Onu götürüyorlar

Sen ölmedin Kemal, ölümsüzsün;

yaşıyorsun ve herkes hayrandır sana

Dost yüreklerdedir senin yerin.

Sen unutulmazsın; adın unutulmazdır

Dilerim ismet İnönü seni unutturmasın;

Haralâmbos Mihail
Azinas (1905-1979)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kıbrıs (GKRY)

çizdiğin yolu o da izlesin

En büyük avuntu bu olur senin için yaş dökenlere

Sizler burada hazır bulunanlar;

rahmete ve anmaya vesiledir diye

Alınız destanımdan bir tane

Bana düşen bir görevdi bu; yerine getirdim işte

Şimdi duasını versem gerek

Sözü noktalarım; Ruhü şad olsun.’ Diyerek”⁵⁶

(1938)

Haralambos Azinas

(Kıbrıslı Rum Halk Ozanı)

Haralâmbos Mihail Azinas (1905-1979)

Azinas, Azina veya Azinos diye de bilinir. 1905 yılında Baf’ın Filûsa köyünde dünyaya gelmiş ve 6 Eylül 1979 yılında Avustralya’da yaşama gözlerini yummuştur.

Ailesi çiftçilikle uğraşıyordu. Fakat ona şiir ve yollar daha cazip geldiğinden, çiftçiliği bırakıp devesiyle birlikte Kıbrıs’ı gezerek görüp, duyduğu olayları, insanları, insanlara anlatmayı tercih eder.

Oğlunun ölümü üzerine Avustralya’ya göç eden Haralambos’un orada, onu seven ve takdir eden Rum-Yunan gurbetçilerine özellikle satirik şiirlerinden örnekler okuduğu bilinmektedir. Kıbrıs’ın siyasal ve toplumsal tüm olayları ozanın şiirlerinin konularını oluşturmaktaydı. Son yüzyılın halk ozanlarının önde gelenlerinden biri olan Azinas’ın aşk şiirleri ve atışmaları da son derece etkileyici ve güzeldir.

1938 yılında vefat eden Mustafa Kemal Atatürk için de çok duygusal bir ağıt yakan ozan, 1963-1972 yıllarında iki kez doğduğu ülkeyi ziyaret etmiştir. İkinci ziyareti esnasında zengin satirik şiirlerini derleyip kitaplaştırmıştır. (*)

⁵⁶ Anamur Sedir, Ulvi Keser “Haralambos Azinas ve Atatürk” (anamursedir.com, 10 Kasım 2013)

(*) Şevket Öznur “Kıbrıs’ta Ağıt - Türkü Geleneği”, s.4 (turkoloji.cu.edu.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

ATAMIZA

Bir inkılâp yaptın ki: tutun elinden Milleti
Kaldırdın onu sen, şanlı tarihiyle dipdiri
Kalktı Millet, düştüğü yerden aslanlar gibi
Bir hamlede yoğurdun asırları sen elinde
Meclis açtın, kanun yaptın, nizam verdin devlete
Sendin bize söyleyen: “Ne mutlu Türküm diyene!”
Dolmabahçe’den gözyaşlarıyla çıktığın günden beri
Çıkmadı matem yürekten, her zaman andık seni.
Bugün yine seni gözyaşlarıyla bir daha toprağa veriyorsa millet
Sanma ölen sensin.
Ölmedin sen, ölmezdi bir Milleti yaratan
Yine varsın, yine sensin kalbimizde yaşayan.⁵⁷

Ahmed Esad / Kıbrıs Türk’ü
(Şair ve Hukukçu)

Ahmed Esad
(1885-1985)

1885 tarihinde Larnaka’da doğdu.

ilk ve orta öğrenimini Kıbrıs’ta tamamladı. Selanik Hukuk Fakültesi’nde öğrenim görmüştür.

Okulu bitirince Kıbrıs’a dönerek hâkimliğe başlamıştır.

Avukat Mithat bey ve dönemin müftüsü Ziya-i efendi ile birlikte 1924 yılında Kıbrıs Türk Cemaat-ı İslamiyesi adlı örgütün kurulmasında öncülük etmiştir. İngiliz hükümeti Ahmet Esad Bey’i etkisizleştirmek için Şeriye hâkimliğine atamıştır.

Ahmet Esad bey emekliye ayrıldıktan sonra serbest avukatlık yapmıştır.

Yazılarında a.esad adını kullanmış ve Hikmet Afif Mapolar ile birlikte 1945 yılında inkılap adında bir gazete yayımlamıştır.

1960’lı yıllarda İngiltere’ye yerleşmiş, 1985 yılında aramızdan ayrılmıştır.(*).

⁵⁷ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu “Balkan Türkleri Edebiyatında Atatürk Şiirleri”, s.3 (turkoloji.cu.edu.tr)

(*) Kıbrıs Sözlük, Ahmet Esad (kibrissozluk.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

ATATÜRK GÜVEN BİZE

Saçları altın sarısı
Gözleri gök mavisi Atatürk'üm
Her dönem çıkar elbet
Aramızdan soysuzlar hainler
Yıkmak isteyen güzeli vatanımızı
Yaktığın özgürlük ateşini söndürmeyi
Bunun için yoğun çabaları var
Yok etmek için düşüncelerini, ilke
Ve devrimlerini
İnanıyorum ki...
Sökmeyecek yurdumun üstünde,
Kurma çabasındaki ne oyunları,
Ne de sinsi tuzakları..
Dış ülkelerde olsa da işbirlikçileri
Kaygılanma ulusunun geleceğinden
Fırsat vermeyecek yeni yetişen
Atatürkçü gençlerin
Rahat uyu kabrinde.⁵⁸
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

ATATÜRK KIRGINDIR BİZE

Beni hepimiz
Dinlemiş olsaydınız eğer
Nutuktaki sözlerime
Biraz kulak verseydiniz
İlkelerimi yaysaydınız - bıkmadan
Yurdun dört bir yanına
Ne geri kalacaktı ülkeniz

İlter Veziroğlu (1941-...)

1941'de Kıbrıs'ın Mehmetçik (Galatya) köyünde doğdu. 1948'de ilkokula, 1953'de ortaokula, 1956'da Lefkoşa'daki Türk Erkek lisesine başladı. 1959'da liseyi bitirdi ve sınavla Öğretmen Koleji'ne girdi. 1961-1996 arasında öğretmenlik ve yöneticilik yaptı.

İlter Veziroğlu, Atatürkçü kimliği ile ön plana çıkan, ulusal ve uluslararası basın kartına sahip bir Kıbrıslı Türk gazetecidir. 1959 yılında çıktığı basın yolculuğunda, Kıbrıs ve Türkiye basınında çeşitli gazete ve dergilerde köşe yazarlığı yapmıştır. Şairlik yönü de ağır basan yazar, birçok dergi ve gazetede şiirler yazmıştır. Şiirlerinin ana konusu Atatürk'tür. Zaman zaman bireysel aşk konularına da temas eden yazar, çoğunlukla yalnızlık temasını işler. (*)

Görsel: Facebook, İlter Veziroğlu

⁵⁸ İlter Veziroğlu, "Atatürk Güven Bize", (facebook.com, İlter Veziroğlu, 19 Mayıs 2017)

(*) Osman Yıldız, "Kıbrıs'ın Güzide Bir Gazetecisi ve Şairi: İlter Veziroğlu", Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, C-III/S.6-7, s.31-50 (dergipark.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Ne de ulusça böyle – korkunç
Kara günler yaşayacaktınız
Suçlusunuz hepiniz de
Benim ülkülerimi
Benimsemiş olsaydınız eğer
Ne Marks'ın – Lenin'in
Ne de başka fikirlerin peşine
Düşmezdi birçoğunuz.
Sizler benim güvendiğim halkım
Cumhuriyeti ve devrimlerimi
Emanet ettiğim gençliğim
Bağışlamam sizleri kolay kolay, inanın
Görmesem eğer
Tümünüzün de bana yöneldiğini
Yolumda gitmeğe başladığını
Kırgınım hepinize.⁵⁹
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ATATÜRK'E

En büyük gücün bize
Anıttepe'den Kıbrıs'a.
Sen elbette bilirsin acısını
Tutsak yaşamının yıllar boyu.
Resmini asamazdık duvara,
Koynumuzda saklardık bayrağımızı.
Boynumuz nasıl bükülürdü
Türkiye'mde her yıl coşkuyla
Kutlanırken bayramlar
Öksüz çocuklar dönerdik.

KKTC

⁵⁹ Osman Yıldız, "Kıbrıs'ın Güzide Bir Gazetecisi ve Şairi: İlter Veziroğlu", Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, C-III/S.6-7, s.46-478, erişim: 09.12.2022 (dergipark.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Gökler köprü olurdu aramızda
Selam gönderirdik sana.
Anavatana doğru uçan kuşlarla,
Kıbrıs'tan ta Ankara'ya...

Sonra düşlerimizde görürdük seni
Sarılıp öperdik ellerinden
Gözlerimiz kamaşırdı bakınca
Saçların altın renginden.
Yüzümüzde soluğun dolaşırdı,
Sımsıcak sevgi dolu.
Sayende ulaştık nicedir
Barışa, özgürlüğe Mustafa Kemal
Savaşa savaşa haksızlıkla.

Sen bileklerimizde güçtün,
Yürekllerimizde özgürlük inancı
Damarlarımızda kan.⁶⁰

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ATATÜRK'E MEKTUP

Gerek Anavatandan gerek
Yavruvatandan iyi haberler söylemek
Mümkün olmayacak sana Atatürk'ün
Her iki ülkede de sorunlar var
Başka başka biçimde.
Özellikle geçmişte önemini işaret ettiği
Yavruvatanın kaderini şimdilerde
Küresel güçler ve işbirlikçileri.
Çizmeye çalışıyorlar.

⁶⁰ Oyhan Hasan Bildirirki, "Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler", Dorlion Yayınları, Nisan 2020, s.131

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Ne yazık ki her dönemde çıkarları böyleleri
Kendi ülke aleyhine çalışan.
Oysa Rumlar varken açıkça söylüyorlar bize
Sizi ancak yama yaparız Cumhuriyete
Ortak değil...

Ama biz hala daha barış türkülerini
Söyleyerek kendimizi aldatmaktan
Daha ne zaman vazgeçeceğiz
Diye düşünüyorum Atatürk'üm⁶¹
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

ATATÜRK'TEN ÖĞRETMENLERE MEKTUP

Ben en çok sizlere güvendiğim,
Öğretmenlerim.
Kurtuluş savaşına başlarken de,
Büyük zafer sonrası başlayan kalkınma çabasında da...
Size emanet edilen çocuklarımız,
Ülkemizin aydın geleceğidir
Onları, iyi yetiştiriniz diyorum,
Bilgiyle, çağdaş uygarlıkla.
Sonra, iyiyi, doğruyu, güzeli öğretiniz onlara
Benim ilke ve ülkelerim, rehberleri olsun,
Ve çok çalışkan olsunlar, üretken
Ulusun iyiliği adına.

İlter Veziroğlu
(1941-...)

Ben ancak o zaman rahat ederim
Anıttetpe'deki kabrimde.⁶²
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

⁶¹ İlter Veziroğlu, "Atatürk'e Mektup" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlu, 15 Haziran 2022)

⁶² İlter Veziroğlu, "Atatürk'ten Öğretmenlere Mektup" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlu, 24 Kasım 2021)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

ATATÜRK'Ü SEVMEK

Atatürk'ü sevmek değildir
Söylevlerde adını kullanmak
Ya da Kasımlarda anıtının önünde
Saygı duruşunda olmak salt
Atatürk'ü sevmek,
Atatürk'te birleşmek demektir
İlkelerinde/devrimlerinde.
Atatürk'ü sevmek değildir,
Rozetini taşımak göğüslerde,
Ya da övgüler düzenlemek, yaldızlı
Atatürk'ü sevmek,
Atatürk'te birleşmek demektir,
Çağdaş uygarlıkta / kardeşlikte.⁶³
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ATATÜRKÇE YÜRÜMEK

Atatürkçe yürümek,
Atatürk'ün yaptıklarını,
Yaşatabilmektir yüreklilikle
Yeni yapıtlar / güzellikler katmaktır
Cumhuriyeti ayakta tutabilmek
Ve devrimlerini sürdürebilmektir.
Atatürkçe yürümek
“Ne Mutlu Türküm” diyembilmektir
Türk halkının kalkınma çabasına
Katkıda bulunmaktır en iyi

⁶³ İter Veziroğlu, “Atatürk'ü Sevmek” ([facebook.com](https://www.facebook.com), ilter Veziroğlu, 28 Mayıs 2017)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Ve uzay çağndakilerle,
Yarışabilmektir, bilgiyle teknolojiyle
Damarlarındaki asil kandan
Güç alarak.⁶⁴

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

ATATÜRKÇÜ OLMAK

Atatürkçü olmak,
Kolay bir iş değil aslında
Atatürk gibi sevmek gerek
Yurdunu milletini
Tüm çıkarların üstünde tutmak
İnançla sarılmak her işe
Bırakmamak başladığını yarım
Dağ gibi zorluklar karşısında bile
Direnmek, yılmadan...
Atatürkçü olmak kolay bir iş değil elbet.
Atatürk gibi inançlı bir yürek gerek,
Ulusun, yurdun aydınlığı yolunda
Çalışmak hiç bıkmadan – yorulmadan
Savaşmak Cumhuriyet karşıtlarına
Savaşmak bölücüler için
Ödün vermeden hiç
Ve korkusuzca...⁶⁵

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

⁶⁴ İlter Veziroğlu, "Atatürkçe Yürümek" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlul, 16 Kasım 2016)

⁶⁵ Osman Yıldız, "Kıbrıs'ın Güzide Bir Gazetecisi ve Şairi: İlter Veziroğlu", Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, C-III/S.6-7, s.48, erişim: 09.12.2022 ([dergipark.org.tr](https://www.dergipark.org.tr))

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

ELLERİNDEN ÖPERİM MUSTAFA KEMAL

Ellerinden öperim Mustafa Kemal

Yattığın yer nur olsun

Sen elbette bilirsin

Tutsak yaşamının acısını yıllarca

Öksüz çocuklara dönerdik

Ulusal bayramlar gelince

Türk bayrağının yoksunluğundan

Adını öğretirdik öğrencilere gizli

Sevgini işlerdik kalplerine

Gök gözlerini severdik en çok

Güneşi emmiş saçlarını

Sonra resmini öperdik saygıyla

Asamazdık sınıfın duvarına

Acıların en karası otururdu

Yüreğimize derinden

Gökler köprü olurdu aramızda,

Selam gönderirdik sana

Anavatana doğru uçan kuşlarla,

Sonra düşlerimizde görürdük seni

Sarılıp öperdik ellerinden...

Yaşayacaksın Mustafa Kemal

Bu milletin kalbinde

Şafakların sonsuzluğunca hep

Artık özgürüz senden aldığımız güçle

Başardık yenmeyi tutsaklığı

Şimdi sana rahmet diliyoruz

Kıbrıs'tan taa Ankara'ya⁶⁶

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü (Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

⁶⁶ Osman Yıldız, "Kıbrıs'ın Güzide Bir Gazetecisi ve Şairi: İlter Veziroğlu", Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, C-III/S.6-7, s.47-48 (dergipark.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

HAKLISIN GAZİ PAŞAM

Bize bıraktığın bu topraklara,
Alnımızın terini katamamışsak
Yolundan sapmış kimileri
Kavrayamamışsa Nutuk'ta dediklerini
Haklısın yerden göğe kadar
Bizi azarlamakta paşam.
Eğer ülkede bağnazlık,
Azalacağına gittikçe artıyorsa
Yediverene güllerini yeşertememişsek
Köstek, çelme atmasından
Vazgeçmemişsek
Halkı sınıflara bölmek için
Bir çaba sürdürüyorsa içimizde
Bazı düşmanlar,
Ne kadar kızsan, azarlasan da
Haklısın çok haklısın
Gazi Paşam⁶⁷

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ÖĞRETMENLERE

Onlar sizin öğrencileriniz hepsi
Beyaz yakalı, siyah önlüklü
Alınlarında geleceğimizin parıltıları
Tümü de sizlere emanet öğretmenim.
Bilgiyle / çağdaş uygarlıkla yetiştiriniz
Doğruyu, iyiyi, güzeli öğretinizi onlara,
Barış içinde dostça yaşamayı
Tüm evrendeki yaşlılarıyla.
Sevmeyi öğretiniz herkesi
İlke ve ülkülerini benimsetiniz
Yüce Mustafa Kemal'in...

⁶⁷ İlter Veziroğlu, "Haklısın Gazi Paşam" ([facebook.com](https://www.facebook.com/ilterveziroglu), İlter Veziroğlu, 19 Mayıs 2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

En kızgın anlarda bile,
Soğukkanlılıkla karşılayın
En kötü yaramazlıklarını sabırla
Eğitiniz gerekli olanı.
Dürüst olmayı öğrenitiniz yaşamlarında
Çalışkan olmayı, iyilik yapmayı
Açıkçası insan olmayı öğretinizi en başta
En çok özlediğimiz beklediğimiz.⁶⁸

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

ÖLDÜN DİYEMEYİZ SANA

Bizimlesin sen Atatürk,
Öldün diyemeyiz sana,
Yakıştıramıyoruz bu sözcüğü,
Hiç kendimize...
Bir düşüncesin / ülküsün ve
Tek ilkesin yüreklerde...
Ne sarı saçların,
Ne masmavi ışıltılı gözlerinden
Seni bize derinden bağlayan
Eylem ve düşünce adamı olmandır
En büyük gerçek.
Yulundayız bilesin çoğunlukla
Bak anıtının etrafında toplandık,
Bir kez daha 10 Kasım günü,
Ve sen yine önderimiz
Başkomutan / ustamız
Ve başöğretmenimizsin.⁶⁹

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

⁶⁸ İlter Veziroğlu, "Öğretmenlere" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlu, 6 Ekim 2016)

⁶⁹ İlter Veziroğlu, "Öldün Diyemeyiz Sana" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlu, 19 Mayıs 2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

RESİMLERİNİN İÇİNDE

Hep karşımızdasın Atatürk
Çeşitli resimlerin asılı sınıfımızda,
Yüreğimizde oturuyorsun sımsıcak,
Bitimsiz sevgimiz, tutkumuzsun,
İlk harf, ilk sözcüksün,
Alfabemizde öğrendiğimiz hepimizin
Bir resmin var duvarda asılı
Askeri giysiler içindesin.
Heybetli bir duruşun var,
Parmağın uzanmış ileriye gösteriyor.
Komut veriyorsun askerine,
Anlıyoruz büyük savaşın içindesin
Az kaldı zafere.
Başka bir resminde
Sivil giysilerin var sırtında,
Belli ki savaş bitmiş zaferinle,
Güzel günler başlamış tüm yurttan
Güleç yüzünden besbelli.
Dağılıp gitmiş sıkıntılar, zorluklar,
Daha bir rahatlık içindesin.
Okunuyor gözlerinden sevincin, neşen.
Bu resmin benzemez hiç diğerlerine,
Tarih olmuş tüm resimlerinin içinde.
Belli ki en anlamlısı
Bu resmindir sınıfımızda
Atatürk.⁷⁰

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

⁷⁰ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.79

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

SİZLERİN BAŞÖĞRETMENİYİM

Sevgili çocuklar, Ben sizlerin başöğretmeniyim

İçim sevgi ile dolu hepinize.

Her gün, her zaman başınızdayım

Denetliyorum sizi her derste.

Kahrolurum eğer bilmezseniz dersinizi

İsterim ki Türk çocuklarının hepsi

Çok çalışkan olsun, çok.

Başarının gizi çalışmaktadır çünkü

Sevinirim çalışınca hepiniz.

Taniyin iyiyi, doğruyu, güzeli

Bakışlarım hep üzerinizdedir hep

Sapmayın kötülüğe / tembelliğe sakın.

Ben bütün Türklerin başöğretmeniyim,

En küçüğünüzden, en büyüğüne.

Annenize, babanıza ben öğrettim,

Ne biliyorlarsa bugün.

Bunu iyi belleyiniz çocuklar.

Bırakmam hiçbirinizin peşini eğer

İstedğim gibi olmazsanız

Ulusumuzun geleceği çünkü

Sizlere bağlı.⁷¹

İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü

(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ÜZGÜN BAKIYORSUN ANITTEPE'DEN

Nice zamandır geceleri,

Düşlerimde belirsin Atam

Dağılip gitmiş, yüzünden gülüşün

⁷¹ Hanri Benazus, a.g.e., İstanbul 2008, s. 81

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

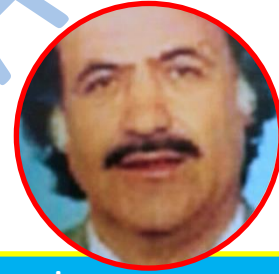
KKTC

O eski halin kalmamış hiç.
Mavi gözlerde ışımlıyor mutluluk
Üzgün ve kırılgan bakıyorsun
Şimdi Anıttepe'den

Nedenini biliyoruz Atam
Neden bunca üzgünsün
Neden çatılmış gür kaşların gene
Acı rüzgârlar esmekte çünkü
Kurtardığın kutsal topraklar üstünde
Sapmış birçoğu ilkelerinden

Nasıl üzülmeydin Atatürk'üm
Bir yanda gerilik bağnazlık
Bir yanda yurdu bölme çabası
Sanki kopmuş kardeşlik bağları
Unutulmuş barış ve sevgi çağrılarının
Ama n'olursun yitirme umutlarını bizden
En güç anlarda sen neler başarmadın
Sil at bütün kaygıları içinden
Çoğalacak Atatürkçüler elbet bir gün
Özlediğin yere varacağım er geç.⁷²
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

YILLAR UNUTTURAMAZ SENİ MUSTAFA KEMAL

Yıllar unutturamaz seni
Ululuğun bir gerçek uluslarda
Büyürsün evrende günden güne,
Tozlu çimlerin, terlemiş alnınla.

⁷² İlter Veziroğlu, "Üzgün Bakıyorsun Anıttepe'den" (*facebook.com*, 31 Mayıs 2017)

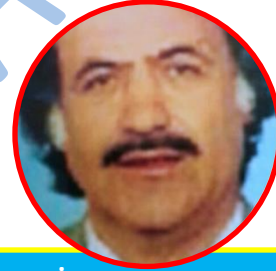
Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Her gün yeni bir savaştasın,
Kalkınma savaşında yurdun,
Ya siyah tahta başındasın gene
Ya da traktörünle tarla sürmede.
Hep başımızdasın sen
Eksilmeyeceksin.
Artık bölemezler senin gücünü
Ne yobazlar, ne de hiç kimse,
Sen düşüncelere ve tarihe
Sığmayan tek yüce insansın.
Utkularının büyüklüğünde dünya hayran
Bir aydınlıksın evrende sen.
Yıllar unutturamaz seni,
Unutturamaz, Mustafa Kemal.⁷³
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

YÜZÜNE BAKMAYA UTANIYORUZ

Uzun yıllar geçti aradan
Bıraktığın gibi değil
Bıraktığın gibi değil hiçbir şey
Değiştirdi herşey Atam
Değiştirdi insanlar,
Dost bildiklerimiz bile değişti
Eskisi gibi değil.
Kime, neye inanacağımızı bilemez olduk
Anlatacak o kadar çok şey var ki
Kahreder seni yüce Atam.
Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki

⁷³ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.77

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Ayırt etmek çok güç gerçek ile sahteyi
Kimi Rumarla birleşmek ister
Bunca vahşi olaylardan sonra.
Kimi de Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin
Devamını daha güvenli buluyor
Ülkede başa geçen iktidarlar istisnasız
Kendi taraftarına torpil iltimas peşinde
Memleketi neredeyse düşünen kalmadı
Bir çıkar furyasıdır ki gider
Sana layık olamadık Atam
Yüzüne bakmaya utanıyoruz.⁷⁴
İlter Veziroğlu / Kıbrıs Türk'ü
(Şair, Gazeteci, Öğretmen)

İlter Veziroğlu
(1941-...)

ANADOLU BENİM ÜLKEM

Benim ülkem yüce Türk'ün yatağıdır her zaman.
Yeşil yurttta bu kucakta olur her şey kâmuran.
Bu toprakta serdar olur hakkı bilen, inanan.
Düşmanına diz çöktürür akı, fikri uyanan.
Benim ülkem, berrak sular, yeşil sırtlar kaynağı.
Benim ülkem, güneş, kamer, yıldız, sema ocağı.
Kemal Paşa! Benim ülkem ancak sana lâyıktır.
İman suyum, akarlarım, yeşil tarlam açıktır.
Askerlerin: Eski Türk'ün yavruları yürüsün.
Garbın nuru ayak altı na'îçelerde çürüsün.
Benim ülkem namı ünlü hakanımın mezarı.
Benim ülkem mim gırira Kemalimin gülzârı⁷⁵

Mehmet Fikri / Kıbrıs Türk'ü Eğitimci ve Şair
(Matbaacı Fikri Bey / Mehmet Fikri Yağmur)

Mehmet Fikri Yağmur (1900-1967)

Kıbrıslı şair ve yazar (D. 1900, Larnaka / Kıbrıs – 29 Temmuz 1967, Kıbrıs). İlkokul öğretmenliği de yapan Mehmet Fikri, çevresinde daha çok "Matbaacı Mehmet Fikri" olarak tanındı.

Şiir ve yazıları Ankebut, Vakıf, Hakikat, Yankı, Haber, emekçi, Ateş vb. gazetelerde yayımlandı. Çeşitli basımevlerinde ve son olarak kendi kurduğu basımevinde çalıştı. 29 Temmuz 1967'de öldü. (*)

⁷⁴ İlter Veziroğlu, "Yüzüne Bakmaya Utanıyoruz" ([facebook.com](https://www.facebook.com), İlter Veziroğlu, 30 Ekim 2016)

⁷⁵ Ahmet Üngüder: "Kıbrıs'ta Türkçülük Düşüncesinde Hakikat Gazetesi Başyazarı Mehmet Fikri'nin Yeri", s.778-779 ([acarindex.com](https://www.acarindex.com))

(*) Biyografi, Mehmet Fikri Yağmur ([biyografiya.com](https://www.biyografiya.com))

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

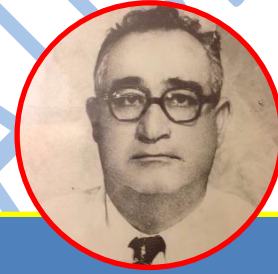

DÖRTLÜK

Var olasın Kemal Paşa
Askerinle binler yaşa
Yüzbin Yunan kellesini
Atasın birden aşaa⁷⁶
(Kavaklı Köyü Türkleri)

DÖRTLÜK-2

Aferin ey milletin sahib-i zuhûr Mustafa
Düşmanı şîrâne bir savletle tezlil eyledin
Kahraman Türklerle bir tûfan-ı zulmün peşine
Bir yıkılmaz, fetholunmaz kal'a teşkil eyledi⁷⁷
(Osman) Talât / Osman Talat Alkan
(Kıbrıs Türk'ü Tiyatrocu, Şair ve Yazar)

Osman Talat Alkan

(D. 5 Mayıs 1902, Lefkoşa - Ö. 1959, Baf)

*Yaşamı boyunca tiyatro yönetmeni, oyuncusu ve yazarı, kulüp başkanı ve İzci lideri olarak faaliyet gösterdi ve katkı yaptığı alanlar ile Kıbrıs adasında Türklük bilincinin gelişmesinde ve Anavatan Türkiye'ye karşı sevgi ve bağlılık duygularının pekişmesinde önemli bir rol oynadı. 1950'li yıllarda Kıbrıs Türklerinin o dönemdeki siyasi lideri Dr. Fazıl Küçük'ün 1959' yılında Baf Kasabası'nda düzenlediği miting esnasında geçirdiği kalp krizi sonrasında vefat etti. **ESERLERİ:** Yüksel, Dağları Bekleyen Kız, Kumarbaz, Kozanoğlu, Çoban, "İzmir'e Girerken, Kahraman. (*)*

YURDUMA GİDEN YOLLAR

Bana yurdumu anlatın
Yurduma giden yolları...
Kar tutmuş tepelerden

⁷⁶ İsmail Bozkurt (K.K.T.C.), "Atatürk ve Kıbrıs Kültürü", Kültür ve Turizm Bakanlığı. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri (ekitap.ktb.gov.tr)

⁷⁷ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu "Balkan Türkleri Edebiyatında Atatürk Şiirleri", s.2 (turkoloji.cu.edu.tr)

(*) Biyografi, Osman Talat Alkan (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KKTC

Yayla yayla Anadolu'mdan
Erzurum'dan, Van'dan,
İzmir'den, Ardahan'dan
Bana yurdumdan bahsedin,
Bucak bucak, ova ova hasretim...

Toroslarda gün doğar,
Görürüm penceremden.
Ankara'da Atatürk'ün heykeli.
Dağlardan, dalgalardan
Kıbrıs'ıma uzanır
Milletimin elleri.

Ey bir uçtan bir uca giden trenler!
Haberler taşıyan uzaklardan uzaklara.
Anlatın aşkımı yollara...
Rüzgâr esiyor Anadolu'dan
Vatan kokusu rüzgarlar!....
Hasreti bilir misiniz?
Belde belde uçan kuşlar
Yurduma gider misiniz?

Larnaka Limanı'nda gün doğuyor
Kadeş, Ordu, Trabzon
Nöbet nöbeti, dalga dalga dolaşüyor Akdeniz'de
Ey gemiler, gemiler!
Kıbrıs'tan haberler götürün siz de
Yüklenin hasret dolu kalbimi.⁷⁸

Urkiye Mine Balman
Kıbrıs Türk'ü Şair, Eğitimci

Urkiye Mine Balman
(1927-2018)

Kıbrıslı Türk Eğitimci Şair (D. 29 Ocak 1927, Lefke / Kıbrıs – Ö. 28 Nisan 2018, Lefkoşa / Kıbrıs). Bazı kaynaklarda adı Rukiye Mine Balman olarak geçmektedir. Viktorya Kız Lisesi'yle Kız Öğretmen Kolejini bitirdi. 1946'dan 1985'e dek uzun yıllar ilkokul öğretmenliği yaptı. 1935 yılında emekli oldu. 28 Nisan 2018'de Lefkoşa'da vefat etti.

Şiirleri, 1941'den itibaren; Söz, Hür Söz, Halkın Sesi, İstiklal ve Bozkurt gazeteleriyle Yedigün, Ocak, Yeşilada gibi dergilerde yayımlandı. (*)

⁷⁸ Oyhan Hasan Bildirirki, "Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler", Dorlion Yayınları, Nisan 2020, s.136-137

(*) Biyografi, Urkiye Mine Balman (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

ATATÜRK'ÜN SEVDİĞİ TÜRÇİ

Atatürk firaklandimi

Tutturmuş bi Rumeli Türçi

Rumelide gençliği ceçti

Rumelide sevdalandi çünçi.

Ne yapsa, nereye citsa

Hep peşindeymiş o türçi,

Dogdugi yeri, silesini düşünürçen

Cene dilindeymiş o türçi...

Atatürkten konuşanlara sorarım

Hanginizin adınızı angmış Atatürk

Benim adımdan mada."⁷⁹

Aluş Nuş / Kosova Türk'ü
(Şair ve Müziisyen)

KADREŞİMİN ADI NEVRUZ

Annem dört kız doğurdu

Beşincisi yolunda

Herkes mutlu neçeli

Nevruz doğdu sonunda

...Demir örste şekil alır

Birlik dostluk atadandır

Atatürk'ün öğütleri

Geleceğe yadigârdır.⁸⁰

Aluş Nuş / Kosova Türk'ü
(Şair ve Müzisyen)

Aluş Nuş (1947-...)

Halk Müziği Ses Sanatçısı, Müzikolog, Şair. 1947, Prizren / Kosova doğumlu. Priştine Hukuk Fakültesindeki öğrenimini yarıda bırakarak 1972 yılında Prizren Belediyesine memur olarak girdi. 1995 yılında Prizren'deki Türk öğrencilerine Türk Sanat Müziği öğretmek üzere Türk Müziği Konservatuvarı kurdu. Öğrenciler yetiştirirken kendisi de icracı oldu. Rumeli türkülerini derledi. Bu çalışmalarını topladığı Rumeli Türküleri adlı kitabı ile 1988'de Tan gazetesinin Süreyya Yusuf Ödülüne layık görüldü. **ESERLERİ:** DERLEME: Rumeli Türküleri (1988); ŞİİR: Taşlamalar (1997).(*)

Görsel: Facebook, Aluş Nuş

⁷⁹ Özden Beyoğlu "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Türkçem", Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2017) s.75 (dspace.trakya.edu.tr)

⁸⁰ Mine Tuta "Kosovalı Halk Müziği Sanatçısı Aluş Nuş'un Hayatı ve Eserleri", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2015, s.59 (tez.yok.gov.tr)

(*) Biyografi, Aluş Nuş (biyografiya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

ATA'YA

Denizlerin, dağların, nehirlerin ötesinde
Hem zengin hem bozkır ülkede
Bir yılmaz, bir ölmez, bir sönmez tin simge güç yatır.
Ve bu ulusun serinlikte yatan Ata'sına
İnsanoğlu bir kadın
İçin için, kesik kesik, ağlar da ağlar
Nasıl her damarlarımdan geçen kan
Deli deli akar... Ve
Denizleri, dağları, ovaları, nehirleri ağlatan Ata'ya
Anıtkabir'de göklerin yağmuru gözlerimden yağar...⁸¹

Altay Suroy Recepoğlu / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar ve Hukukçu)

BİR ATA'NIN YILMAZ KENTİ

Yeşilliğini verdi bu kent
Gönüllerde sönmez acı yatağı
Yazılmış ağıtlar söylenir bu günde.
Her saygıyı bilir bu kent
Tüm insanlığını
Kılığı sözü barış aşısı
Çanakkale, Dumlupınar, Samsun, Sakarya
Çektirdi gözlerde kara perdeyi
Çocuklar doğdu, Ata şiirini bilerek.

Dağlar sarsıldı
Anadolu yol verdi
Atatürk geçti...⁸²
(İstanbul, 1974)

Altay Suroy Recepoğlu / (Kosova Türk'ü)
(Şair, Yazar ve Hukukçu)

Altay Suroy Recepoğlu (1949-...)

Şair, yazar, hukukçu. 24.9.1949'da Kosova'da doğdu. Hukuk Fakültesi (1971) mezunu. Tan gazetesinde gazeteci (1969-72). Prizren Tarım ve Endüstri Kombinasında Hukuk İşleri Yönetmeni (1972-77), Prizren Belediye Mahkemesi Yargıci (1977-90), serbest avukat (1990-2000) olarak çalıştı. 1968'den itibaren her yıl Türkiye'ye geldi. Kosova Türk Yazarlar Derneği Başkanı'dır. Eski Yugoslavya'da Sırpça, Arnavutça, Romence yayınlanan Birlik, Sevinç, Tomurcuk, Sesler, İzler, Tan, Kuş, Çevren, Priştine, Çığ, Doğru Yol, Esin, Filiz, Bay, Rumeli'den Sesler, Sesimiz ile Türkiye'de Yedi İklim, Tarla, Güney'de Kültür, Balkanlarda Türk Kültürü, Ozan, Yeni Dönem, Türk Edebiyatı gibi dergi ve gazetelerde şiir ve yazılarını yayınladı. (*)

⁸¹ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.17

⁸² Nimetullah Hafız, a.g.e., s.18

(*) Biyografi, Altay Suroy Recepoğlu (biyografi.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

ANITKABİR

Ankara

Türkiye

Türkler

Kişioğlu

Toprağı Anıtkabir...

Gece gündüz

Saygı duruşunda

Amaçları birleştiren

Atatürk toprağı

Anıtkabir...

Savaşlar

Barış

Özgürlük

Uygarlık

Toprağı Anıtkabir...

Gece gündüz

Saygı duruşunda

Atatürk toprağı

Anıtkabir...⁸³

Arif Bozacı / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

ATATÜRK

Otuz iki bahar açtı güneşsiz gözlerinde

Bir gül kaldı senden solmayan penceremizde – aydınlıklar

Her yudum sudan akarsın damla damla yüreğimize

Arif Bozacı (1944-...)

1944'te Priştine'de doğdu. İlk ve ortaokulu Türkçe okudu. Ardından Yüksek Pedagoji Okulu Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Priştine Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nü bitirdi. Şiir serüveni, ilkokul yıllarına uzanır. 4 yıl Priştine Belediyesi'nde memur; 1973-1987 arasında gazeteci ve sorumlu yazar olarak çalıştı. Tan Kitap Dizisi ve Çevren Dergisi'nin başında bulundu; 1987-1993 arasında da "Hıvzi Süleymani" Kütüphanesi'nde çalıştı. 1999-2000 arasında Geçici Kosova Hükümeti'nde, Kosova Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Türkiye ve Türk Dünyası İlişkiler Dairesi Başkanlığı yaptı. 2008'de Uluslararası Barış Federasyonu'na Kosova ve Balkan Barış Elçisi olarak seçildi. Kosova Yazarlar Derneği, Kosova Türk Yazarlar Derneği ve Kosova Türk Yazarlar Birliği ile Kosova Merkezli PEN Yazarlar Birliğinin üyesidir. Türkçe ve Arnavutça olmak üzere her iki dilde şiir yazabilen Arif Bozacı'nın; Arnavutça, Almanca, İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanmış eserleri ve birçok da ödülü vardır. (*)

⁸³ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.172

(*) Sözcü, "Balkanların Nazım Hikmet'i Olarak Görülen Arif Bozacı'ya Saygı Buluşması" (sozcu.com.tr, 27.3.2016)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Su boğazımızdan geçene kadar

Bir güvercinsin ak, hiç bitmeyecek uçuşu göğümüzde
Her gün daha çoksun özlemleri barışın ülküsüyle
Ağaçlarca uzar sürecektir sevgin ve yenilenir soluğumuzla
Tüm gözler senin ışığına dönük - On Kasımlar

Mavi dağlar sığınırken usuna
Bakışlarının ufkunda güneşler doğardı hep
Dal verecek ağaçlara uzanan elindi ulusuna
Devriminin güneşinden doğdu o şanlı Cumhuriyet

Işıldar resmin dünyanın barış aynasında
Sen büyürken tel tel saçlarımızla
Gözlerimizde her gün büyük Atatürkçü ağaçlar...⁸⁴

Arif Bozacı / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

Arif Bozacı
(1944-...)

ELLERİM ELLERİNLE BULUŞTU AYDINLIKTA

-Ata'ya -

Sen damlasında suyun,
Gökyüzümüz bir solukta
Gözlere sonsuz aydınlık yolu.
Özgürlüğümüz gökçe
Barışa karışmış ülkün
Kan gibi yürekten yüreğe gider.
Yel gibi öte
Güneşte can evimiz
Kemiklerimiz gibi sıcak ete.
Öylesine uzak bir esenliği

⁸⁴ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.21

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

İnançla, güvençe yeniden
Bağlanmalıyız benliğe
Ülkünde buluyoruz soluğunu biz
Dinle Atam gençliğin gür sesini
Yolundayız, izindegiz.

Aydınlıklar ülkemiz

Atam

Ellerim ellerinle buluştu aydınlıkta.⁸⁵

Arif Bozacı / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

İÇİMİZDEKİ ÇİÇEK

Odamdaki fotoğrafına
Sıgıyor aydınlığın
Gözlerinde kuşların gülüşü
Türkiye'nin güneşi.

Atam,

On Kasımlarda Ulusun
Sararmış bir yaprak gibi üzgün
Kalalı sensiz.

Uzun sürdü uykun
Devriminle, barışçıl ülkünle
Yaşıyorsun acunda
Türkiye'nle.

Aydınlığın ve barışın
İçimizde büyüyen çiçek
Senin türkünü söylüyor
Söyleyecek...⁸⁶

Arif Bozacı /Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

Kosova

Arif Bozacı
(1944-...)

⁸⁵ Nimetullah Hafız, a.g.e., s.25

⁸⁶ Nimetullah Hafız, a.g.e., s.24

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

SEVGİN YUNUS'UN YAĞMURUDUR

Senin sevgin Türklüğün ruhudur
Kocacık dağların yeşili
Barışçı düşüncelerin
Türkiye'nin ışığıdır
Anadolu'nun yeşili...

Senin insanseverliğin
Türklüğün gündüzüdür.
Evrenselliğimizin yeşili

Can damarımızın kanıdır...
Senin barışçı ruhun
Yunus ruhunun yağmurudur
Düşlerinin yeşili...

Ata'mızın alnımızdadır ışığı
İçimizde su gibi aziz
Yüreklerimizde yaşadıkça "O"
Bir cennet yeşilidir Türkiye'miz
Türklüğümüz...⁸⁷

Arif Bozacı / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

Arif Bozacı
(1944-...)

YAŞAYAN BİR YEŞİLDİR ÜLKÜN

-Ata'ya-

Devrimin, gömülmez bir güneştir
Yaşayan bir yeşildir ülkün
Uykusuz bir dere ki Türkiye'de gündüzdür.

Dal verecek ağaçlara uzanan elindi ulusuna
Denize gömdün karanlık bir çağın soluğunu
Yeni bir ışık getirdin yurduna.

Barışa karışmış ülkün

⁸⁷ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.173

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Kan gibi yürekten yüreğe gider
İzinde yürüyen barışsever her Türk'ün.

Yel gibi öte
Kemiklerimiz gibi sıcak ete
İnançla, güvençle yeniden
Bağlanmalıyız benliğe.

Bir çiçektir penceremizde gündüzün
Her gün biraz daha büyür içimizde gökyüzün
Ülkünde buluyoruz soluğunu biz
Sen, alfabemiz.

Arif Bozacı
(1944-...)

Yurt sevgisi gözlerinde son bir ışıktı kımıldanan
Türkiye senin bıraktığın aydınlık demek Atam...⁸⁸

Arif Bozacı / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Devlet Adanı)

AĞLIYORUZ ARDINIZA

Üstümüze güneşler ışıyor üstünüzden
Ellerimiz sımsıcak
İstanbul ağaçları sarı yapraklarını döker
Allahaismarladık size ağlaya ağlaya der.

Usunuz güneşti.
O güzel güneşler şimdi usumuzda
Sabah sabah doğuyor
Ellerinizdeki dümen sevgi dümeniydi
En güzel yolların pusulaları duvarlarımızda şimdi.

Bayram İbrahim
(Rogovalı) (1947-...)

İstanbul martıları düşmanların
Bayraklarından korkmaya başlar
Siz kuşlara acıdınız
Yeniden güneşi indirdiniz
İstanbul göğüne
Kuşlar güle güle uçsun diye bugüne.

⁸⁸ Kosova Haber, "Yılın Şiir Kitabı-Yılın Şairi" (kosovahaber.net, 31 Ekim 2012)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

İstanbul ağaçları tam sarı yapraklarını dökerken
Kılıç kılıç topluyoruz güneşlerinizi
Söylenen şiirlere baka baka kürsülerde
Ağlıyoruz hüngür hüngür ardınızdan biz de.⁸⁹
Bayram İbrahim (Rogovalı) / Kosova Türk'ü
(Şair, Eğitimci ve Hukukçu)

ANIT KABRİ'NDE ATATÜRK'Ü ANIMSAYARAK

Atatürk'ün Anıt Kabrin'de
Mavi bir gün büyümüş
Atatürk'ün andaçlarına bakarken
Uçuyor eski güvercinler
Gözlerinde savaş yengileri
Ve barış umutları
Atatürk'ün savaş defterlerinde
İstila, insanın insanı sömürmesi,
Ve insanın özgürlüğüne
Boyunduruk vurmalar
Yok olmuş yüzleri istilacıların
Uzak bir ülkede de barışkan kuşlar
Şakıyorlar
Atatürk'ü anımsayarak⁹⁰
Bayram İbrahim (Rogovalı) / Kosova Türk'ü
(Şair, Eğitimci ve Hukukçu)

KALBİMİZDE SEN BÜYÜYORSUN

Uçup, göçen kuşlar
Yıldızlar hayatın son namazını kılarken
Sen gül gül ışık gözlerimizde
Karanlık gecelere karşı

Bayram İbrahim Rogovalı
(1947-...)

Şair ve hukukçu. 1947, Prizren / Kosova doğumlu. Rogovalı Bayram İbrahim adıyla da bilinmektedir. Prizren Öğretmen Okulu ve Priştine Hukuk Fakültesi mezunu. Yazar olarak Tan gazetesinde çalıştı. Şiirleri Çevren, Sevinç, Sesler dergilerinde yayımlandı.

ESERLERİ (Şiir):Günçiçeği (1969), Uygarlık Elması (1972), Yalnızlık Merdiveni (1974), Taş Çeşmesi (1991), Şeftali Ağacına Kuş.(*)

⁸⁹ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.38

(*) Biyografi, Bayram İbrahim (biyografiya.com)

⁹⁰ Taner Güçlütürk, "Kosova Türk Edebi Metinlerinde Atatürk!", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 'Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Sempozyumu, 23-25 Ekim 2013-Eskişehir', Yayına Hazırlayan: Arzu Güvenç Saygın, s.270-271 (atam.gov.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Bilinç kılıçları pırıl pırıl
Körpe kafalarımızda nöbet tutuyor...

Denizler köpük köpük denizlerimizde
Gökyüzlerinde bile kurulmaya başlarken köprüler
Sevgiye bu köprülerden gideceğiz
Işık ışık içimizde büyüyen
Sevgi elmalarını insanlara böleceğiz...

Şimdi ölüm
Seni bize yıldızlarca uzak göstermeğe çalışsa da
Sen bize en yakın bir gülsün
Kalbimizde her sabah sen büyüyorsun
Pırıl pırıl ey Atatürk...⁹¹

Bayram İbrahim (Rogovalı) / Kosova Türk'ü
(Şair, Eğitimci ve Hukukçu)

KIZIM ERGÜNEŞ **ATATÜRK'Ü POSTA PULLARINDAN ÖPTÜ**

Kasım'da
Atatürk posta pullarıyla
Türkiye'den gelen
Yazın dergilerine
Yaşı on altı ay olan
Kızım Ergüneş baktı,
Atatürk posta pullarını gördü
Sonra eğildi
Atatürk'ü posta pullarından öptü.
Kasım'dı
Ilık bir güz akşamı
Ay vurdu pencereye
Yıldızlar kondu yeşil gözlerine
Posta pullarındaki Atatürk'ün

Bayram İbrahim
(Rogovalı) (1947-)

⁹¹ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.37

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

**Bayram İbrahim
(Rogovalı) (1947-)**

Yüzünü öptü
On altı aylık kızım
Sanki Atatürk'ü tanımişti
Pullar içinde işlenen resimlerden...

Işıklar vardı pencerede
Duvarlara vurmuştu ay yüzünü
Yıldızlar ışı ışı
Akmıştı gözlerine
Kızım Ergüneş'in
Atatürk'ü posta pullarından öperken.⁹²

Bayram İbrahim (Rogovalı) / Kosova Türk'ü
(Şair, Eğitimci ve Hukukçu)

10 KASIM

10 Kasım bin dokuz yüz otuz sekiz,
Saat dokuzu beş geçe kara bir haber!
O gün bir yiğit gurbete çıkmıştı,
Bir büyük insan ayrılmıştı, o gün aramızdan.

O gün ağlıyordu topraklar,
O gün ötmüyordu bülbüller,
O gün ağlıyordu analar,
O gün siyahlara bürünmüştü insanlar.

Bakıyordum göklere, ağlıyordu bulutlar,
Güneşin ışınları bir başkaydı o gün.
Baktım ki her şey solmuştu o gün,
Çünkü bir yiğit gurbete çıkmıştı, o gün.⁹³

Cemali Tunalıgil / Kosova Türk'ü
(Şair, Siyasetçi ve Eğitimci)

Cemali Tunalıgil (1957-...)

5.1.1957'de Prizren'in Mamuşa köyünde doğdu. İlkokulu Mamuşa'da, orta öğrenimini Prizren Lisesi'nde okudu. Yükseköğrenimine önce Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nin Şarkiyat bölümünde başladı, sonra İ.Ü. Edebiyat Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. (1983) Aynı yıl doğum yerinde öğretmenliğe başladı; 1986'ya kadar öğretmenlik yaptı. 1986-88 arası Priştine Televizyonu Türkçe Yayınları Servisi'nde çalıştı. 19.7.1990'da Türk Demokratik Birliği Partisi'nin (şimdi KDTP) kurucusudur ve 1996-2000 arasında Genel Başkanlığı'nı yaptı. 1996'da, ilk kitabı "Mamuşa Türk Ağzının Özellikleri" adlı inceleme kitabı; 1997'de ilköğretim IV. Sınıfları için "Türk Dili ve Anlatım Kültürü" adlı kitabını yayınladı. (*)

⁹² Nimetullah Hafız, a.g.e., s.39

⁹³ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri" 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.208

(*) Osman Baymak, Cansel Donat, a.g.e., s.288; **Görsel:** Anayurt, "Mamuşa Türk Ağzı'nın 3. baskısı çıktı", (anayurtgazetesi.com, 29 Kasım 2016)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

O GÜN

O gün acı bir haber sardı etrafı
anlı Türk Ulusunun karardı kutlu bahtı
ihtiyar, genç bir buruk hissetti için için.

Aniden yayılan bu acı haber karşısında
Analar toplandı Dolmabahçe etrafında
Her duyan ağlayarak koştu Saraya

Sokaklardan geçerken genç, er, yaşlı gaziler,
Ulusunu mateme boğan o muhteşem cenaze
Karşısında tekmil saygı duruşuna geçti herkes.

Taş gibi kesilmiş, elem bağlamıştı dilini herkesin
Asker durdu, Türk'ün Atası'nın başında
Okundu son duası musalla taşında.

Ölen o büyük komutandı ki!

İnancıyla Yedi düveli Çanakkale'de denize döken
Yüz binlerce şehidin şanlı komutanı Atatürk.

O büyük deha, ölmeyen korkusuz komutan

Herkese kanat geren büyük Atam.

Aniden ebediyet denilen bir yolculuğa çıkmıştı o gün,

En sonunda, kim varsa, ana, baba, bacı kardeş,

Aksakallı gaziler, ihtiyar, genç komutanlar,

Ve o gün herkesin hüznün içinde öne eğilmişti başı.⁹⁴

Cemali Tunalıgil / Kosova Türk'ü

(Şair, Siyasetçi ve Eğitimci)

KİMİ KERE – Ata'ya sunulmuştur-

Kimi kere

ezme yetisi insanın

Tüm güçlülere savaş açar

Yok olur tepeler

Cemali Tunalıgil
(1957-...)

İskender Muzbeg
(1947-...)

⁹⁴ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2", 'Grafik Basımevi' Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.209

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

İnsan bir şeyler sezer, bir şeyler için ağlar.

Görmeden sezmek

Görmeden ağlamak için için

Yitimleri, ölümleri kargımak...

Kimi kere

Bu göçen kuşlar da bana

Anlatır göçüşlerini

Sonra da kalan ışıklar parıldar

Aydınlık olur yollar

Işık kaplar her yeri

Görmeden sevmek

Görmeden ağlamak için için

Yitimleri, ölümleri kargımak...

Çok kere

Bir üzüntüdür gelir yellerle

Kasım ayında

Ve sonbaharlar çırılçıplak kalır

Yalınayak sevinçler

Dilim dilim azalır

Küme küme üzüntü konukları oluruz

Bakışlarımız çıkar mavi gözlerden

Bakışlarımız dalar mavi gözlere

Görmeden sezeriz, severiz, sayarız

Görmeden ağlarız için için

Yitimleri, ölümleri kargışlarız⁹⁵

İskender Muzbeg / Kosova Türk'ü

(Şair, Yazar ve Hukukçu)

İskender Muzbeg (1947-...)

Şair, yazar ve hukukçu. 19 Aralık 1947, Prizren / doğumlu. Prizren'de ilkokulu ve öğretmen okulunu, Priştine'de hukuk fakültesini bitirdi. Tan gazetesinin (Priştine, 1969) kurucusu olup; 4 yıl kültür, eğitim ve sanat sayfalarını (1969-74) yönetti. Prizren Belediye Mahkemesinde yargıç olarak görev yaptı.

Şiir, öykü, roman, deneme, eleştiri alanlarında çalışmalar yaptı. Yugoslavya ulus ve halklarının dillerinde çıkan birçok sanat dergilerinde Türk halk şiirinden örnekleri tercüme edip yayımladı; Yugoslavya edebiyatı çeşitli örneklerini Türkçeye çevirdi. Uluslararası dil, folklor ve bilim kongrelerine katılarak bildiriler sundu. Doğru Yol Türk Kültür ve Sanat Derneği üyesi ve edebiyat kolu başkanı (1968, 1988), 1994 yılında kurulan Yugoslavya Türk Yazarlar Derneğinin de

⁹⁵ Taner Güçlütürk, "Kosova Türk Edebi Metinlerinde Atatürk!", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 'Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Sempozyumu, 23-25 Ekim 2013-Eskişehir', Yayına Hazırlayan: Arzu Güvenç Saygın, s.268-269 (atam.gov.tr)

(*) Biyografi, İskender Muzbeg (biyografiya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

ANADOLU

Ulusun geçmişi üzerinde
Savaş kıvraklığını yaratan
Ulusun onuru içinde
Kanla büyüyen Cumhuriyetini
Ulusun parlak göksünde
Demokrasi simgesiyle kurdu Atatürk.
Ulusunun bugün ellinci kurucusunda
Atatürk'ün özemeği bir daha anıldı
Özgürlüğün en tatlısı bununla başlar.
Şanlı Anadolu'da yoğrularak ülküsüyle
Çağ gençlerinin tutkusundadır henüz
Genç Mustafa deyince bugün...⁹⁶

Mürteza Büşra / Kosova Türk'ü
(Gazeteci ve Şair)

Murteza Büşra (1946-2022)

16.6.1946 Priştine doğumlu, gazeteci ve şair.

ilk ve orta okulunu Türkçe bitirdikten sonra priştine Yüksek Pedagoji Okulu'ndan mezun oldu.

Bir süre Priştine'de Türkçe öğretimin sürdürüldüğü 'Vuk Karaciç' (şimdiki 'Elena Cika') ve 'Meto Bayraktar' ilkokullarında sınıf öğretmeni olarak çalıştı.

1974'te Priştine Radyosu Türkçe Redaksiyonu'nda, 1999'a kadar da gazeteci, editör ve çocuk programları yapımcısı olarak çalıştı.

30 yıl gazetecilik yaptı.

Sevgiler (1978) adlı bir şiir kitabı vardır.

27.6.2022'de Priştine'de vefat etti. (*)

⁹⁶Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.55

(*) Kosova Haber, "Gazeteci-Şair Murtaza Büşra Hakkın Rahmetine Kavuştu" (m.kosovahaber.net, 27.6.2022),

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

MUSTAFA KEMAL'İN DORU ATI

Doru bir at
Koşardı dağ başlarında
Düzlükleri, tepeleri aşardı
Mustafa Kemal'in doru atı
Delicesine coşardı.

Bu bir at ki,
Sevdiğimiz gibi doruydu
İstedğimiz gibi doru...

Bu at hız alırken uçardı
Birinciydi savaşlarda
Nallarından şimşek çakardı
Bir gülsuyu özlemidir
Akardı gözlerinden
Irmak gibi coşardı.

Bir doru attı bu
Acunlar taşırdı
Acunlar üzerinde
Beyaz köpük akardı
Dizlerinin izi vardı üzengilerinde

Bu bir at ki,
Bacakları uzun, güçlü
Bacakları kalın, hisli

Şu doru atın
Ateş püskürürdü gözlerinden
Sıcak bir buğu kalkardı terden
Toynaklarının yankısı gelirdi
Ta derinden

Kosova

Nimetullah Hafız
(1939-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Buat, Mustafa Kemal'in atı
Hiç olmazsa evrende kaldı
Bir parçacık saltanatı⁹⁷
Prof. Dr. Nimetullah Hafız /
Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair,
Çevirmen ve Bilim İnsanı)

NE MUTLU BİZE ATACIĞIM

Ne mutlu bize Atacığım
Ne mutlu bize ki,
Bütün çocuklarımız sana türkü söyler
Senin yolunu izler,
Bütün analar en ilk
Senin adını çocuklarına öğretir,
Senin fotoğrafını gösterir.

Ne mutlu bize Atacığım
Ne mutlu bize ki,
Her şeyden daha çok seni biz
Hepimiz severiz,
Her çocuk adını ezberler
Çok sevdiği oyuncaklarından bile
Sana tapar, seni sever...⁹⁸

Prof. Dr. Nimetullah Hafız /
Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair,
Çevirmen ve Bilim İnsanı)

Nimetullah Hafız (1939-...)

02. 12. 1939'da Prizren'de doğdu. İlk ve ortaokulu Prizren'de tamamladı, 1964'te Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Şarkiyat Bölümü'ne girdi. İki yıl sonra Sarayevolu Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'ne (Türkçe, Arapça ve Farsça) devam etti. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde doktora yaptı. 1978'de Priştine Üniversitesi Felsefe Fakültesi Şarkiyat Bölümü'nde doçent, 1983'te profesör unvanını kazandı.

Gazeteci, öğretmen, çevirmen, sunucu, öğretim üyesi olarak çalıştı.

Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi'nin (BAL-TAM) Prof. Dr. Tacida Zubçeviç Hafız ile birlikte kurucusudur. Birçok kitap, yayın ve bilimsel makalesi mevcuttur. Çok sayıda ödül sahibidir.(*)

⁹⁷ Oyhan Hasan Bildirirki, "Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler", Dorlion Yayınları, Nisan 2020, s.143-144

⁹⁸ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.60

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Nimetullah Hafız
(1939-...)

Nusret Dişo Ülkü (1938-2022)

Gazeteci, eğitimci, şair, öykü yazarı, çevirmen ve yayıncı Nusret Dişo Ülkü (d. 24 Mart 1937, Prizren-ö.16.01.2022) Balkan Türkleri edebiyatının önde gelen isimlerden biridir.

1964'te Üsküp'e yerleşti. Yarım yüzyılı aşkın bir süre sürekli şiir ve hikâyeler yazdı, yayınladı. Sevinç, Tomurcuk, Kuş dergileri; Tan ve Birlik gazetelerinde yayıncılık, editörlük ve yazarlık yaptı. Şiir ve hikâye kitapları yayınladı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de Üsküp Fahri Konsolosuydu.

Kosova Çağdaş Türk Edebiyatının yazar ve şairlerindendir. Kosova ve Makedonya Çağdaş Türk edebiyatına nitelikli ve estetik dizeler, eserler bıraktı. (*)

O

O, en büyük sözünü bağışladı bana

O, en büyük armağanı verdi sana

O, en büyük borcunu ödedi bize

O, en büyük savaşı kazandı size

O, en büyük olduğunu gösterdi onlara

O, senin, benim, sevdiğimiz

O, onların, bizim, yaşamımız

O, hepimizin atamız.⁹⁹

Prof. Dr. Nimetullah Hafız / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair, Çevirmen ve Bilim İnsanı)

AĞIT

-Atalarımız arasında bir ata, Atatürk-

Yalnız gökler mavi değil, gözlerin de maviydi,
Yalnız orman gür değil, kaşların da gürdü,
Masmavi göklerde bir güneş pırıl pırıl parıldardı,
Gür ormanlarda bir anaceylân için için ağlardı.

Yüzünün rengi buğday rengi gibi, anatopraktı,
Bakışlarının dikliği bir ok gibi, ulu ırmaktı,
Topraklarda yaratıklar arasında en iyi yaratıktı,
Irmaklarda balıklar arasında en güzel balıktı.¹⁰⁰

Nusret Dişo Ülkü / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Eğitimci)

ATATÜRK VE BEN

Ben yoktum sen Atam doğduğunda

Mavi gözlüm Atatürk'üm, gelecekteki ülküm.

Bu Türkiye'yi ilelebet kurmuştun

⁹⁹ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.65

¹⁰⁰ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu (Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu), "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", s.506 (researchgate.net)s.506

(*) Türkiye Yazarlar Birliği, "Şair, yazar, mütercim, öğretmen Nusret Dişo Ülkü Üsküp'te vefat etti." (tyb.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Bir 1938 10 Kasım günü öldüğünde
Ben vardım ama memede bir çocuktum...

Gençliğe Cumhuriyeti emanet etmiştin
Ne mutlu Türküm diyene demiştin
Ne mutlu Atatürk'üm diyene diyorum
Manevi huzurunda saygıyla eğiliyorum.¹⁰¹

Nusret Dişo Ülkü / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Eğitimci)

Nusret Dişo Ülkü
(1938-2022)

BEN DE TÜRKÜM

'Ben de Türküm

Türklüğe damgasını vurmuş hem de
Siz kadar Türkçü, siz kadar
Bir o kadar Atatürkçü, bir o kadar
Öz diline düşkün, öz diline
Bu da böyle biline, böyle biline...¹⁰²

Nusret Dişo Ülkü / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar, Çevirmen ve Eğitimci)

10 KASIM

-Atatürk'e-

Ve daha bir yıl
Gelir kapımızı çalar güz
10 Kasımda.

Kuşlar ötüştü
Uçtular bir yöne hepsi sonra
İçin için.

Soğuk

Osman Baymak
(1954-2018)

¹⁰¹ Özden Beyoğlu, "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Türkçem", Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2017, s.74-75 (dspace.trakya.edu.tr),

¹⁰² Özden Beyoğlu, a.g.e., s.88 (dspace.trakya.edu.tr)

(*) Türkiye Yazarlar Birliği, "Şair, yazar, mütercim, öğretmen Nusret Dişo Ülkü Üsküp'te vefat etti." (tyb.org.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Ay

Kasım

Aymaz

Uyur.

Kuşlar yok

Sevgisiz

Soğuk yürek yürek

10 Kasım.¹⁰³

Osman Baymak /Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar ve Yayıncı)

10 KASIM-2

Bu gün,

Dağların göğes duaları var.

Boş gözlerim bakar

Kasım düşünceli ve üzgün

Çöker üstüne bir serinlik...

Bu gün,

Susar konuştuğum dil.

Bakışlarım söyler,

Kasım yorgun ve bitkin

Duru sabahlara kadar güçsüz...

Bu gün,

Uyulur kan damarlarımda yas'a

Toprağa dönerim.

Kasım ölü ve mezar

Acıya kanar yüreğim...¹⁰⁴

Osman Baymak / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar ve Yayıncı)

Osman Baymak (1954-2018)

Şair. 13 Mayıs 1954 günü Prizren /Kosova'da dünyaya geldi. 13 Eylül 2018'de Prizren / Kosova'da yaşama veda etti. Cenazesi, Prizren kent mezarlığında toprağa verildi. Öğrenimini Prizren'de tamamladı.

BAY (Balkan Aydınları ve Yazarları) adıyla bir kültür ve sanat dergisi, inci çocuk dergisi, Genç Bay gençlik dergisi ve Balkan Haftalık Siyasi gazeteyi çıkardı.

1980'den itibaren Yugoslavya'da çıkan Türkçe dergilerde şiirleri yayımlandı.

Şiirleri Sırpça, Hırvatça, Arnavutça, İtalyanca, Romence'ye çevrildi. Çok sayıda ödül kazandı. (*)

Görsel: (**)

¹⁰³ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.70

¹⁰⁴ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.168

(*) Türk Edebiyatçılar, "Osman Baymak Kimdir? Hayatı ve Eserleri" (turkedebiyatcilar.net, 30 Mart 2022); (**) Biyografya, Osman Baymak (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

10 KASIM-3

I.

Bugün 10 Kasım
gün ki
zindana girer
acım
bulut bulut
açık denize yürür
ölüm dokur
kan damarda donar
sonsuzluğun yolcusu
ağlatır dağı taşı
toprak suskunluğunda
kanar soluğum
hüzün yoğurur güneş
yeryüzü kadar/kasırga
dayanılmaz acısı
dayanılmaz...

II.

Bugün 10 Kasım
gün ki,
susuz bir bahçe
ölüme yapışmış
kalbime gizlenmiş
utancından
habire
son verdi rüzgârın nefesi
eski bahardan
ölümünden
yandı yürek kavruldu.

III

Bugün 10 Kasım
gün ki,

Kosova

Osman Baymak
(1954-2018)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

soluk alır dağlardan
yapayalnız
gök çöker kan ağlar taş toprak
kolay mı ölümü yaşamak
Ata'yı yitirmek
kolay mı...
sırdır bize ölümü
yaşam kapılarında
çığlık çığlığa
ağlamak...

IV.

Bugün 10 Kasım
gün ki,
çöker toprak altına
ölüm acılarını çekmesin diye
her dem
sızlar
her dem
acı
güvercinler uçmaz olur
ölüm tanrıları
ağıt
her kalbin çarpışında
Atam.

V.

Bugün 10 Kasım
gün ki,
ölüm fışkırır
içim sel olur
yıkılmış
perişan
çakar kasım şimşekleri
Anadolu'da

Osman Baymak
(1954-2018)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

Rumeli'de

Baştan ayağa kasım

Baştan ayağa ölüm.

VI.

Bugün 10 Kasım

gün ki,

yosun bağlar

kocaman deniz

güneş yok

yol ortası ölüm

şirce yeşerir

ağlayan bir çocuk sesi var

boşlukta

gün ki,

boyunu bükük

sessiz vurur ölüm bedene.

VII.

Bugün 10 Kasım

gün ki,

yorgun

anlamalı

geceden uzandığı sancı

ölüme giden

ölümün güzelliğinde

ses verir Atam

ses verir türküm

güzelim

türküm

gün maviliğinde uyur...

VIII.

Bugün 10 Kasım

gün ki,

dilsiz

Osman Baymak
(1954-2018)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

güneş yok
günün
tadı yok
hiç yok
kasım bulutu
bir çift laf etmiyor
kanar yüreğim
düşünürüm
düşündükçe
ağlarım
ölümü bağlarım
ölümün tutsaklığı...

IX.

Bugün 10 Kasım
gün ki,
hüzün dolu
kanayan türkümdür
atar damarımda
Türk tarihi
Anadolu uygarlığı
ve güneş adalara doğar
her şey yerli yerinde
sonsuz taşınır Atam
hâlâ ayakta türküm ortada
yaşanacak en güzel günde
türkümdür yine

X.

Bugün 10 Kasım
gün ki,
ölüm
ölümsüz
zindana girer şölen son
buluta döner tanrıca

Osman Baymak
(1954-2018)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

açık denize yürür yürekler
sonsuz boşluk
boşlukta büyür kaygılar
tutsak kuşlar haber getiriyorlar
ölüm
bugün
gelen ağlar
giden ağlar
bi hüznün bağlar
10 Kasımlarda.¹⁰⁵

Osman Baymak / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar ve Yayıncı)

ANITKABİR'DE

I
gün bir miras dilimini tazeler
güneş bir tebessüm daracığında
ve bir bulut sıyrılıp gider
ölüm mızrağın önünde
can üşür/kan donar
sağır/dilsiz

II.
gün sonsuz mavinin düşü
uğruna düşer senin ile yatıda
masmavi yağdı yücelerden
mavi gözler bayram oldu
coştı ümitler
coştı gönüller

ortalık sevgiden yana
anıt kabri
solmayan bir güneş

Osman Baymak
(1954-2018)

¹⁰⁵ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri" 2", 'Grafik Basımevi' Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.230-233

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

gönül bir kuş

uçar uçar göklere¹⁰⁶

Osman Baymak / Kosova Türk'ü

(Şair, Yazar ve Yayıncı)

ATATÜRK

Ey, içlerimizde dolu bir sevgi daha

Oysa bir yaşamaktır nedense.

Kopuk bir yıl ki takvim sayfaları

Ve sonbahar tablolarında

Ölümünü anımsarken.

Daha bir yıl henüz yaşayacağız onsuz

Ağır ağır bulutlar geçerken üstümüzden

Ve daha bir yıl dokuzu beş geçe saatim vuruyor.

Otuz beş yıl aradan geçiyor, ölüme lanet

Oysa otuz beş kat gözlerimde yüceleşiyor Atatürk

Daha bir güz acısı yüreklerle yaprak düşüyor.

Ve saygı duruşu bu an

10 Kasım saat dokuz suları.¹⁰⁷

Osman Baymak /Kosova Türk'ü

(Şair, Yazar ve Yayıncı)

Osman Baymak
(1954-2018)

BİR RESİM VAR / Atatürk'e

Bir resim var odamda

dolunay

ışık sızan

"Mavi gözlü bir dev"

doludizgin

gidip de kucaklamak isterim

Bir resim var odamda

alnı açık

¹⁰⁶ Osman Baymak, Cansel Donat, a.g.e., s.229

¹⁰⁷ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.69

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Kosova

alnında savaş izleri var
yıldırım çarpmış saçlarında
aydınlıkla bölüşmüş bakışları

Bir resim var odamda
düş yaratır
bakışların sessizliğinde
devrim uykusu
yorgun
Çanakkale gençliği var
Bir resim var odamda
her sabah şiir okurum
karşısında¹⁰⁸

Osman Baymak
(1954-2018)

Osman Baymak / Kosova Türk'ü (Şair, Yazar ve Yayıncı)

ATA'MA ŞİİR

Hangi ana doğurdu
Seni Atam.

Hangi toprağın
Meyvesi besledi
Seni Atam.

Hangi asır
Sığdırabildi
Seni Atam.

Hangi tarih
Altın harflerle
Yazdı tarihe
Seni Atam¹⁰⁹

Rezzan Zborça / Kosova
(Gazeteci, Şair ve Yönetici)

Rezzan Zborça (1957-...)

Şair. 1957, Priştine / Kosova doğumlu, İlk ve orta öğrenimini memleketinde tamamladı. Türk Dili ve Edebiyatı Fakültesinden mezun oldu. 1989 yılından itibaren Priştine Radyosu Türkçe yayınlar bölümünde gazeteci olarak çalıştı. 1999 yılında Kosova'da beliren savaştan sonra Kosova İçişleri Bakanlığında yönetici olarak görev yaptı. Şiir ve hikâye çalışmalarına küçük yaşta başlayan Zborça'nın çalışmaları, Tan, Birlik, Çevren, Çığ, Bay, Genç Bay, İnci, Gerçek, Sızıntı gibi dergilerde yayımlandı. (*)

¹⁰⁸ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri" 2", 'Grafik Basımevi' Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.228

¹⁰⁹ Osman Baymak, Cansel Donat, a.g.e., s.241

(*) Biyografya, Rezzan Zborça (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

ANMA OLSUN DİYE

"Yıktın idrakle her yıkıcıyı vaktinde
Kurdun yeni bir yurt Türk milletine
Verdin dümeni yolunda giden kuşağa
Dedin yıldızlar yağacak Anadolu'ya"¹¹⁰

Süleyman Brina / Kosova Türk'ü
(Şair, Yazar ve Eğitimci)

ATA DEDİM ATA DEDİM

Ata dedim, Türkiye dedim
Ata dedim, asker dedim
Ata dedim, Avrupa dedim
Ata dedim, köprü dedim...

Ata dedim Sina dedim
Ata dedim Sinan dedim
Ata dedim Yunus dedim
Ata dedim Uygarlık dedim

Ata dedim Çanakkale dedim
Ata dedim Samsun dedim
Ata dedim Anadolu dedim
Ata dedim Özgürlük dedim

Ata dedim Kocacık dedim
Ata dedim Manastır dedim
Ata dedim Balkanlar dedim
Ata dedim Barış dedim

Ata dedim Irmaklar dedim
Ata dedim Denizler dedim
Ata dedim Gökler dedim
Ata dedim Gözler dedim

Süleyman Brina (1935-1994)

9 Ekim 1935 yılında Prizrende doğdu.

1952-56'da Üsküp'te öğretmen okulunu bitirdi.
1956-1957 yıllarında Prizren'deki "Emin Durak"
ilkokulunda Türk öğretmeni olarak çalıştı

1958-63 Belgrad, Şarkiyat Bölümünden mezun
oldu. 1963-1964 yıllarında Prizren Yüksek
Pedagoji Okulu'nda, 1966-1967 yıllarında
Yüksek Pedagoji Okulu'nda öğretmen olarak
çalıştı. Türkleri bilinçlendirmek ve seslerini
duyurmak için 1969 yılında Tan gazetesi kurdu.

1973-1978 yılları arasında Prizren Belediyesi ilk
Türk başkan yardımcısı görevinde bulunmuştur.

Atatürk sevdalısı olduğu bilinmektedir. Atatürk
ile ilgili fikir ve duygularını "Ata Dedim Ata
Dedim" şiirine yansıttı.

Süleyman Brina, 05.12.1994 günü vefat etti. (*),
(**)

¹¹⁰ Ethem Baymak, "Türkçem Rumeli'nin Onur Kaynağı (Balkan Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)", Prizren-Kosova 2013, s.194 (23nisan-ktmb.org)

(*)Türk Dünyası Bilgi Arşivi, Kosova Türklerinin Unutulmaz Lideri: Süleyman Brina, (tdba.net, 24.02.2016); (**) Wikiwand, "Süleyman Brina Kosova Türklerinin lideri" (wikiwand.com)

Kosova

S. Soçu

Şubat 2024

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Ata dedim Mustafa dedim
Ata dedim Kemal dedim
Ata dedim Ata dedim
Ata dedim Türk dedim¹¹¹

Süleyman Brina / Kosova Türk'ü
(Şair, Eğitimci ve Yönetici)

Süleyman Brina
(1935-1994)

TÜRK EVLADI

...Ben de konuşurum Ata'nın konuştuğu dili
Ben de isterim "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh",
Olsun ki Anadolu'dan çok uzaktayım
Kalbimden volkan fışkırır Ata'ya,
Atatürk yoluna...¹¹²

Dr. Taner Güçlütürk / Kosova Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Bilim İnsanı)

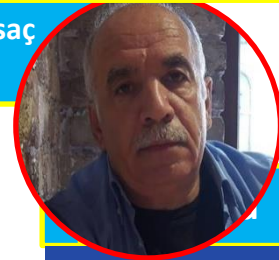
Taner Güçlütürk (1980-...)

Şair ve yazar. 20.1.1980'de, Kosova'nın Prizren şehrinde doğdu. İlk ve ortaokul eğitimini Türk dilinde Priştine'de yaptı. 1999'da Prizren Radyosu'nda görev aldı. Gazetecilik çalışmalarını, Kosova'nın "Yeni Dönem" Kosova Türk Medyasında sürdürdü. Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Bölümünde lisans, Üsküp "Kiril ve Metodij" Üniversitesi "Blaže veoji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde doktora yaptı (2011). Şiir, deneme, haber, yorum ve bilimsel makaleleri bugüne kadar Kuş, Tan, Çevren, Sofra, Derya, Yeni Dönem, BAL-TAM Türklük Bilgisi, Çağdaş Çizgi, Türkçem, Öğrenci, İlke, Köprü, Bahar, Yeni Balkan, Prizrenliler, Balkanlarda Türk Kültürü, Rumelililerin Sesi, Ufuk, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Balkan Türküsü, Kardeş Kalemler gibi dergi ve gazetelerde yayınlandı. 2005-2006 yılında Kosova Basın Konseyi üyeliğinde bulundu. Birçok ödülün de sahibidir. (*)

10 KASIMLARI YAŞATMAK

Acı mı? Hayır, Türk ulusu,
10 Kasım 1938'e dek
Acıdan tatmış değildi.
Acının ne olduğunu bilmezdi ki

Zeynel Beksaç
(1952-...)

¹¹¹ Türk Dünyası Bilgi Arşivi, Kosova Türklerinin Unutulmaz Lideri: Süleyman Brina (tdba.net, 24.02.2016)

¹¹² Taner Güçlütürk, "Kosova Türk Edebi Metinlerinde Atatürk!", Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, 'Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Sempozyumu, 23-25 Ekim 2013-Eskişehir', Yayına Hazırlayan: Arzu Güvenç Saygın, s.273-274 (atam.gov.tr)

(*) Biyografya, Taner Güçlütürk (biyografya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Mutluydu, / Sevinçliydi, / Gururluydu...

Bir şanlı / Bir yüce

Ata'sı vardı çünkü....

Ama bir Kasım sabahı

Kara yazgıydı kapılarını çalan ansızın,

Acı bir okla vurulmuştu Türk ulusunun kalbi.

Zehirden acı bir okla

Ve yaşarmayı bilmeyen o gözler

O günden yaşlı,

Türk ulusu o günden yaslı...

Acılar mı?

Doğsa o gün doğmuş olacak

1938 10 Kasım'ı...

Karalar doğurmuş Türkiye'ye...

Bir Yüce Mustafa Kemal'i bile

Dönmezliğe götürmüş

Nasıl?

Ölüme bu yakışır mıydı hiç?

Bir eşsiz komutan

Devrimciyi

Toprak sığar mı?

Hayır...

"O" ölmüş değil,

"O" bir efsane şimdi

Mevsimlerce / Yıllarca / Kuşaklarca...

Türk'ün atardamarı Ata...

İnsanlığın son güneşi batana dek

Var olacaktır...¹¹³

Zeynel Beksaç: Kosova Türk'ü
(Ressam, Şair ve Müzisyen)

Zeynel Beksaç (1952-...)

1952'de Kosova'nın Prizren şehrinde doğdu. Kendisi ressam, şair ve müzisyendir. İlk ve ortaöğrenimini Kosova'da tamamlamıştır. Ortaöğretimden sonraki Hukuk Fakültesini eğitimini yarıda bırakır. Tan isimli gazetede çalışmaya başlar. Gazetede çalışırken resim ve müzikle de ilgilenir.

1969'daki Yeşil Turnalar Bağlamalar Ekibinin kurucularından biridir. Bu süreçte Prizren'de dinlenen türkülerini derlemiştir. Bunun dışında özgün parçalar da bestelenmiştir.

Doğru Yol dergisini 1971 yılında birkaç arkadaşıyla beraber çıkarmıştır. Daha sonra ise Çığ dergisinde yazı işleri müdürlüğü görevinde çalışmıştır. Prizren'de 1980 senesinden itibaren kültür ve sanat programları hazırlamaya başlar. Dünyada birçok yerde ismi antolojilerde geçmektedir. Türkiye'de çıkan birçok dergide ve Yugoslavya'da bulunan çeşitli edebiyat dergilerinde şiirleri yayınlanmıştır. (*)

¹¹³ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.237

(*) Şairler "Zeynel Beksaç Kimdir? Zeynel Beksaç'ın Biyografisi" (sairlerimiz.org, 11 Ekim 2020)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

SAMSUN'DA BİR GÜN

"Her damlası gül açıyor yağmur çiselerken

Samsun'da

Deniz kıyısı

Bir yemek evinde oturmuşum

Hamsi yiyorum ilk kez öğlende,

Papaskarası içiyorum

Bu bir şarap ki işliyor özenle

Sonraları yönelirim müzesine Atatürk'ün,

Yalnızlığa bürünen bir köşeye çökerim

Yanımda, yaşarım müzede Atatürk'ü..

Bu köşede Bandırma'dan inenler var.

Bandırma bir vapurdu eskiden."¹¹⁴

Avni Engüllü/ Makedonya Türk'ü
(Gazeteci, Yazar, Şair ve Çevirmen)

ATA

Güçlü ayaklarında taşımıştı

Devrimsel gücünü

Enginlere doğru uzanan yollarda

Mektuplara karşı olarak

Aydınlığın öcünü

Geçitsiz yolları adımlarıyla yaran

Yüce Ata

Keskin bıçaklara dayanan

Güçlü elleri

Kırbaç yaraları yaratan ağırlarla

Tüm sonsuzlukları aşmıştı

Giderek hep ileri

K. Makedonya

Avni Engüllü (1947-...)

Gazeteci, yazar, şair, çevirmen olan Avni Engüllü 7.9.1947'de Makedonya'nın Üsküp şehrinde doğdu.

İlkokul öğrenimine Üsküp'ün "Tefeyyüz" ilköğretim okulunda yaptı. 1967'de Üsküp'teki "Nikola Karev" Öğretmen Okulu'ndan mezun oldu. Kısa süren öğretmenlikten sonra 1968'de Üsküp Radyosu Türkçe Yayınları'nda gazeteciliğe geçti. Şiirleri o dönemin "Sesler" Aylık Toplum-Sanat Dergisi'nde yayınlandı. Makedonya'daki Türk edebiyatının şiir duayenidir. İlk şiir kitabı "Tik" adı altında yayımlandı. Öykülerini "Söğütaltı" adlı kitabında bir araya getirdi. "Mete", "Dört Mevsim", "Yarı Kalan Düşünceler" yayımlanmış olan şiir kitaplarıdır. (*)

Sabit Yusuf
(1957-2007)

¹¹⁴ Ethem Baymak, "Türkçem Rumeli'nin Onur Kaynağı (Balkan Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)", Prizren-Kosova 2013, s.195 (23nisan-ktmb.org)

(*) Yeni / New Balkan, "Yazar-Şair Avni Engüllü 75 yaşında" (yenibalkan.com, 7.9.2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

K. Makedonya

Sabit Yusuf (1957-2007)

Şair ve yazar Sabit Yusuf, 7.4.1957'de, Gostivar'a bağlı Aşağı Banitsa köyünde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Gostivar'da bitirdi. Bir ara öğretmenlik yaptı. "Birlik" gazetesinde gazeteci olarak çalıştı. Çeviriyle de uğraştı. Priştine'deki "Tan" gazetesinde muhabirlik yaptı. Üsküp Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydını yaptırdı.

Daha çok şiir yazdı. Çocuk öyküleri ve tiyatro oyunları alanlarında da sesini duyurdu. Yayınlanan toplam 9 kitabından; İlk şiir kitabı "Yaşam ve Ötesi" 1982'de, "Afacan Çocuk" çocuk şiirleri 1983'te, "Küçük İlker" çocuk öyküleri 1989'da, "Çocuk Oyunları" çocuk tiyatro oyunları 1991'de yayınlandı. Şiirlerini ve hikâyelerini bir çocuk diliyle yazmış, onların gözüyle dünyaya, topluma bakarak, bu mutlu dünyanın içine sığınmaya çalışmıştır. Onun eserlerinde tüm çocukların günlük yaşamlarından birer parça bulunur.

8.5.2007'de vefat etti. (*)

Gözü hiçbir şeyden korkmayan
Yiğit Ata.

Ölümsüzlüğünü yaşatan tarihlere

Yazdı adını

Şehit düşen halkın gönüllerinde

Açan çiçek çelenklerine

Ördü soyadını

Türk ulusunun yolunu genişleten

Yoldaş Ata.

Adı dillere destan olmuş

Dünya yüzünde

Tıpkı yüce önder Tito gibi

Haksızlık denen alışkanlık yoktu

Onun gözünde

Türkiye'nin Büyük Önderi

Ölmez Ata"¹¹⁵

Sabit Yusuf/ Makedonya Türk'ü
(Gazeteci, Yazar, Eğitimci, Şair ve Çevirmen)

ATATÜRK'Ü ANARKEN

Gök maviliklere dek yükselen türkü
Yüreklerde canlandırıyor Atatürk'ü.

Günyüzünde tazelenirken yeşille aklar
Ata'nın ülkesinde doğuyor ak şafaklar.

Anılarımızdan silinmeyen her kanlı savaş
Eskimiş öykülerde kalıyor yavaş yavaş

Yiğitlerin gömütleri Türk toprağında kazılı
Tarihleri Mustafa Kemal'in al kanıyla yazılı

¹¹⁵ Ethem Baymak, "Türkçem Rumeli'nin Onur Kaynağı (Balkan Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)", Prizren-Kosova 2013, s.198-199 (23nisan-ktmb.org)

(*) Yeni / New Balkan, "Sabit Yusuf'un 65. doğum yıldönümü" (yenibalkan.com, 7.4.2022)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

K. Makedonya

Yüce bir aşk tazeleniyor bağrımızda yata yata
Bağrını vatan uğruna çiğnetendir Ulu Ata.

Açık göz kapakları içinden doğuyor yüce bir hayal
Ateşli yüreklere karşı anılınca Mustafa Kemal

Sonsuzluk denen yüceliktir belli olmadan dibi
Yiğitlerin gözleri aydındır dalgalı deniz gibi.

Tek isteğidir bugün binlerce şehir yatanın

Bir daha şanlı askeri olmak Yiğit Ata'nın.¹¹⁶

Sabit Yusuf / Makedonya Türk'ü

(Gazeteci, Yazar, Eğitimci, Şair ve Çevirmen)

Sabit Yusuf
(1957-2007)

ATATÜRK ANISI

Burası Makedonya - Manastır kenti
Anıyor Atatürk'ü şadırvan ve Dragor
Dümeke'de ötüyor saygı dilleriyle
Anılara katılan şen bülbül sesleri...

Atatürk'ü sayan özgür bahar güneşi
Bakıyor uzaklardan savaş izlerine
Çanakkale Akdeniz eserine candan
Takdir sunuyor gözle bu şeref dünyası...

Burası Üsküp kenti - dostluk aşığı
Kabarıyor ortasında Vardar suları
Selam gönderiyor selam Haliç şevkine
İstanbul alnında Atatürk sevgisine...

Vaktiyle "Barut Fıçısı" dene yurdum
"Boğazlar Hastası" gibi geçti cenklerden
Özgürlük ve insanlık kalbiyle yedeksiz
Sevdirdi bizlere Atatürk örneğini...

Burası Yugoslavya - Belgrad Kalesi
Kartal gözüyle bakıyor çağdaş dünyaya

Şükrü Ramo
(1918-1988)

¹¹⁶ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.215

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

K. Makedonya

Güncel sayıyor güncel Tito sözlerini
Barış ve progres yolunda söylenenleri...

Türk toprağında coşan kuş ötüşleri
Özel anıdır, özel yurt bayramlarına,
Taştırır kalplerde volkan gibi ateşler
Kutlarken Ata'nın büyük jübilesini...

Burası Makedonya - Manastır kenti
Kentte çok şanlı subaylar okulu eski,
Okulda tarihsel Atatürk anıları
Anılar arasında saygı ve sevgiler...¹¹⁷

Şükrü Ramo /Makedonya Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Siyasetçi)

ATATÜRK ESERİ

Sönmez deniz fenerin
Boğazların koynunda
Solmaz ak çiçeklerin
Anadolu koynunda.

Seni tarih doğurdu
Dertli dünya alanında
Seni tezat yarattı
Yeni gün rüzgârında.

Dünün kanlı efsane
Savaş izlerin sonsuz
Kimi gözlerde gamze,
Kiminde oldun bulut

Doğdun büyötmek için
Güneş altında insan
Yaktın yaşatmak için

Şükrü Ramo (1918-1988)

Makedonya şehri İştîp'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Felsefe Fakültesi'ne devam ettiyse de tamamlayamadı. İştîp Vakıf İdaresi'nde memurluk yaptı. Savaşa katıldı. Savaş sonrası Türkçe çıkarılan Birlik gazetesi baş ve sorumlu yazarlığına getirildi.

Daha sonra politikaya girdi. Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti Meclis Başkan Vekili oldu. Üsküp'te öldü.

Şiir ve öykü yazarı olarak Makedonya Türk edebiyatının öncü isimlerinden biri olan Ramo, ilk şiir örneklerini Birlik gazetesinde yayımladı. Daha sonra bunlar kitap haline geldi: Vatan Birdir Unutma (Üsküp, 1958), Çelenk (Üsküp, 1959), Hoş Geldiniz (Üsküp, 1964), Güzel Günler (Üsküp, 1972), Renkli Gülüşler (Üsküp, 1977), Kuş Sesi (Üsküp, 1980), Küçük Damlalar (Üsküp, 1983) çocuklar için yazılanlardır. Toprağımın Sesi (Üsküp, 1985) ve Sabah Yıldızı (Priştine, 1987). Ölümünden sonra bu şiirlerden oluşan seçki Şiirler (Üsküp, 1988) adıyla çıkmıştır. Kır Çiçeği (Üsküp, 1969), Alevden Yıldıza (Üsküp, 1978) çocuklara, Yeşil Köy (Üsküp, 1972) ise öykü kitaplarıdır. (*) Görsel: (**)

¹¹⁷ Nazlı Rânâ GÜREL- Zeki GÜREL, "Makedonya Türk Basınında ve Edebiyatında Atatürk-I" s.214-215 (silo.tips/)

(*) Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, "Şükrü Ramo" (teis.yesevi.edu.tr/); (**)Görsel, biyografi.net, Şükrü Ramo (biyografi.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Barış içinde ışık.

Sönmez yanar ateşin
Küçük Asya kalbinde
Solmaz al çiçeklerin
Özgür millet gözünde

Günün yarına umut
Atatürk eserisin
Dünya severken seni
Aç sen de gözlerini¹¹⁸

Şükrü Ramo / Makedonya Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Siyasetçi)

K. Makedonya

RAHAT OLSUN KURDUĞUN TÜRKİYE

Göğüslerim köpüklü deniz gibi dalgalı
Kalbim gel gir uyumuyla atıyor sanki
Manastır'ın eski Askeriye Okulu önünde
Atatürk'e adanık yazıyı okuyor gözlerim...

Durup düşünüyor, diyorum kendi kendime
Ey kurtuluş mimarı aç gözlerini bakın
Aç gözlerini gör etrafı dört yandan
Nefes alma, konuşma, söyle bildiklerini...

Vaktiyle senden emir alan savaşçılar
Yırttılar güneşi örten bulut perdesini
Açtılar yolları senin çizdiğin hartayla
Yıkttılar geçmişin çürük duvarlarını...

Gün geldi "SEN" gittin fani dünyadan
Ardından kalanlar sarıldı dümenlere
Milletin ve dünya anıt diktiler "SANA"
Mıhladı kalplere şanın ve şöhretin...

Şimdi bir kere daha gelsen dünyaya

Şükrü Ramo
(1918-1988)

¹¹⁸ Şükrü Ramo, "Şiirler", Birlik Yayınları, Üsküp 1988, s.61

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

K. Makedonya

Bir kere daha sertçe söylesen etkenlere
İnsanı insafla alsınlar koltuk altına
İnsanlığı yaysınlar umut dünyasına...

Bugün yurdunda kurşun eriten eller
Sanki "Homo hominis lupus"tur derler
Havayı, karayı, suları elbet görürler
Geceler gebe mi belki bilmezler...

İzmir atlısı gibi diyorsun ordulara
Mermiyi çakarsın güneşte Akdeniz'lere
Diyorsun; "Korkmayın kara düşmanlardan"
Asalet yürüyor son yengilere baştan...

Yıktın idrakle her yıkıcıyı vaktinde
Kurdun yeni bir yurt Türk Milletine
Verdin dümeni yolunda giden kuşağa
Dedin yıldızlar yağacak Anadolu'ya...

Manastır Okulundan Anıt kabrına kadar
Geçtiğin dikenli yolları dünya biliyor
Ne olur bugün bir de nasihat göndersen
İnsafa gelsin etkenler Ata Yurdunda...

Öldürmesin bulutlar kent ve köylerde
Patlamasın silahlar geniş meydanlarda
Kan dökmesin artık ana baba evlatları
Rahat ve sakin olsun kurduğun Türkiye...

Demiştin vaktiyle bütün insanlara
"Yurtta sulh, dünyada sulh"tur hedefim
Söylesen bugün de barış âşıklarına
Taksınlar her yerde, yeniçağ bayrakları...¹¹⁹

Şükrü Ramo / Makedonya Türk'ü
(Gazeteci, Şair ve Siyasetçi)

Şükrü Ramo
(1918-1988)

¹¹⁹ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.197-199

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

YOL ARKADAŞI

Satırlarım keskindir yakınımnda benim,
serttir,

benim şimdiki selamım uzağıma,
çok uzağıma bir hasrettir

Sertliği rüzgârın eteklerine dökülmüş bir hazdır

Şiir yazdım senin için, Ata'sın sen bizim için, herkes için....

Ne yollar ezildi ayaklar altında, ne hayatlar öldü kendi içinde yeniden doğan

Farklı yerlerde, aynı zamanda,

Farklı insanlarla, aynı hayatlarda

Bir adam vardı perperişan, bir adam vardı dillere destan

Bir adam vardı soğuk bakışlı, gülüşü kismet olmazdı her göze

Gören için güneşti gülüşü, o okyanusu taşıdığı gözleri ve sımsıcacık yüzü

Satırlarım serttir buralarda benim,

Hasretim uzaklaradır benim, koca bir ummana, bir deryaya, bir vatana

Ve vatandaki o koca dev adama...

Zamanın yarışamadığı, zamana kafa tutan

Bu engin duruşlu adamadır benim merhabam

Uzaksın ama çok mu çok yakın

Farklısın ama sen hep aynısın

Seni görmek, seni duymak, gözlerine bakmak çok isterdim

Çok yakındım da....

Uzaklardan estirir sözlerimi rüzgâr, yel alır onları, yel getirir geri...

Sevgini hissedirim yüzümü okşadıkça hava

Ellerini bilmek isterim, uzattığımda avuçlarımda ısınan

Bir adam tanıdım deli fişek gibi

Bir adam tanıdım sahipsiz bir yürek gibi

Bir adam tanıdım sonu olmayan yollarda

Bir adam tanıdım içimdeki ayna gibi

Moldova-Gagavuzya

Raisa Uzun
(1987-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Moldova-Gagavuzya

Gözlerimdeki nefer gibi

Ben dersem ben gibi, sonsuz dersem

her yer gibi

Yollarında bütünleşmek istedim

Önce yaşam dedim onunla, bir baktım ki ölüm kapımızda

Derya bakışlı gözlere daldım

Tanışmak adına sonsuzluğa vardım

Hep aradım hep sordum

Sonunda aynı yolda ikimiz de son yolcuyduk

Bir adam tanımak istedim, tanıdım

Görmek istedim

İşte benimle, o adam şimdi benim yol arkadaşım...

Devasa yollarda sonsuzluğa kadar yan yana hep sizleri anıyor olacaktık

ve işte buralardan ayrıldık...¹²⁰

Raisa Uzun / Gagavuzya (Moldova)

(Gazeteci ve Şair)

Raisa Uzun (1987-...)

1 Kasım 1987'de Vulkaniş Moldova'da doğdu. İlk ve ortaokulu Vulkanis amamladı. Liseyi tamamladıktan sonra İletişim Fakültesi'nde Gazetecilik bölümünde eğitim aldı. Şiirleri BAY Dergisi'nde ve çeşitli antolojilerde yayınlanmaktadır.(*)

¹²⁰ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.236

(*) Osman Baymak, Cansel Donat, "a.g.e., s.293

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Özbekistan

MUSTAFA KEMAL PAŞA (ATATÜRK VASIYETİ)

Türkiye Türklerindir.

Bu dünya başı dimdiklerindir.

Göğüsten çıkan bir ses,

Yerlerin göklerindir.

Hür ölürsün er isen,

Köyde ve kentlerde,

Kendine bey olmazsın

İster gökte ister yer ol...

Ata'nın ismini unutursan,

Vatanın varlığını unut gitsin.

İpek dilini kaybedersen,

Erkeklik olur berbat.

Anan sana gül verdi,

Hür yurduna yol verdi,

El, ayak kırılırsa kırılınsın,

Sonsuz bolluklar verdi.

Yurt için bir kol kırılrsa,

Binlerce kol yerine gelir.

Tahtına düşman otursa,

Bahtının yolu kapanır.

Türk'üm demek ne mutlu!

Bu söz ateşli, umutlu...

Türk'üm diyen insan var,

Canlı, imanlı, yurtlu...

Baba, ana her Türk'tür,

Canım yurt hepsi Türk'tür,

Her bir gönüldü kendisinin,

Hem başak hem kökü var...

Türk'ün her bir sözünün

Ağırlığı, değeri var.

TO'RA MİRZO
(1956-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Özbekistan

Bu toprağın her karışı,
Emdi dedenin kanını...

Sulha yemin ederek
Kurban eden canını,
Can verdik, cenge girdik,
Gece bitti, sabaha erdik.

Yemin edip şerefe katıldık
Kan verip canlandık.
Sözlükten Türk yurdunu
Çıkarmaya kast eden
Düşmanın büküp belini...

Türk erleridir koruyan
Yeri, göğü, denizi...
Türklük için işletmeli
Düşmanı geriye sürüp
Dünya sahnesine harman gibi...

Her tarafa dağılan Türk'ü,
Sahipsiz kalarak o yerde,
Ah edip saç yolan Türk'ü,
Atatürk'ün buyruğunda...

Dağı bile assan kaldırır,
Bağı dahi assan kaldırır,
Mevsimler onunla değişir,
Atatürk'ün buyruğunda...

Dert asılsa kaldırmaz,
Dağ asılsa kaldırmaz,
Ah çekmeyi hiç sevmez
Atatürk'ün buyruğunda...

Yolunu kaybedersen olmaz,
Gülünü kaybedersen hiç olmaz,
Aklını yitirsen hiç olmaz,
Atatürk'ün buyruğunda.

TO'RA MİRZO
(1956-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Özbekistan

Kol asılsa koparır,
Yol asılsa koparır,
El asılsa koparır,
Atatürk'ün buyruğunda...

“Ne mutlu Türk'üm” demek,
“Ümitli Türk'üm” demek,
Yurtlu, ateşli, heybetli,
Yiğit olan “Türk'üm” demek...

Türkiye Türklerinden,
Bu dünya dimdik duranıdır.
Gece gündüz hürriyet deyip,
Kendi kendine bey olanıdır.¹²¹

Tora Mirza / Özbekistan
(Tor'a Mirzo / Şair,
Yazar ve Çevirmen)

MUSTAFA KEMAL PAŞA
(ATATÜRK VASIYATI)
(Özbek Türkçesi ile orijinali)

Turkiya Turklarindir,
Bu dünya tiklarindir,
Kökrakdan uçgan sada,
Erlarindir, köllarindir.

Erklli olsang, erdirsan,
Ertalisan, şerdirsan,
Özingga bek olmasang,
Asmanda ham erdirsan.

Otang ismin unutsang,
Vatan cimi semaga yet.

TO'RA MİRZO (1956)

1956 yılında Namangan bölgesi, Chortoq ilçesi, Peshkorgan köyünde doğdu. Mannon, Taşkent Uygur Sanat Enstitüsü'nün tiyatro bölümünden mezun oldu (1979). 1989'da Moskova'da Yüksek Edebiyat kursunda okudu.

İlk şiir kitabı "Maysalar khaikhirigi" (1983)'dir. "Göroğlu'nun Salıncağı", "Sabah Mektupları", "Kulgikhana", "Emir Timur'un Vasiyeti", "Aşka Bir Kurşunun Vurduğu Gün", "Toktamışhan" (1994) gibi şiirsel ve dramatik eserler yayımlandı. "Dobryy znak", "Vozvrashenie v Ferganu" koleksiyonları Rusça, "Bilga Tonyuquq vasiyati" şiiri ve şiir dizileri Türkiye'de yayınlandı.

Tora Mirza, yetenekli bir şair olmasının yanı sıra ünlü bir oyun yazarı ve çevirmendir. "İstasyon", "Sabah Tramvayı", "Başkentin Anekdotları", "Yengeçte İzghirin" gibi dramatik eserleri ödülleri aldı.

Ayrıca yazarın "Flight of the Roasted Duck", "The Day the Bullet Hit Love", "Ahmad and the Righteous One" gibi dramaları cumhuriyet ve bölge tiyatroları sahnesinde değerli bir yer aldı.

3 dramadan oluşan "Amir Timur" üçlemesi uluslararası Fuzuli ödülünü aldı.

John Gloyle, Priestley'nin "Hazine"sini, Agatha Christie'nin "Tuzak"ını, Aziz Nesin'in "Yaşasın pembe"sini Özbekçeye çevirdi.(*), (**)

¹²¹ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.195-197

(*) Ziyouz Kutupxonasi, "TO'RA MİRZO (1956)", (n.ziyouz.com, 3 Kasım 2013; (**) Milliylik-millat ko'zgusi, (Millet-milliyet aynası) "Tora Mirza" (milliycha.uz, 9.11.2021)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Özbekistan

İpek tiligni yutsang
Erkaklik olur barbad...

Anang senga kol bergan,
Erk yurtida yol bergan,
Kol, ayak sinsa sinsin,
Ahir birmas, mol bergan.

Yurt için bir kol sinsa,
Unib çıkar mingta kol.
Tahtingga yeğiy minsa,
Bahtingga eltmayur yol.

Turkim demek ne mutlu...
Bu söz otli, umidli.
Turkim değen insan bar,
Canli, imanli, yurtli...

Baba Turk, anna Turklar,
Canım Turk, hamma Turklar,
Har bir köngil özining,
Yalduzi bar, köki bar.

Turkning har bir sözining,
Elkasida yuki bar,
Bu tuprak har kariçi,
Engan bavang kanini.

“Ol aman” deb ont içib,
Kurban etkan canini.
Can verib sanga kirdik,
Tün örib tangga kirdik.

Ant berib dangga kirdik,
Kan berib canga kirdik,
Sözlikdan Türk elini
Ögirmakka kasd etgan;

TO'RA MİRZO
(1956-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Özbekistan

Yevning bukib belini
Türk erleri past etgan.

Yer dengiz, kara dengiz,
Turkka bar çara dengiz.
Avni tutdi mahriga,
Yevni yutdi ka'riga.
Dunye sahni-hirmanga.

Danday saçilgan Turkim,
Ega çikmay aşyenga,
Ah deb saç yulgan Turkim,
Atatürkning boyniga.

Tağ asilsa kotarar,
Bağ asilsa kotarar,
Sağ asilsa kotarar,
Atatürkning boyniga.

Zağ asilsa kotarmas,
Dağ asilsa kotarmas,
Ah asilsa kotarmas,
Atatürkning boyniga...

Çöl asilsa kotarmas,
Kul asilsa kotarmas,
Gül asilsa kotarmas,
Atatürkning oyniga...

Kol asilsa kotarar,
Yol asilsa kotarar,
El asilsa kotarar
Atatürkning moyniga...

Ne mutlu Turkim demek,
Umidli Turkim demek,
Yurtli, otli, savutlu
Yiğitli Turkim demek.

TO'RA MİRZO
(1956-...)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Türkiye Türklerindir,
Bu dünya tüklerindir,
Tun-kun, el-bel, er-kök, erk
Öziga beklarindir.¹²²

Tora Mirza / Özbekistan
(Tor'a Mirzo / Şair,
Yazar ve Çevirmen)

TO'RA MİRZO
(1956-...)

Özbekistan

DÜNYADA ATATÜRK

¹²² Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.197-199

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Pakistan

MUSTAFA KEMAL PAŞA'YA SESLENİŞ

-Allah ona yardım etsin-

Bir millet var... biz onun varlığı ile ulaştık

İlahi Kanunların gizli gerçeklerine.

Bir bakışla yön verdi bizlere... dağlar aştık.

Dünya güneşi olduk, bir kıvılcım yerine...

Aşk mı vefasız bize? Neden gönlümüz küllük.

Kusurlarımız mı çok. Küçüldükçe küçüldük...

Rüzgârlar! Çölden essin! Bize yaraşır matem...

Meltemin nefesinde aşan her gonca, elem.

"Ah" oldu kubbemizde nağmelenen ezanlar...

Bir inilti gibiyiz... Nerede o borazanlar.

Bir zamanlar avları taşırdı atlarımız...

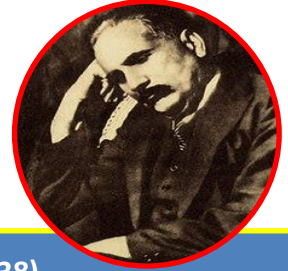
Şimdi avlanan biziz... kırık pusatlarımız.

Koş Mustafa Kemal. Koş, atın çatlayana dek...

Bizi tedbir mat etti... sana tedbir ne gerek...¹²³

Muhammed İkbâl / Pakistan

(Şair, Bilim İnsanı, Filozof ve Politikacı)

Muhammed İkbâl (9 Kasım 1877 - 21 Nisan 1938)

Pakistanlı İslam alimi, şair, filozof ve politikacı. Şiirleri çağdaş Urdu ve Fars edebiyatının en önemli yapıtlarındadır. Allâme İkbâl olarak da bilinir. 1877 yılının 9 Kasım'ında, Pakistan'ın Pencap eyaletinin Siyalkut kentinde doğdu. 1905'te Londra'daki Cambridge Üniversitesi'nin felsefe ve iktisat bölümünü bitirdi. Londra'da hukuk okudu, savcılık diplomasını aldıktan sonra Almanya'ya giderek Münih Üniversitesi'nde felsefe dalında doktora yaptı. Cambridge Üniversitesi'nde Felsefe ve İngiliz Edebiyatı dalında profesör olarak üniversitede akademik kariyer hayatına başladı. Daha 35 yaşında olmasına rağmen Profesörlük unvanını almış bir akademisyendir. 1908'de Hindistan'a döndü. Şiirleri Hindistan'daki Müslümanların İngiliz sömürüsüne başkaldırmalarında ve Pakistan'ın kuruluşunda büyük tesiri olmuştu. 21 Nisan 1938'de öldü. Türk Kurtuluş Savaşı yıllarında, zor durumda Pakistan halkını, Türk halkının milli mücadelesine destek vermek için örgütlemiş, milli mücadelede kullanılmak üzere Pakistan halkından 1.5 milyon sterlin toplayıp Ankara hükümetine yollatmıştır. (*)

¹²³ Sakarya Yeni Haber, Fazlı Köksal "Atatürk Hakkında İlk Şiirler" (sakaryayenihaber.com, 20 Ocak 2021)

(*) Wikipedi, "Muhammed İkbâl" (tr.wikipedia.org)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Romanya

ANADOLU'YA SELAM

Küçük Asya üstünde yaşayan büyük Anadolulu,
Tarihin zafer, kahramanlık sahifeleriyle dolu.

Düşmanın kuşatılmışını kalbinin ateşiyle püskürttün,
Vatanı evladından üstün tutan analar büyüttün.

..Çalışkan gençlerin ilme, irfana yönelmiş,
Çocuk, Ata'nın gösterdiği yolu azimle tutmuş...¹²⁴

Emel Emin / Romanya Türk'ü (Şair, Çevirmen, Türkolog, Eğitimci)

VATANDA

Bir kafil e çıktık yola, soydaşlar yollandık vatana...

Sınıra yetiştik, al bayrak dalgalanıyordu yukarımızda,
Türk toprağına ayak bastık, eriştik muradımıza...

Anıtkabirde dinleniyordu Ata,
Minnettarlığını göstermişti Türk milleti ona.

...Kalbimizden bir parça çalmışken başkent Ankara,
Arkadaşlarla vesaite bindik, yollandık Anafartalar'a
Kahramanlık abidesinin Cönk bayırı,
Şairler ne kadar övse anlatamaz Türk'ün fedakârlığını

Ne mutlu vatan uğrunda can verenlerimize,
Anayurdu düşman elinde bırakmayan şehitlerimize

...Kilitbahir duruyordu Çanakkale karşısında
Denizler anahtarını bize kismet etmişti hüda.

...Ruhun inceliğine delildi sanat eserleri,
Müzik gibi geldi Türkçe konuşanların sesleri.

Anavatan, senden iftiharla ayrıldık,
Kalbimizi sende bırakıp, sütanaya yollandık.¹²⁵

Emel Emin/ Romanya Türk'ü (Şair, Çevirmen, Türkolog ve Eğitimci)

Emel Emin (1938-...)

Romanya doğumlu Kırım Tatarı şair, çevirmen, Türkolog ve eğitimci. Eserlerini Türkçe yazıyor. 1938'de, Dobruca, Romanya'da doğdu.

Romanya'daki ilk Türkçe öğretmenlerinden biriydi. 1967'de Köstence'ye yerleşti. Köstence'deki Pedagoji Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. Köstence Ovidius Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Okul Yöneticileri Koleji'nde Türk edebiyatı dersleri veriyor.

Renkler (Bükreş), Türk Dili (Ankara), Turnalar (İzmir), IIS (Prizren), Kado (Yaş), Karadeniz (Köstence), Hakses (Köstence), Emel (Köstence) Yayınlandığı basın ve dergilerdir. Romanya ve Türkiye'de yayınladığı şiir koleksiyonları arasında Umut, Arzu, Hanımeli, Divan esintisi vardır.(*) Görsel: (**)

¹²⁴ Kürşad Kara, "Romanya'da Türkçeye Adanmış Bir Ömür Şair Emel Emin - Hayatı, Şairliği ve Bütün Şiirleri", Paradigma Akademi, Eylül 2021, s.51

¹²⁵ Kürşad Kara, a.g.e., s.63-65

(*) Vikipedi, "Emel Emin" (tr.wikipedia.org) ; (**) Kürşad Kara, a.g.e. Kapak Resmi

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Romanya

ATATÜRK

Atatürk'sün sen, ulusun
Gözlerimizin nurusun,
Ekmeğimizin tuzusun,
Genç nesillere örneksin!

"Atatürk" derken
Kalbimiz hızla çarpıyor,
"Türkiye" derken
Gözlerimiz yaşla doluyor!

Sen bize hürlüğü verdin,
Sevgini, benliğini verdin
Sen bize mutluluğu
Gerçek Türkiye'yi verdin!

Bu yüzden, bizim saygımız
Sana sevgimiz sonsuz, sınırsızdır
Gözyaşları eşliğinde dudağımızdan
Tek kelimeye veriyoruz anlam:
"Teşekkürler, sert, dürüst bakışlı adam!"¹²⁶

Hayat Memiş / Romanya Türk'ü
(Şair ve Doktor)

EY ATATÜRK

...
Mücadelelerine hiç vermeyip ara,
Türkiye'yi getirdin bu yaşlara,
Sen hep kalırsın akıllarda,
Atatürk, sen nice yaşa!¹²⁷

Hayat Memiş / Romanya Türk'ü
(Şair ve Doktor)

Hayat Memiş (1990-...)

Şair, 1990'da Romanya'nın Köstence şehrinde doğdu. 2009'da Köstence'deki "Mircea cel Bătrân" Ulusal Koleji-Matematik-Fizik bölümü mezunu olduktan sonra, aynı yıl itibariyle kazandığı Bükreş "Carol Davila" Tıp Fakültesi'nde okudu.

İlkokul 4.sınıf itibariyle il derecesine, 7. sınıf itibariyle ise Ulusal etaplarına katıldığı Türk Dili ve Edebiyatı Olimpiyatlarında çok sayıda birincilik kazandı.

İlk Türkçe şiirini 14 yaşında yazmakla beraber, bunun devamında gelen şiirleri Romanya'daki Türk Birliğinin dergilerinde; Romence şiirleri ise "Zari Alb Aste" dergisinde yayınlanmıştır.

Eserleri; -Yıldızlarla dertleşmek, 2005, -Bir damla mutluluk, 2006, Türkçe ve Romence, -Düş Bahçem, 2007, -Gönül Masalı, 2007 (*)

¹²⁶ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.508-509, ([researchgate.net](https://www.researchgate.net))

¹²⁷ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, a.g.e., s.509, ([researchgate.net](https://www.researchgate.net))

(*) Şemsettin Küzeci, "Romanya'nın Genç Türk Şairi Hayat Memiş" ([kerkukgazetesi.com](https://www.kerkukgazetesi.com), 22 Kasım 216)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

GERÇEKLEŞEN RÜYA

Yıllar boyu aynı rüyayı birlikte gördük,
Yalancı yollarda beraber yürüdük,
Soğuk gecelerde hepimiz üşüdük
Tam da düştük derken
Bir güneş doğdu, aniden...

Karanlığın üstüne ışık getirdi,
Vatanımıza hayat verdi,
Ağır savaşların üstesinden geldi,
Kanlı, gözyaşlı bir mücadeleyi kazandı
Halkına ailesi gibi bağlandı,
Vatanına çocuğu gibi baktı

Türkiye'mize aydın günler
Bereketli seneler,
Güçlü topraklar,
Sevgi dolu yarınlar kazandırdı

Deniz mavisi gözleriyle,
Türkiye'yi kurtaran elleriyle,
Tarihe yazılmış sözleriyle,
İşte gerçekleşen rüya ve
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK¹²⁸

Hayat Memiş / Romanya Türk'ü
(Şair ve Doktor)

İSPATLA

Türkiye'nin bayrağının rengini biliyorsanız,
Milletinizi, vatanınızı seviyorsanız,
Çanakkale'deki bir şehidin torunuysanız,
Yurdunuz için can verebiliyorsanız
Bu sözüm size değil!

Romanya

Hayat Memiş
(1990-...)

¹²⁸ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.509-510 (researchgate.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Romanya

Uyan, ey Türküm! Diyen genç insan,
Dediğini ispatla, delil getir! Zor da sansan,
Bu çok kolay... Bana dağları, taşları verme, istemem!
Umurumda olmaz korkup kaçarsan!

İspatla Türklüğünü derken,
Türkiye'nin adını altın harflerle yaz!
Karadeniz'in Marmara'nın balığını getir,
Sevgi için yarat bir iksir...demedim!.

Öldür, sev, vazgeç demedim,
Fırtınada boğul da demedim,
Kanlar içinde öl de demedim,
Sadece ispatla Türklüğünü dedim!

Gencim diyorsan, gençsin,
Atalarının çektiğini bilemezsin,
Ama onlara biraz şefkatle dön
Ve onları saygıyla anabilirsin!

İspatla Türklüğünü derken,
Hep zora kaçtın, zor yolu seçtin
Oysa ben, senin olmanı istiyorum metin
İnsanlara davranma bezgin!

İspatla Türklüğünü derken,
Türkiye'nin bayrağını öp, saygı duy,
Kırmızısı şehitlerimizin kanları,
Beyazı temizlik demek, hep saygı duy!

İspatla Türklüğünü derken,
Şehitlerimizin mezarına bir çiçek bırak,
Atatürk'ün mücadelesini bana anlat
İşte, bunu yapmalıydın, ben ispatla Türklüğünü derken!¹²⁹

Hayat Memiş / Romanya Türk'ü
(Şair ve Doktor)

Hayat Memiş
(1990-...)

¹²⁹ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2016

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Romanya

10 KASIM SABAHİ

Soğuk bir İstanbul sabahı...
İnce, narin bir yağmur yağırdı,
Türk'ün kalbinde bir telaş vardı:
Saatler 9.05 ve herkes yastaydı...

Dolmabahçe sarayında,
Henüz 57 yaşında,
12 generalin omuzunda,
Bir gazinin vücuduydu yatan

.....
Herkes bu ölüme inanmak istemiyordu,
Atatürk onların kalbinde yaşıyordu
Sıcacık inançla geleceğe gülümsüyordu,
Amma artık o aralarında yoktu...

İstanbulu ağlıyordu,
Çocuklar onu özlüyordu,
Martılar uçmuyordu
Deniz suskun, konuşmuyordu.

.....
Ey, Atatürk bir an olsun uyan,
Seni anıyor bugün tüm vatan!
Sana bu gözyaşlar, bu şükran,
Bugünler için teşekkürler, atam!¹³⁰

Hayat Memiş / Romanya Türk'ü
(Şair ve Doktor)

Hayat Memiş
(1990-...)

ATATÜRK'ÜN ANIT KABRİ ÖNÜNDE

Bir kız çocuğu durmuş
Anıt kabri önünde,
Titrer titrer elinde
Bir demet çiçek getirmiş....

İon Arion

¹³⁰ Hayriye Süleymanoğlu Yeniso, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.510-511, (researchgate.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

-Kimsin, kimsin ey kızım?
Kime vereceksin çiçekleri?
-Şey... ATA'ma getirmiştım...
Kurtardığı Vatanımızın
Ben de bir çocuğuyum...
Dedi..¹³¹

İon Arion / Romanyalı Şair

ATATÜRK'E CANDAN SELAM

Yüreğinden bugün en hür günlerimiz
Dünya hürmetle barış söylüyor Türklere
Tepe tepe savaştı Ata, dere dere
Aydındır, hoş ve mutludur onunla türkülerimiz.
Barışça, kardeşçe dalgalanmakta bugün bayrak,
Atatürk'ün umutları dile gelmiş
Alfabede bakınız mavi gözlerine
Eylemleriyle çiçeklenmiş bugün toprak.
Rüzgârla sesleniyor bize büyük Önder
Uykusunu hiç rahatsız edemesin düşman
Kardeşçe yaşasın Toros, Karpat, Balkan
Ve yaşasın Ata'nın ürünü Türkiye Cumhuriyeti
Ve yaşasın Türkler...¹³²

İon Arion / Romanyalı Şair

ROMANYA TÜRKLERİNİN

ANONİM BİR TÜRKÜSÜ

İnönü dağlarında oturduk kaldık
Şehit olanları, deftere yazdık,
Kader böyle imiş ey garip ana
Yaşa Mustafa Kemal Paşa, yaşa.

¹³¹ Gazete Trakya, Mustafa Ermiş "23 Nisan'da Atatürk" (*gazetetrakya.com 24 Nisan 2008*)

¹³² Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.211

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Romanya

İnönü dağlarında bir top patladı

Karşı düşmanların ödü çatladı

Kader böyle imiş ey garip ana

Yaşa Mustafa Kemal Paşa, yaşa

İnönü dağlarında aylarca kaldık

Bahtsız yetimlerin haline baktık

Kader böyle imiş ey garip ana

Yaşa Mustafa Kemal Paşa, yaşa.

İnönü dağlarında neferler gezer

Karşıda düşmanları martinan sezer

Kader böyle imiş ey garip ana

Yaşa Mustafa Kemal Paşa, yaşa.¹³³

Anonim

(Derleyen: Romanya Türklerinden Mehmet Ali Ekrem, 1991)

¹³³ Hayriye Süleymanoğlu Yeniisoy, "Balkan Türkleri Edebiyatında Atatürk Şiirleri", Balkanlarda Türk Kültürü, Eylül-Ekim 2009, 77. Sayı, s. 13 (balkanlardaturkkulturu.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

ATATÜRK DESTANI

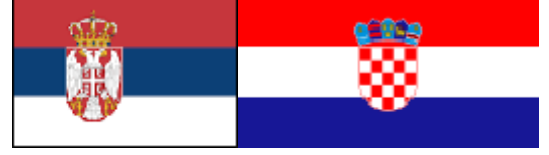
(Sırp, Hırvat Dilinde Söylenen)

Bu yaz beş nisan
Mustafa Kemal'in fermanı geldi:
Yunan hududunda, Ethem Paşa'ya
Tüm erler bugün hazır olsun.
Cumartesi saat on birde
Çocuklar hücum etmemiz gerek!
Kim uzun savaş meydanında şehit olur siperde
Mustafa Kemal'e hakkını helal etmek dilek.
Onu unutmayacaktır Kemal
Güneşin evreni çevresince.
Yunanlılar kendilerini kurt sanırlar, misal
Ama Türkler bugün onları yendi ercesine
"Yallah" dediler, "Allah"ı andılar
Ve keskin kılıçlarını çıkardılar.
Süvariler meydana saldırdılar
İki taraftan piyadeler hücumla geçtiler
Koçların kurban için beslendiği gibi
Kahramanlar ise bugünler için, ebedi...¹³⁴
(Anonim)

ATATÜRK DESTANI (Şiirin, Sırp-Hırvat Dilindeki Orijinali)

Ovog ljeta petoga nisana
Ferman stije Mustafe Kemala,
Ethem-paşi na grčkoj granici
Nek su hazur svi danas vojnici.
U subotu jedanaest sahati
Valja nama, deco, napasti.
Ko pogine na dugu meyanu

Sırbistan-Hırvatistan

¹³⁴ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.95

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Nek halali Mustafi Kemalu.
Kemal njega zaboravit 130ece
Dok se sunce oko zemlje krece.
Mislu Grci da su oni vuci
Danas su jim pridobili Turci.
Jallah! Rece a Boga spomenu
A za ostru sablju potegnu.
Udarila poljem suvarija,
S obje strane udrila pijada.
Ovnovi se za Kurbanu hranu
A junaci za ovije dana.¹³⁵
(Anonim)

Srbistan-Hrvatistan

¹³⁵ Nimetullah Hafız, a.g.e., s.94

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Suriye

ANAFARTA KAHRAMANI ÖVGÜSÜ

Ey yüceliğin Kemal'i, insan yaptıklarıyla anılır,
Senin hatıran dünya durdukça, şükranla okunacaktır.
Vatanlara eski şan ve şereflerini iade ettin;
Senin gibilerle övünmek hakkımız, görevimizdir.
Senin kılıcın, düşmanların başın üstünde tekbir getirirken,
Allah Allah diyerek saldırganların ordularını parçaladın.
Ve onların yaptıklarını büyük bir himmetle yıktın;
Anter'in söylediği şu şiir ancak sana layıktır;
"Feleğe sorun kaç defa-kötü saldırdı da,
Ben, onun saldırılarını, öldürücü olmalarına rağmen, göğüsledim.
Öylesine keskin bir kılıçla vurdum ki: Onun ucu ile karanlığa
Dokunulmuş olsaydı, o karanlığın ayağı yıldızlara dolanırdı."
Eğer Hindenburg, birinci komutan ise, ey Kemal,
Sen de ondan geride hiç değilsin.
Ve kılıcın, düşmanlara karşı, keskin ve yalın olsun.
Övgülü satırlar ve nurlu harflerle tarih:
Senin adını, hatıranı ebedileştirecektir.
Hilalin gölgesinde, daima, başarılı olasın.
Ve yüzün de güçlü zaferlerle parlasın.¹³⁶

(Arapça aslından çeviren Prof. Dr. Abdülkadir Karahan)

El-Şeyh Abdülkerim Uvayza / Suriyeli Şair

EY MUSTAFA'NIN ADAŞI

Yanlış yola sapanlarla Allah için savaştın,
Dağlar ve bayırlar ortasında onlara, tatlı uykularını haram ettin
Onlara ölümün acısını tattırdın. Ve suçlarının cezasını kadehini de içirdin.
Onların zulüm bayraklarını indirdin ve hilal bayraklarını yükselttin.
Mızraklar ve cilalı kılıçlarla Muhammed'in dinine yardımcı oldun
Buna diyecek yok: Çünkü sen, Mustafa'sın ve Kemal'in kardeşisin.¹³⁷

(Arapça aslından çeviren Prof. Dr. Abdülkadir Karahan)

Hüseyin el-Habbalı / Suriyeli Şair

¹³⁶ Ayhan Tunca "Atatürk ve Şiirde Suriyeli Şairler (7)" (edirnehaber.org, 31.10.2013)

¹³⁷ Ayhan Tunca, Aynı Yazı (edirnehaber.org)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yugoslavya

(E) Yugoslavya

YILDIRIM GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞA ŞARKISI

Ankara'da şanlı ordu
Her tarafa çadır kurdu
Kemal Paşa harp edecek
Cümle asker hazır durdu.

Ankara'da biz askeriz
Vatan için kan dökeriz
Yunanlar hiç kaçamaz
Tepelerden hemen çökeriz.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Ankara'da için için
Hep ağlıyor İzmir için
Kemal Paşa yemin etti
Atina'yı almak için.

Ankara'da toplanalım
Silahlanıp yollanalım
Düşmanları telef edelim
Vatanımızı kurtaralım.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Şan verimiz, nam verimiz
Düşmanımızı biz biliriz
Yerimizi almak için
Çalışarak şan verimiz.

Elveda sana ey pederim
Bağlasanız ben giderim
Kapımıza düşman gelmiş
Tepeleyerek def ederiz.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yugoslavya

(E) Yugoslavya

Pek şanlıyız, pek namlıyız
Arslan gibi delikanlıyız,
Biz düşmandan hiç korkmayız
Gayet cesur askerleriz.

Ankara'nın taşına bak
Gözlerimin yaşına bak
Yerimize Yunan girmiş
Tüfekleri süngüye tak.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

İstihkâmın sağı solu
Düşman dolmuş şose yolu
Aman yetiş Kemal Paşa
Gider elden Anadolu.

Eğil dağlarını aşalım
Ordumuza kavuşalım
İntikamı almak için
Düşmanlarla çarpışalım.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Yol ver bize Karadeniz
İstanbul'a varacağız
Ceddimizden miras kalmış
Yerimizi alacağız.

Şu bayırdan ineceğiz
Kır atlara bineceğiz
Ah şu yollar açılırsa
Selanik'e gireceğiz.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yugoslavya

(E) Yugoslavya

Anadolu harp meydanı
Kana boyadı her yanı
Kumandanlar nam verecek
Ordumuzun arttı şanı.

Türk oğluyuz, Türk oğluyuz
Arslan gibi yürürüz
Yunan gibi kahpe değiliz
Sözümüzde biz doğruyuz.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Anam bana ağlamasın
Yüreğini dağlamasın
Namazı olup yine gelirim
Nafile kara bağlamasın

Şu atımı nallayınız
Silahımı yollayınız
Ben ölürsem garip anam
Karaları bağlayınız.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

İstihkâma endirdiler
Kanlı gömlek giydirdiler
Elim çekme garip anam
Genç yaşımda öldürdüler.

Yağmur gibi kurşun yağar
Gövde gibi gülle sağlar
Kemal Paşa askeridir
Her hamlede zafer doğar.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yugoslavya

(E) Yugoslavya

Anadolu mert yeridir
Kemal Paşa rehberidir
Ordumuz da nam kazandı
Çünkü anın her yeridir.

İstihkâmın içi derin
Kurşun yağar karın karın,
Biz kurşundan çekinmeyiz
Kader ne ise bulur yerin.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Sert bebemi getiriniz
Kanlı kanlı getiriniz
Ağlamasın hiç analar
Kara yere indiriniz.

Dinle beni ay garip ana
Çevir gözün benden yana
Bir oğlun şehit, biri gazi
Müjde olsun, ne mutlu sana.

" Pek şanlıyız"

"Pek namlıyız"

Pek namlıyız, pek şanlıyız
Âlemlerle İrfanlıyız,
Biz düşmanı mahvederiz
Çünkü harbe idmanlıyız. ¹³⁸

(Anonim)

YARIM KALMIŞ BİR ŞİİR

1

Yaşasın Mustafa Kemâl ol hodanın arslanı
Yıktın ta'süs eyledi Devlet-i Alâ-i Osmanî

¹³⁸ Nimetullah Hafız, "Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk", Akar Matbaası, Ankara 1983, s.89-93

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Yugoslavya

(E) Yugoslavya

Anın şerefine yazdım iş bu destanı
Dinleyin nice mağlup eyledi Yunanistan'ı

2

Yaşasın Kemal Paşa ol hodanın arslanı
On beş gün zarfında mağlup etti Yunanistan'ı
Dünyade ukbada ne büyüktür ne büyüktür şanı
Yiğidin te'sisi eyledi Devlet-i Osmanî

3

İsm-i pakî Mustafa vechinde liman-i nur-ı Mustafa
Destinde görünür şecaat-ı mürteza
Velhasıl ikânet yetse seza
Mademki bugün meydana koydu hükm-i kuranı
Görün Kemal Paşa'nın asker saib kıranlar
On beş gün zarfında nice mahv etti Yunanları
Mustafa Kemal Paşa'nın alındı şevket-i vatani
Ol gün ki mağlup etti kâfir Yunanı
Dinse sezadir ana maşer-i ması
Kim oldu cenabı hodanın arslanı¹³⁹

Not: Bu şiir, yazarı belli olmayan ve yarım kalmış bir şiirdir.

¹³⁹ Nimetullah Hafız, a.g.e., s.13

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

ATAM

Batı Trakya Türk'ü SENİ hürmetle anıyor.
Kalbimizin en çorak yeri aşkınla yanıyor...

İdealin can verdi; hayat verdi Türk'e;
Büyük istikbale giden yolu gösterdi Türk'e...

İlkelerin her Türk'ün pırlanta kalbini süsledi!
Sevgin her Türk'ün ta iliklerine kadar işledi...

Ey Türk müceddidi... Ey Türk'ün kanı, canı
Ünün o denli büyük ki, tuttu bütün cihanı...

"Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkene dünya inanıyor.
Ne mutlu... SENİ tüm insanlık saygı ile anıyor...

Ne mutlu bize... Önderimiz SENSİN bizim;
Kemalizm'den başka kabul etmeyiz hiçbir izm...

Ata'm... SENİN ülkün aydınlatır yolumuzu gün be gün;
Kanındasın... İzinden giden Batı Trakya Türk'ünün...¹⁴⁰

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

Alırıza Saraçoğlu (1938-1994)

Batı Trakya Türk Azınlığının milli şairi Alırıza Saraçoğlu, 1938'de Gümülcine'de doğdu. İlköğrenimini Türk Merkez ve Şehreküstü ilkokullarında yaptı. Celal Bayar Ortaokul ve Lisesi'ne başladı, ancak okulu bırakarak, baba mesleği saraçlığa başladı ve bu meslekten emekli oldu. 10.3.1994'te Gümülcine'de vefat etti.

T.C.'de ve Türk dünyasında en çok tanınan Batı Trakyalı şairdir. Şiire küçük yaşlardan itibaren başladı. Gümülcine'de yayınlanan başlıca kitapları "Ey Yağız Toprak", "Yarınlar Sizin Olacak", "Bir Allahım", "Rodop Yıldızı" ve "Işık" Atatürk'tür. Şiirlerinin çoğunluğu "Akın" gazetesi başta olmak üzere "Birlik", "Gerçek", "Hakka Davet" gazetelerinde yayınlanmıştır. (*)

ATANI TANI ÇOCUĞUM

Liderler lideridir O,
Ata'nı tanı çocuğum.
Ünlüler ünlüsüdür O,
Ata'nı tanı çocuğum.

Atatürk ilkesi senin
Yegâne ideolojin.
İzinden git yükselirsin,
Ata'nı tanı çocuğum.

¹⁴⁰ Alırıza Saraçoğlu, "Yağız Toprak –Şiirler-", Akın Yayınları, Osman Mustafaoğlu Matbaası, Gümülcine 1989, s.10
(*) Nermin Amet, "Batı Trakya Türk Şairlerinin Duygu ve Düşünce Yapısı", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabiiim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019, s.175 (dspace.trakya.edu.tr); (**) Görsel: Batı Trakya'nın Sesi, Mayıs 1994-62, s.20 (bttd.org.tr)

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Güneşidir O her Türkün
Meşaledir Atatürk'ün
Anlatır Türk'ü her gün
Ata'nı tanı çocuğum.

O'dur bizim başöğretmen
Onunla öğün yavrum
Faydalan ilkelerinden
Ata'nı tanı çocuğum¹⁴¹

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

ATATÜRK'ÜMÜZ ÖLMEDİ

Canevi'mizde yaşıyor
Atatürk'ümüz ölmedi...
Türklüğe ışık saçıyor
Atatürk'ümüz ölmedi...

İçimizde bayrak bayrak
Her an dalgalanıyor bak
Hep nabzımızda atacak
Atatürk'ümüz ölmedi...

Haftalara - aya sığmaz
Bütün yıl ansak yine az
Türkoğlu nasıl haykırmaz
Atatürk'ümüz ölmedi...

Denizde, karada O var
Edirne'de, Kars'ta O var
Güzel Ankara'da O var
Atatürk'ümüz ölmedi...

Alırıza Saraçoğlu
(1938-1994)

¹⁴¹ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.504, (researchgate.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Tüm mazlumların dilinde
Yaşıyor nasıl da zinde
Bak, yüz milyonlar izinde
Atatürk'ümüz ölmedi...

Türk gençliği uygar, asil
Fikri, vicdanı hür nesil
Her genç Mustafa Kemal! Bil
Atatürk'ümüz ölmedi...

Her genç yasalara uyar
Ulu kişileri sayar
Mustafa Kemal'i duyar
Atatürk'ümüz ölmedi...¹⁴²

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saracı)

Alırıza Saraçoğlu
(1938-1994)

BANDIRMA VAPURU

Bandırma Vapuru Karadeniz'de ilerler
Üzerinden beyaz beyaz martılar geçer.
Yavaş yavaş ilerleyen Bandırma Vapuru bu
Mustafa Kemal düşünür Türk Yurdunu.
Mustafa Kemal, esaret zincirlerini kıracak
"Ya istiklal, ya ölüm" diye haykırarak.
Bandırma Vapuru Kurtarıcıyı taşıyor
Mustafa Kemal'in yüreği kor kor
Vatan-Millet sevgisi ile tutuşuyor.
Bandırma Vapuru Samsun önlerinde,
Samsun ve bütün Anadolu sevinç içinde
Çünkü Türk Milletinin Kurtarıcısı geliyor.
"Yaşa Mustafa Kemal Paşa" sesleri yükseliyor.

¹⁴² Alırıza Saraçoğlu, Yağız Toprak –Şiirler-, Akın Yayınları, Osman Mustafaoglu Matbaası, Gümölcine 1989, s.116

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Samsun'a ayak bastığı fırtınalı bir gündü,
Ama Kurtarıcı ne yaşlı, ne de üzgündü.
Vatanını kurtarmaya imanı vardı.
Türk Milleti nasıl tutsak yaşardı?
Esaret zincirlerini kırmak gerekti...
Türk Milletini kurtarmak gerekti...
Mustafa kemal gökler gibi gürledi o gün;
"Mutlaka değişecektir kaderi Türk'ün".
Ve esaret zincirlerini kırdı Mustafa Kemal,
Her yerde Türkün Bayrağı dalgalanıyordu al al...

Büyük Atatürk; Türk'e yeni bir ruh verdi,
Medeniyete giden yolu gösterdi.
Bugün altmış milyon Türk, izinde Ata'm,
Bugün altmış milyon Türk, izinde Ata'm...

İdealin mazlumların kalbini süslüyor bugün,
Nice mazlum millet ilham aldı senden,
Özgürlüğe kavuştular giderek izinden.
Bugün ON KASIM... Minnet ve şükranla anıyoruz,
Yolundayız.. her gün daha çok aşkınla yanıyoruz.
Sen ki damarlarımızdaki kansın,
Sen ki içimizdeki cansın...
Bütün Türk Milleti: "Ata'mız ölmedi" diyor, bugün
Dünya sevgi besliyor, Ebedi Türk'ün...
Ey bütün dünyaya sığmayan ÜN...
Sonsuza dek aşkınla yanacağız...
Sonsuza dek SENİ anacağız...
SENİ anacağız Ata'm...¹⁴³

Alirıza Saraçoğlu
(1938-1994)

Alirıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

¹⁴³ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.152-153

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

BATI TRAKYA TÜRKÜĞÜNDEN ATA'YA

Ata'm çocukların söz veriyor sana
Yarın adlarını duyuracaklar yine cihana.
Gecelerini; gündüzlerine katacaklar,
Çalışacaklar... Mucizeler yaratacaklar.

Buyurduğun gibi; mürşitleri "İlim" olacak
Güçlüklerden Türk Ulusu kurtulacak.
Ne Ulu'sun Sen Ata'm... Ne Ulu'sun...
Dev adımlarla ilerliyor Ulusun.

Dün yapılamazken bir toplu iğne
Bugün yapılıyor kamyon-traktör hatta makine.
Türk'ün günleri ak oluyor, ak
Mehmetlerimin hünerli elleri yapıyor uçak.

Kentler bire birer bayındır oluyor
Yurdun her köşesinde fabrikalar görülüyor.
Fabrika bacalarından dumanlar yükseliyor,
Tersanelerde çalışan çocukların çalışıyor.

En modern denizaltılar engine açılıyor,
İstikbal Türkiye'ye çok şeyler müjdeliyor.
Yarın bir kutlu güneş doğacak
Anadolu'yu nura boğacak.

Cihan âlem şaşırarak
Karşlarına dev bir Türkiye çıkacak.
O mutlu gün gelecek Ata'm
Türk Ulusu yükselecek Ata'm.

Türk Ulusunun yüzü elbette gülecek Ata'm.
Şan ve şeref dolu tarihi: Ezeli, ebede taşır,
Bu Yüce Ulusa yükselmek yaraşır.
O kutlu günler gelecek Ata'm, gelecek...

Mehmetler aya-yıldızlara yükselecek.
ATATÜRK adı: Ayın sinesine yazılacak,

Alirıza Saraçoğlu
(1938-1994)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Yıldızların bakir taşına kazılacak.
Türk'ün temiz-pak alını aya, yıldızlara degecek
Tanrı, bu asil ırkı mutlaka güldürecek.

Ata'm... Bizi uykudan: Sen uyandırdın,
İçimize sokulan hurafelerden: Sen kurtardın.
Türk'e yaraşan, Cumhuriyeti getirdin
Türk'e, yaradılışında olan hürriyeti verdin.

Dünyaya Türk'ün dehasını gösterdin
Türk'ün azametini kör gözler önüne serdin.
İmanlı çocukların daima gidecek ileri,
Uygarlık yolunda kalmayacak hiç kimseden geri.

Türk'ün kutlu güneşi doğacak Ata'm... Doğacak...
Türkiye'yi; Türk'leri aydınlığa boğacak.
Türkiye çok gelişecek...
Türkiye güzelleşecek...
Türkiye zenginleşecek...
Türkiye yükselecek...

Her Türk; Türk'lüğü ile iftihar edecek...
Tanrı bu Yüce Ulusu, bahtiyar edecek...
Ta sonsuza dek...
Türkiye Cumhuriyeti, varlığını sürdürecektir...
Sürdürecektir Ata'm...¹⁴⁴

Alirıza Saraçoğlu
(1938-1994)

Alirıza Saraçoğlu / Yunanistan (Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

BEN KİMİM

Işık ışık güneşini görürüm Türk'ün!
Yüzüncü Doğum Yılı'nı kutlarım Atatürk'ün...
Çünkü o kattı Türk'ün ününe ün!
Atatürk'ü kanımda hissederim ben.¹⁴⁵

Alirıza Saraçoğlu / Yunanistan (Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

¹⁴⁴ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.155-157

¹⁴⁵ Alirıza Saraçoğlu, "Yağız Toprak –Şiirler-", Akın Yayınları, Osman Mustafaoğlu Matbaası, Gümölcine 1989, s.108

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

DÖRTLÜKLER

-I-

Mustafa Kemal'in inancı tamdır
Kalbini yakan sevgilisi vatandı
Aşkı güzel, yâri güzeldi
Aşkların en güzeli ile yandı...

-II-

Mustafa Kemal bir meşaledir
Gönül köşkünde yanan şuledir
Sönmeyen ışık Büyük Atatürk
Ay çevresinde bir haledir...

-III-

Mustafa Kemal Paşa, milli heyecandı dün
Ulusal şahlandı... Umuttu... İmandı dün
Sabahın müjdecisi ebedi bir şafaktı
"O", Türk'ün güneşiydi, hep aydınlatacaktı...¹⁴⁶

Alirıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

Alirıza Saraçoğlu
(1938-1994)

MUSTAFA KEMAL EN BÜYÜK İSİM

Ün bizim, dün bizim, bugün bizim, yarın bizim...
Büyük bir istikbale götürecek yol Kemalizm...
Türk büyükleri içinde M. Kemal en büyük isim,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...

Cümle Türk bülbülleri öter Ata'm diye
Türk'e, Atatürk ilkeleri, en değerli hediye
Türkoğlu, milli gurur ile bakıyor atiye,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...

Mustafa Kemal adı, en büyük isim diye ünleriz,
Atatürk'ün "Gençliğe Hitabesi"ni dinleriz,
Başımız dik, "İzindeyiz Ata'm" deriz,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...

¹⁴⁶ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.269

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Türkiye Cumhuriyeti ile gurur duyarız,
Türk olduğumuzdan ötürü kendimizi mutlu sayarız,
Mürşidimiz ilimdir... Daima ileri koşarız,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...

En büyük arzusu; "Yurtta Barış, Dünyada Barış"tır.
Tüm uluslarla medeniyet yolunda yarışır.
Çağın ilerisine adım atış; yarışır,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...

Atatürk'ün bülbülleri şakıyor özgür,
"İzindeyiz Ata'm" diye sesleri çıkıyor gür,
Atatürk, ON KASIM'larda Türk'e gözükür,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi.

Ata'mızı minnet ve şükranla anıyoruz,
Kanımızı alevlendirdi... Aşkı ile yanıyoruz...
Büyük istikbale inanıyoruz,
Atatürk, Ulusuna uygarlık yolunu gösterdi...¹⁴⁷

Alırza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü
Şair ve Saraç)

Alırza Saraçoğlu
(1938-1994)

ÖNDERİMİZ MUSTAFA KEMAL PAŞA

O gün dinlemeliydiniz dağların kuşunu-kurdunu;
Mustafa Kemal Paşa diye yanık yanık ötüşünü...
Görmeliydiniz kan ağlayan Türk Yurdunu;
Görmeliydiniz kara bulutların çöktüğü günü...
Herkesi bir umutsuzluk sarmıştı, halk üzgün...
Padişah tahtını kurtarmak sevdasında idi.
Mustafa Kemal gökler gibi gürledi o gün;
"Ya İstiklal, Ya Ölüm" dedi...

¹⁴⁷ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.158-159

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Her zaman hür yaşamıştı Türk Uluu;
Onun özgürlüğü elinden alınamazdı...
Ulusuna inanmıştı Kemal Paşa, gönül dolusu...
Türk'ün özgürlüğü elinden alınamazdı...

Önderimiz Kemal Paşa, kara bulutları dağıttı;
Kötü kaderi değıştirdi... Ak eyledi kara günü...
Türk'ün gücünü cihana tanıttı...
Ünlemekteyiz bugün Atatürk'ün ölümsüzlüğünü...

Dağların kuşu-kurdu şakıyor bugün hür;
Bülbüller hamasi ATATÜRK türküleri besteliyor...
Gönlümüzdeki cevher ATATÜRK ülküsüdür...
İçimizdeki gür ses: "Ey Türkoğlu; çalış, ilerle" diyor...¹⁴⁸

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

Alırıza Saraçoğlu
(1938-1994)

SABAHIN MÜJDESİ

Mustafa Kemal Paşa millî heyecandı dün
Ulusal şahlanıştı, umuttu, imandı dün
Sabahın müjdecisi ebedî bir şafaktır
O, Türklüğün güneşiydi hep aydınlatacaktı.¹⁴⁹

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

TARİHİ YÜRÜYÜŞÜMÜZ

...
Mustafa KEMAL'iz diye ünledi genç-dinç KEMALLER
Şerefli TÜRK ANASI en önde koştu
TANRI DAĞI kadar TÜRK olduğumuzu haykırdık

¹⁴⁸ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.151

¹⁴⁹ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.503, (researchgate.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Kırlarda hemdert bülbüller bize eşlik edip coştı..

II

...

Gidip Ata'nın izinden

Ceddini iyi tam sen

Ünün başlar ta Mete'den

Özünü koruyacaksın."¹⁵⁰

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan

(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

TÜRLÜĞÜN GÜNEŞİ ATATÜRK

Kurdun, kuşun dilinde matem iniltileri

Işık yerine, zulmet saçıyor idi âfak.

Atatürk, yeter! dedi.. Değiştirdi kaderi...

ATA'mın ak alnından söktü ebedî şafak...

Ey Türklüğün güneşi, ey Türklüğün önderi!

Büyük bir istikbale yaklaşıyor ulusun...

Her gün gidiyor biraz biraz daha ileri;

En büyük engelleri de aşıyor Ulusun.¹⁵¹

Alırıza Saraçoğlu / Yunanistan

(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

Alırıza Saraçoğlu
(1938-1994)

TÜRLÜĞÜN ÖNDERİ

Ata'yı tüm Türklerin en büyük önderi biliriz

Türk Dünyası açısından önemini müdrikiz.

Ata, Türklüğün birliğini pekiştiren bayrak

Türkoğlu Türküz... Başka önder tanımamız biz...

Sorulsa; yanıt verecek her Türk

Türklüğün Önderi Büyük Atatürk.

¹⁵⁰ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, s.206

¹⁵¹ Alırıza Saraçoğlu, "Yağız Toprak –Şiirler-", Akın Yayınları, Osman Mustafaoğlu Matbaası, Gümölcine 1989, s.115

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Anavatanla aramızdaki kopmaz bağ
Ata'mız Türklüğün kalbinde yaşıyor sağ
Daima saygı ve minnetle anılacak
Önünü silemeyecek haşre dek hiçbir çağ.

Alirıza Saraçoğlu
(1938-1994)

Yunanistan

Sorulsa; yanıt verecek her Türk
Türklüğün Önderi Büyük Atatürk.¹⁵²

Alirıza Saraçoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Şair ve Saraç)

ATATÜRK

Ha Selanik, de Selanik
Sular içtim buz bulanık
Karga karga gak dedi
Çık duvara bak dedi.
İlk adım yeri
Daha o zaman anlaşıldı "O"nun değeri
Hocası taktı Kemal adını
Hayattaki tadını
Çıkaramadan gitti
O gençliğinde ne yığitti.
Ey Türklüğün ulusu
İçirtmedi o düşmanlara su
Bingazi, Kocatepe
Daha sonra geldi Halep'e
Samsun'a ayakbastı,
Türklüğün tuttuğu yastı. ¹⁵³

Hüseyin Alibabaoğlu
(1936-2013)

Hüseyin Alibabaoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci ve Şair)

¹⁵² Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.148

¹⁵³ Hanri Benazus, "Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk", Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022, s.267

(*) İskeçe Türk Birliği "Hüseyin Alibabaoğlu son yolculuğuna uğurlandı" (iskeceturkbirligi.org, 15.09.2013)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

ATATÜRK GÜNEŞİ

“Bir güneş gibi doğdu vatana
Selam verdi toprak altında yatana

Gürledi tayfalar, takalar
Havada uçtu sakalar

Atıldı yepyeni bir temel
Buydu onun kafasındaki emel

Daha sonra tamire geçildi
O Türk ulusuna baş seçildi

Yoktur dünyada eşi
Onun yaktığı ateş

Kimse söndüremez
Türk ulusunu O’nun yolundan döndüremez.”¹⁵⁴

Hüseyin Alibabaoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk’ü Eğitimci ve Şair)

Hüseyin Alibabaoğlu (1936-2013)

1936’da İskeçe’nin Gökçeler köyünde doğdu. Bir süre yardımcı öğretmenlik yaptıktan sonra, Türkiye’de Aydın-Orataklar İlköğretim Okulu’nda okudu. 1960’da mezun oldu. Sonra Batı Trakya’da Türk kuruluşlarında etkin görevler aldı. 1967’de İskeçe Türk Birliği’nde başkanlık yaptı.

Batı Trakya Türkleri Çocuk Edebiyatı’nın en önemli ismidir. "Durdur ile Kurkur" adlı masal kitabı Yunanistan ve Türkiye’de yayınlandı. Kardeş Edebiyatlar, Batı Trakya’nın Sesi gibi dergilerde yayınlanan çalışmaları Türkiye’de de ilgi gördü ve bir hikâye yarışmasında "Yaşamak Ne Güzel" adlı çalışmasıyla birincilik ödülünü aldı. Çok sayıda şiirinde Batı Trakya Türkleri gerçeğini dile getirirken, ironik bir anlatımla psikolojik çözümlemelere yöneldi. Ayrıca İzmir Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’de şiir ve masal tezi yaptı. 14 Eylül 2013’te İskeçe’de vefat etti...(*)

¹⁵⁴ Nermin Amet, “Batı Trakya Türk Şairlerinin Duygu ve Düşünce Yapısı”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019, s.86 (dSPACE.trakya.edu.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

ATATÜRK'E (Tamamı 14 Kıtadır)

Savaşlarda mertlik nedir gösteren sensin,
Siyasette gücünü ortaya koyan yine sen

...

Bütün dünyanın övgüleri senin üstüne
Güzel vatanında yap yapabildiğini.
Sana hayranlık sana selam...¹⁵⁵

Menelaos Nomdis / Yunanistan

ATAM O KADAR LAZIMSIN Kİ

"Sen her şeyimiz olmuştun.

Gözümüz, düşüncemiz, yolumuz,
Bilincimiz ve yorumumuz.

Öylesine öylesine aydınlıksın ki,
Yolunda şaşmak olanaksızken:

Yine de o kadar lazımsın ki..."¹⁵⁶

Mustafa Tahsinoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair, Yazar ve Çevirmen)

ATATÜRK

Atam, bilirim ki bu vatan
Senin sayende var.

Atam sen de bil ki bu can
Seninle yatar, seninle kalkar.¹⁵⁷

Mustafa Tahsinoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair, Yazar ve Çevirmen)

Mustafa Tahsinoğlu (1942-2019)

1942'de İskeçe'nin Kireççiler köyünde doğdu. İlköğrenimini Batı Trakya'da yaptı. Türkiye'ye gelip Konya İvriz İlköğretmen Okulu'na girdi. Mezun olup, Batı Trakya'ya döndü. 1961'den beri kendi köyünde öğretmendir.

Şair, yazar ve çevirmendir. Şiir, hikâye, günlük, deneme, çeviri ve inceleme ve poetik eleştiri türleriyle ilgilendi. Batı Trakya Türkleri Edebiyatı'nda modern şiirin en güçlü temsilcilerindendir. Şiirleri Batı Trakya dışında Türkiye, Almanya, KKTC, Makedonya ve Yugoslavya'da yayınlandı.

Yazdığı şiirlerde; öğretmenliğinden kaynaklanan hümanist bir tutum, ressamlığından gelen bir tabiat ve yaşama sevinci, Rumeliliğinden gelen bir yöresellik, Batı Trakyalı'lığından gelen duyarlı bir başkaldırı ile dikkati çekmiştir. Yunancadan çeşitli çevirileri vardır. (*)

¹⁵⁵ Mehmet Önder: "Atatürk'e Mektuplar", s.107 (atamdergi.gov.tr)

¹⁵⁶ Nimetulla Hafız, "Balkan Türk Şiirinde Atatürk", BAL-TAM Türklük Bilgisi 1, S.137 (turkoloji.cu.edu.tr)

¹⁵⁷ Ethem Baymak, "Türkçem Rumeli'nin Onur Kaynağı (Balkan Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)", Prizren-Kosova 2013, s.209 (23nisan-ktmb.org)

(*) Biyografi.Net, Mustafa Tahsinoğlu (biyografi.net)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

BATI TRAKYA'DA ATATÜRK

Bir taraflı sayılırız
En büyük övünç benim için!
Kollarım seni arayacak,
Sağımı solumu;
Seni buldum sanırken
Kaybederim avuçlarımda
Burada seninle var olmak
En büyük övünç ve şerefse de;
Gölgesinden korkanlar,
Bir de tomarları ceplerine sokanlar,
Bilirler ki
Başı belâya sokmaktır
Sensiz yaşamak!¹⁵⁸
Mustafa Tahsinoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair, Yazar ve Çevirmen)

ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE

Yine seni anmaktayız
Batı Trakya'da
Ve Selanik'te evinde.
Üç katlı
Pembe boyalı ev
Yanardı "SEN"in içinde.
Yine "SEN"i anmaktayız
Burada ve Selanik'teki evinde
Dolu dopdolusun içimde...
İşte yine "SEN"i anmaktayız
Bizim eserimiz, yeni nesille
ABC'yi nerdeyse konuşturduk bile.

Mustafa Tahsinoğlu
(1942-2019)

¹⁵⁸ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğ "Balkan Türkleri Edebiyatında Atatürk Şiirleri", s.4-5, (turkoloji.cu.edu.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

ATAM, işte yine "SEN"i anmaktayız
Selanik'teki evinde ve de burada
Düşler akta, düşler karada...¹⁵⁹

Mustafa Tahsinoğlu / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair, Yazar ve Çevirmen)

Mustafa Tahsinoğlu
(1942-2019)

Yunanistan

ÂŞK HER YANIMIZ SANA

Sen yalnız bir devrimci
Yalnız bir kumandan değil
Barışa susamışlara barış
Umutsuz kalmışlara umutsun.
Sen yüzyıllara sığmayıp taşan
Vatan, milliyet, hürriyet kavramını
Kişilerin usunda ışınlayıp
Bir cennet yaratmışsın.
Sen yüzyılların az gördüğü cevheri
Özgürlüğe simge insanlığın önderi
Ölümsüzlüğe anıtlamışsın
Tek Adam'sın.
Sen devrimlerinle esarete karşı
Ulusların kurtuluş yollarına ışımış
Karanlıkları ta ortasından oymuşsun.
Sen "Yurtta barış, evrende barış" fikrinle
Kuşaktan kuşağa devrolup yaşayacak
Sevilecek ve sevdirecek
Geleceğin övücüsün
Mustafa Kemal Atatürk...¹⁶⁰

Naim Kazım / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci ve Şair)

Naim Kâzım (1945-2020)

1945'te Rodop ilinin Büyük Müsellim köyünde doğdu. İlkokulu aynı köyde tamamladı. Antalya Aksu Öğretmen Okulu ile İstanbul Ortaköy Öğretmen Okulu'nda öğrenim gördü. 1966'da mezun oldu. 27 ay boyunca Yunan Ordusunda askerlik yaptı. 1969 yılında Hacıköy'e öğretmenlik için başvurdu. Tayini onaylamadı. (Sadece e üç gün öğretmenlik yapabildiği.)

Naim Kâzım (**Kadir**), devamında da Atina'da çalışmaya gitti. Fabrika sahibi işçilerin çocuklarına eğitim ver dediğinde o, "Ben Türk çocuklarına eğitim vermek için okudum" deyip teklifi reddetmiştir. Aynı zamanda şair de olan Naim Kâzım, Büyük Müsellimköy Kültür ve Folklor Derneğinin kurucuları arasında yer almış, başkanlığını yapmıştır..

Naim Kâzım (Kadir), Mustafa Kemal Atatürk'ün ideallerinde yürüyen bir insandı. 13.12.2020'de Dedeoğlu'nda vefat etti. (*)

¹⁵⁹ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.140

¹⁶⁰ facebook.com, Şiir Oku Grubu, 4.12.2022

(*) Rodop Rüzgârı, "Öğretmen Naim Kâzım'ı kaybettik" (rodoprugari.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

1881-10 KASIM

Hâlâ bir sonbahar hüznü varsa içimizde
Yarım kalmış bir düş: Gümüş dere durmaz akar
Bir suçluluk duygusu neşemizde
Gözlerin öylesine dargın bakar

Ne ki, geç de olsa varılacaktır
Zira gerçek yollara açık
Su mu yadsınır, ekmek mi yoksa
Karanlık muhakkak dağılacaktır.
...¹⁶¹(1941 Gümölcine,

Trakya'nın Sesi'nden,
12 Kasım 1983, İskeçe)
Rahmi Ali / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

10 KASIM İÇİN DÖRTLÜKLER

"Halk dilinden düşmez oldun
Gidilecek doğru yoldun
Türk yurdunun kaderini
Değiştiren kişi oldun..."

"Gün geçtikçe büyür adın,
İzindeyiz, der, evladın.
Yoldan sapan sana gelir,
Bugün olmasa da yarın ..."¹⁶²

Rahmi Ali / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

Rahmi Ali (1941-...)

1941 yılında (Komotini) Gümölcine'nin Çepelli köyünde doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra, Türkiye'ye, Malatya-Akçadağ İlköğretmen Okulu'nda yazı hayatına da atıldı. İlk makalesi "Akçadağ"(1) adlı okul dergisinde yayımlandı. Öğretmen olarak Batı Trakya'ya döndüğünde mesleğinin yanı sıra yazı hayatına da devam etti. Kendi köyündeki ilkokulda, 1961 -62'den 2002'ye kadar öğretmenlik yaptı.

"Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği" yönetim kurullarında görev aldı. Bu birliğin çıkarmış olduğu Birlik ile Öğretmen dergilerinde çeşitli yazılar yazdı. Akın, Azınlık Postası ve İleri gazetesinde de çeşitli yazıları çıktı. Bazı hikâyeleri Türkiye'de Varlık ve Varlık Yıllığı'nda, Töre, Türk Edebiyatı, 24 Saat, Devrim, Batı Trakya'nın Sesi, Batı Trakya, İnsanlığa Çağrı, Kardaş Edebiyatlar, Şiir Defteri, Tarla, Turnalar, Aykırısanat, Damar, Eliz Edebiyat, Berfin Bahar gibi dergilerde yer aldı. "Ay ile Güneş" adlı çocuk kitabı Yunanistan'da ve Türkiye'de yayımlandı. Başta hikâye olmak üzere şiir, günce, deneme, anı, inceleme ve gezi yazıları yazdı.

"Şafak Okuma Tiyatrosu"nın kurucularındandır. "Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi"nin de (BALTAM) Yunanistan temsilciliğinde de bulundu. (*)

¹⁶¹ Halil İbrahim Balkaş, "1881-10 Kasım 1938" (halilibrahimbalkas.com)

¹⁶² Nimetulla Hafız, "Balkan Türk Şiirinde Atatürk", BAL-TAM Türklük Bilgisi 1, S.137, s.136 (turkoloji.cu.edu.tr)

(*) Rodop Rüzgârı, "Batı Trakyalı Rahmi Ali "Türk Dünyası Yılın Edebiyat Adamı" seçildi" (burasibatitrakya.com)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

ANITKABİR'DEKİ ÖZEL DEFTERE

Ben ilim bilirim seni,
Yaşamda en gerçek yol,
Türk'ü bilirim dillerden düşmez,
Çalışmak, mutluluk, insan,
Savaşa karşı barış,
Hastaya doktor.

Ve elveda ana, yoksula ekmek,
Bir de hürriyet bilirim zincire inat,
Tüm insanlığa saygı duymuş"¹⁶³

Rahmi Ali / Yunanistan

(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

ATA'YA SAYGI

Seni sevmek
Hürriyeti, fazileti
İnsanlığı sevmektir.

Sen unutulduğun an
Bilelim ki dünyadan
Saygı kalkmış
Demektir.¹⁶⁴

Rahmi Ali / Yunanistan

(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

Rahmi Ali
(1941-...)

KEMAL

"Kemal' i sordun çocuğum
Bir atı var derlerdi
Kötülükleri ezmeğe hazır

¹⁶³ Nimetulla Hafız, "Balkan Türk Şiirinde Atatürk", BAL-TAM Türklük Bilgisi 1, S.137, s.136 (turkoloji.cu.edu.tr)

¹⁶⁴ Osman Baymak, Cansel Donat, "Türk "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri" 2", "Grafik Basımevi" Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011, S.235

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

Umutsuzdu, herkes bitkindi
Doğdu bir güneş dağların ardından
Mavi bakışları umut dağıtır."¹⁶⁵

Rahmi Ali / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

ÖZEL DEFTERE

Seni sevdik,
Çocuklarımıza seni sevdireceğiz.
Ulusuna adadın kendini,
Elbet kadrini bileceğiz.

Yıllar geçse de aradan
Gerçekler hep yenidir.
Yolların en doğrusu,
Biliriz ki ilimdir.

İnancımız odur ki,
Daha mutlu günlerimiz olacak,
Sevsek birbirimizi öyle
Senin bizleri sevdiğin gibi¹⁶⁶

Rahmi Ali / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci,
Şair ve Yazar)

Rahmi Ali
(1941-...)

SEN

"Sen, durmadan yürüyen altın çağsın
Gönüllerdesin, ölmedin."¹⁶⁷

Rahmi Ali / Yunanistan
(Batı Trakya Türk'ü Eğitimci, Şair ve Yazar)

¹⁶⁵ Nermin Amet, "Batı Trakya Türk Şairlerinin Duygu ve Düşünce Yapısı", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabiiim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019, s.88 (dSPACE.trakya.edu.tr)

¹⁶⁶ Hanri Benazus, "Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri", İstanbul 2008, s.141

¹⁶⁷ Nimetulla Hafız, "Balkan Türk Şiirinde Atatürk", BAL-TAM Türklük Bilgisi 1, S.137, s.136 (turkoloji.cu.edu.tr)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Yunanistan

ATA'MIN GÖZLERİ

Bu kısacık bir şiir
Ata'mın gözlerini anlatan
Ata'mın gözleri mavi
Gökyüzü gibi.

Ata'mın gözleri yeşil,
Ormanlar gibi.

Ata'mın gözleri derin,
Denizler gibi.

Ata'mın gözleri bitimsiz,
Renkler gibi.

Ata'mın gözleri bilgili,
Cahilliği siler gibi.

Ata'mın gözleri küskün
Şimdilerde olanlara
Küskün bakar gibi¹⁶⁸

**Sevkan Tahsinoğlu / Batı Trakya Türk'ü
(Yunanistan)**

Sevkan Tahsinoğlu

İskeçeli şair, dernekçi ve öğretmendir. Dupduru bir Türkçeye sahipti. Batı Trakya Türklüğünün en önemli yazarlarından biridir.

Haziran 2019'da vefat eden Mustafa Tahsinoğlu'nun da kızıdır. (*)

Görsel: (**)

¹⁶⁸ Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, "Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor", Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu, s.503-504, (researchgate.net)

(*) Dünya Bizim, Mustafa Uçurum "Haziran 2021 dergilerine genel bir bakış-3" (dunyabizim.com, 22 Haziran 2021);

(**) [facebook.com](https://www.facebook.com), Sevkan Tahsinoğlu, 4 Kasım 2022

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

TABLO
DÜNYA ŞİİRLERİNDE ATATÜRK (Ülke, Şair, Şiir Adları ve Sayısal Veriler)

Sıra No	ÜLKE ADI	ŞAİR ADI	Şair Şiirleri			Anonim			Şair Sayısı
			Türkçe	Kendi Dili	Toplam	Türkçe	Kendi Dili	Toplam	
1	AFGANİSTAN	M. Sabir Karger	2	2	4				1
2	ARNAVUTLUK	Anonim	-	-		3	3	6	-
3	AVUSTURYA	Leopoldine Konig	1	-	1				1
4	AZERBAYCAN	Halil Rıza Ulutürk	2	2	4				7
		Hüseyin Arif	1	-	1				
		İlgar Fehmi	1	-	1				
		İslam Sadık	1	-	1				
		Kemale Agayeva	-	1	1				
		Mikayıl Müşfik	1	-	1				
		Rəfiq Zəka Xəndan	11	2	13				
5	BANGLEDAŞ	Kazi Nazrûl İslâm	2	1	3				1
6	BULGARİSTAN	Elisavete Bagryana	1	-	1				4
		Ferhat Yusuf	1	-	1				
		Lubomir Bobevski	1	-	1				
		Sabri Alagöz	1	-	1				
		Anonim	-	-		2	-	2	-
7	ÇİN	Teyipcan Eliyev	1	1	2				4
8	IRAK	Ma'ruf er-Rusafi	1	1	2				
		Nazım Refik Koçak	1	-	1				
		Kerkük Türkleri	1	-	1				
		Anonim	-	-		1	1	2	-
9	İTALYA	Anna Masala	1	1	2				1
10	KAZAKİSTAN	Mağcan Cumabayev	1	1	2				1
11	KIBRIS (GKRY)	Haralambos M. Azinas	1	-	1				1
12	KKTC	Ahmed Esad	1	-	1				5
		İlter Veziroğlu	17	-	17				
		Mehmet Fikri	1	-	1				
		(Osman) Talât	1	-	1				
		Urkiye Mine Balman	1	-	1				
		Anonim	-	-		1	-	1	-

Yurtta Barış, Dünyada Barış
K. Atatürk

13	KOSOVA	Aluş Nuş	1	1	2				14
		Altay Suroy Recepoğlu	2	-	2				
		Arif Bozacı	6	-	6				
		Bayram İbrahim Rogovalı	4	-	4				
		Cemali Tunalıgil	2	-	2				
		İskender Muzbeg Şefikoğlu	1	-	1				
		Mürteza Büşra	1	-	1				
		Nimetullah Hafız	3	-	3				
		Nusret Dişo Ülkü	3	-	3				
		Osman Baymak	6	-	6				
		Rezzan Zborça	1	-	1				
		Süleyman Brina	2	-	2				
		Taner Güçlütürk	1	-	1				
		Zeynel Beksaç	1	-	1				
14	K. MAKEDONYA	Avni Engüllü	1	-	1				3
		Sabit Yusuf	2	-	2				
		Şükrü Ramo	3	-	3				
15	MOLDOVA-AGAVUZYA	Raisa Uzun	1	-	1				1
16	ÖZBEKİSTAN	Tora Mirza	1	1	2				1
17	PAKİSTAN	Muhammed İkbâl	1	-	1				1
18	ROMANYA	Emel Emin	3	-	3				3
		Hayat Memiş	4	-	4				
		İon Arion	2	-	2				
		Anonim	-	-		1	-	1	-
19	SIRP./ HIRVATİSTAN	Anonim				1	1	2	-
20	SURIYE	El Şeyh Abdülkerim Uvayza	1	-	1				2
		Hüseyin El Habbal	1	-	1				
21	YUGOSLAYA (E)	Anonim / Bilinmiyor	-	-		2	-	2	-
22	YUNANİSTAN	Alırıza Saraçoğlu	13	-	13				7
		Hüseyin Alibabaoğlu	2	-	2				
		Menelaos Nomdis	1	-	1				
		Mustafa Tahsinoğlu	4	-	4				
		Naim Kazım	1	-				1	
		Rahmi Ali	7	-				7	
		Sevkan Tahsinoğlu	1	-				1	
22		TOPLAM	136	14	150	11	5	16	57
GENEL TOPLAM Şiir: 151 (Şairlerin Şiiri)+16 (Anonim/Bilinmeyen)=167 Şair Sayısı: 57									

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

KAYNAKÇA

Ahmet Farman Saeed - Al-Chalaby, "Ma'ruf er-Rusafi'nin Mustafa Kemal Atatürk Hakkında yazdığı şiire bir bakış" (dergipark.org.tr, erişim: 6.12.2022)

Ahmet Üngüder, "Kıbrıs'ta Türkçülük Düşüncesinde Hakikat Gazetesi Başyazarı Mehmet Fikri'nin Yeri" (acarindex.com, erişim: 9.12.2022)

Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, "Şükrü Ramo" (teis.yesevi.edu.tr, erişim: 2.1.2023)

Alırıza Saraçoğlu, "Yağız Toprak –Şiirler-", Akın Yayınları, Osman Mustafaoglu Matbaası, Gümölcine 1989

Aluş Nuş, facebook.com, "Aluş Nuş", 14.01.2011, erişim: 28.12.2022

Anamur Sedir, Ulvi Keser "Haralambos Azinas ve Atatürk" (anamursedir.com, 10 Kasım 2013, erişim: 22.12.2022)

Anayurt, "Mamuşa Türk Ağzı'nın 3. baskısı çıktı" (anayurtgazetesi.com, 29 Kasım 2016, erişim: 15.01.2023)

Arkeoljik Haber, "Türkolog Anna Masala Roma'da anıldı" (arkeolojikh Haber.com, 30.10.2018, erişim: 22.12.2022)

Azerbajjans, "Hüseyin Arif" (azerbajjans.com, erişim: 17.12.2022)

Balkan Türkoloji Araştırmaları Merkezi, "Prof. Dr. Nimetullah Hafız" (baltam.org, erişim: 31.12.2022)

Batı Trakya'nın Sesi, Mayıs 1994-62 (bttd.org.tr, erişim: 4.1.2023)

Biyografi Net: biyografi.net, Altay Suroy Recepoğlu / Mustafa Tahsinoğlu / Nazım Rafik Koçak / Şükrü Ramo (erişim: 27.12.2022, 5.1.2023, 22.12.2022, 2.1.2023)

Biyografya: biyografya.com, Aluş Nuş / Bayram İbrahim / Hüseyin Arif / İskender Muzbeg / Mehmet Fikri Yağmur / Osman Baymak / Osman Talat Alkan / Rezzan Zborça / Sabit Yusuf / Şair Ferhat / Taner Güçlütürk (erişim: 27.12.2022, 28.12.2022, 28.01.2023, 29.12.2022, 25.12.2022, 20.1.2023, 26.12.2022, 16.1.2023, 1.1.2023, 13.1.2023, 1.1.2023)

Bulgaristan Türk Gençliği, Sabri Alagöz "Umutlar Sönerken (Bulgarca)" (bulgaristanalperenleri.blogspot.com, 10.2.2014, erişim: 21.12.2022)

Con Sinov, @lordsinov, Nov 9, 2021 erişim: 3.2.2024

Edirne Haber, Ayhan Tunca "Atatürk ve Şiirde Azeri Şair Refi Zeka Handan" (edirnehaber.org, 7.11.2013, erişim: 16.12.2022)

Edirne Haber, Ayhan Tunca "Atatürk ve Şiirde Suriyeli Şairler(7)", 31.10.2013 (edirnehaber.org, erişim: 27.12.2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Eğitim Kütüphanesi, “Atatürk’e Şiirler: Kemal Paşa’ya | Anna Masala” (egitimkutuphanesi.com, 15 Ağustos 2011, erişim: 22.12.2022)

Esen Müzik, “Mehmet Sabir Karger” (esenmuzik.com, erişim: 15.12.2022)

Ethem Baymak, “Türkçem Rumeli’nin Onur Kaynağı (Balkan Türk Şiiri Üzerine İncelemeler)” Prizren-Kosova 2013 (23nisan-ktmb.org, erişim: 20.12.2022)

Fethi Tevetoglu: “Gazi Nazrûl İslâm”, Belleten Türk Tarih Kurumu, Ağustos 1989, Cilt 53 - Sayı 207-208, Sayfalar: 853-882 (belleten.gov.tr, erişim: 11.12.2022)

Google Çeviri (google.com, Türkmence-Türkçe, erişim: 17.1.2023)

Günaydın, Nurlanə Əliyeva “Ömür bitər, yol bitməz”...- RƏFİQ ZƏKA XƏNDAN (gunaydin.az, erişim: 13.1.2023)

Haberler.Com. “Dünyada kaç ülke var? Ülke sayısı kaçtır? Dünyadaki tüm ülkelerin isimleri nelerdir? Dünya haritası”, 20 Mayıs 2021 (haberler.com, erişim: 7.1.2023)

Halil İbrahim Balkaş, 1881-10 Kasım 1938” (halilibrahimbalkas.com, erişim: 5.1.2023)

Halil Rıza Ulutürk, Azadlıq Şiirler, Hazırlayan: Seyfettin Altaylı, T.C. Kültür Bakanlığı Türk Dünyası Edebiyatı

Hanri Benazus, Dünya Milletlerinin Gözüyle Atatürk, Sözcü Kitabevi, İstanbul, 2022

Hanri Benazus, Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri, Bizim Kitaplar, İkinci Baskı, İstanbul 2008

Hasan Özer, Rövsən Memmedov, “Azerbaycanlı Şair Refik Zeka Handan’ın Türkiye Temalı Şiirleri ve Bunların Kelime Kadrosu Üzerine” (academia.edu, erişim: 16.12.2022)

Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, “Balkan Türkleri Edebiyatında Atatürk Şiirleri” (turkoloji.cu.edu.tr, erişim: 19.12.2022)

Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, “Edebiyatımızda Bakan Türklerinin Göç Kaderi”, Toplumsal Gelişim Derneği Yayını, Ankara 2005

Hayriye Süleymanoğlu Yenisoğlu, “Makaleler: Dil-Edebiyat-Eğitim-Folklor”, Hazırlayan: Erhan Süleymanoğlu (researchgate.net, erişim: 10.12.2022)

İlter Veziroğlu, facebook.com, “İlter Veziroğlu” 16.11.2021, “Atatürk Güven Bize” 19 Mayıs 2017, “Atatürk’e Mektup” 15 Haziran 2022, İlter Veziroğlu, “Atatürk’ten Öğretmenlere Mektup” 24 Kasım 2021, “Atatürk’ü Sevmek” 28 Mayıs 2017, “Atatürkçe Yürümek” 16 Kasım 2016, “Haklısın Gazi Paşam” 19 Mayıs 2022, “Öğretmenlere” 6 Ekim 2016, “Öldün Diyemeyiz Sana”, 19 Mayıs 2022, “Yüzüne Bakmaya Utanıyoruz” 30 Ekim 2016, “Üzgün Bakıyorsun Anıttepe’den” 27 Mayıs 2017, (erişim: 25.12.2022, 19.1.2023, 19.1.202, 13.1.2023, 28.Mayıs.2017, 19.1.2023, 13.1.2023, 20.1.2023, 13.01.2023, 20.1.2023, 25.12.2022)

İrfan Paksoy, “Âzadlığın Gür Sesi; Halil Rıza Ulutürk” (dibace.net, 18.06.2021, erişim: 16.12.2022)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

İskeçe Türk Birliği, “Hüseyin Alibabaoğlu son yolculuğuna uğurlandı” (iskeceturkbirligi.org, 15.9.2013, erişim: 21.1.2023)

İsmail Bozkurt (K.K.T.C.), “Atatürk ve Kıbrıs Kültürü”, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri (ekitap.ktb.gov.tr, erişim: 16.12.2022)

Kemal Özcan Davaz, “Atatürk, Bangladeş, Kazi Nazrul İslam”, Atatürk Araştırma Merkezi, Divan Yayıncılık, Ankara 2000

Kemal Özcan Davaz, “Kemal Paşa Adlı Destan-Şiirin Yazarı Bangladeş Milli Şairi Gazi Nazrül İslam Doğumunun 100. Yılında” (atam.gov.tr, erişim: 18.12.2022)

Kıbrıs Sözlük, Ahmet Esad, 9.6.2021 (kibrissozluk.com, erişim: 22.12.2022)

Kırcaali Haber, “Hisar Köylü Sabri Alagöz, Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde Diploma Tezi'ne Konu Oldu”, 5 Mart 2012 (kırcaalihaber.com, erişim: 13.1.2023)

Kırcaali Haber, “Kırcaali’de Balkan Türk Yazarları Buluşması Gerçekleşti” (kırcaalihaber.com, 27.10.2022, erişim: 19.12.2022)

Kırım’ın Sesi Gazetesi, “Uzaktaki Kardeşime şiiri, Türkiye’nin Kurtuluş Savaşına atfen, Büyük Şair Mağcan Cumabay tarafından Kazakistan’da yazılmıştır.” (kiriminsesigazetesi.com, 6 Ocak 2022, erişim: 15.01.2023)

Kosova Haber, “Gazeteci-Şair Murtaza Büşra Hakkın Rahmetine Kavuştu” (m.kosovahaber.net, erişim: 29.12.2022)

Kosova Haber, “Yılın Şiir Kitabı-Yılın Şairi”, 31 Ekim 2012 (kosovahaber.net, erişim: 28.12.2022)

Kürşad Kara, “Romanya’da Türkçeye Adanmış Bir Ömür Şair Emel Emin, Hayatı, Şairliği ve Bütün Şiirleri”, Paradigma Akademi, Eylül 2021

Mehmet Önder: “Atatürk’e Mektuplar” (atamdergi.gov.tr, erişim: 15.12.2022)

Milliylik-millat ko'zgusi, (Millet-milliyet aynası) “Tora Mirza”, 9.11.2021 (milliycha.uz, erişim: 13.1.2023)

Mine Tuta “Kosovalı Halk Müziği Sanatçısı Aluş Nuş’un Hayatı ve Eserleri”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2015 (tez.yok.gov.tr, erişim: 27.12.2022)

Musa Yıldız “Ma’rûf er-Rusâfî’nin Def’u’l Hucne Fî’rtidahî’l-Lukne Adlı Eserinde Arapça’dan Türkçe’ye Geçen Kelimeler” (musayildiz.com.tr, erişim: 22.12.2022)

Mustafa Ermiş “23 Nisan’da Atatürk”, Gazete Trakya (gazetetrakya.com, 24 Nisan 2008, erişim: 27.12.2022)

Mustafa Uçurum, “Haziran 2021 dergilerine genel bir bakış-3”, Dünya Bizim, 22 Haziran 2021 (dunyabizim.com, erişim: 5.1.2023)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Nazlı Rânâ GÜREL- Zeki GÜREL, “Makedonya Türk Basınında ve Edebiyatında Atatürk-I” (<https://silo.tips/>, erişim: 2.1.2023)

Nermin Amet, “Batı Trakya Türk Şairlerinin Duygu ve Düşünce Yapısı”, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2019 (dspace.trakya.edu.tr, erişim: 03.01.2023)

Nimetulla Hafız “Balkan Türk Şiirinde Atatürk”, BAL-TAM Türklük Bilgisi 1 (turkoloji.cu.edu.tr, erişim: 27.12.2022)

Nimetullah Hafız, “Yugoslavya Türk Şiirinde Atatürk”, Akar Matbaası, Ankara 1983

Nizami Muratoğlu “Azerbaycan’ın Büyük Dostu Atatürk”, BENİ Dünya Yörük-Türkmen Araştırma Dergisi, 2018-1 (dergipark.org.tr, erişim:19.12.2022)

Osman Baymak, Cansel Donat, “Türk Dünya Şairlerinden Atatürk Şiirleri 2”, ‘Grafik Basımevi’ Prizren / Kosova, Birinci Basım: Mart 2011

Osman Yıldız, “Kıbrıs’ın Güzide Bir Gazetecisi ve Şairi: İlder Veziroğlu”, Kıbrıs Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi, C-III/S.6-7, s.48 (dergipark.org.tr, erişim: 9.12.2022)

Oyhan Hasan Bildirki, “Atatürk Aramızda – Seçilmiş Şiirler”, Dorlion Yayınları, Nisan 2020

Önder Saatçi “Kerkük Hoyrat ve Mânilerinde Millî Duygular-II” (bizturkmeniz.com, erişim: 21.12.2022)

Önder Saatçi, “Irak Türkmenlerinin Ana dilleri Türkçeyi ve Türk Kimliğini Yaşamasüreçler”, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Uluslararası Ortadoğu Kongresi (Dil, Tarih ve Edebiyat), 30-31 Ekim 2017 Bildiriler Kitabı, cilt 1 (academia.edu, erişim: 21.12.2022)

Özden Beyoğlu “Kosova’da Türkçe Yayınlanan Bir Çocuk Dergisi: Türkçem”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balkan Çalışmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2017 (dspace.trakya.edu.tr), erişim: 27.12.2022)

Rəfiq Zəka Xəndan, Atatürkiyə, Bakı: “Mütərcim” nəşriyatı, 1998

Rodop Rüzgârı, “Batı Trakyalı Rahmi Ali "Türk Dünyası Yılın Edebiyat Adamı" seçildi” (burasibatitrakya.com, erişim: 05.01.2023)

Rodop Rüzgârı, “Öğretmen Naim Kâzım'ı kaybettik”, (rodopruzgari.com, erişim: 5.1.2023)

Sakarya Yeni Haber, Fazlı Köksal “Atatürk Hakkında İlk Şiirler”, 20 Ocak 2021 (sakaryayenihaber.com, erişim: 11.12.2022)

Sami Biber, “Atatürk'e Yazılan İki Mektup” (edebiyatevi.com, 20.3.2018, erişim: 15.12.2022)

Sevkan Tahsinoğlu, facebook.com, 4 Kasım 2022, erişim: 5.1.2023

Sözcü, “Balkanların Nazım Hikmet'i Olarak Görülen Arif Bozacı'ya Saygı Buluşması” (sozcu.com.tr, 27.3.2016, erişim: 20.1.2023)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Şairler, “Zeynel Beksaç Kimdir? Zeynel Beksaç’ın Biyografisi” (sairlerimiz.org, 11 Ekim 2020, erişim. 03.01.2022)

Şemsettin Küzeci, “Romanya’nın Genç Türk Şairi Hayat Memiş”, Kerkük (kerkukgazetesi.com, 22 Kasım 2016, erişim: 27.12.2022)

Şevket Öznur, “Kıbrıs’ta Ağıt - Türkü Geleneği” (turkoloji.cu.edu.tr, erişim: 25.12.2022)

Şiir Oku Grubu (facebook.com, 4.12.2022, erişim: 5.1.2023)

Şükrü Ramo, “Şiirler”, Birlik Yayınları, Üsküp 1988

Tamilya Aliyeva, “Azerbaycan Bazı Halk Yazınında Atatürk”, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (ekitap.ktb.gov.tr, erişim: 16.12.2022)

Taner Güçlütürk, “Kosova Türk Edebi Metinlerinde Atatürk!”, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, ‘Kuruluşundan 90. Yılına Türkiye Cumhuriyeti Uluslararası Sempozyumu, 23-25 Ekim 2013-Eskişehir’, Yayına Hazırlayan: Arzu Güvenç Saygın (atam.gov.tr, erişim: 28.12.2022)

Türk Dünyası Bilgi Arşivi, “Kosova Türklerinin Unutulmaz Lideri: Süleyman Brina” (tdba.net, 24.02.2016, erişim: 2.1.2023)

Türk Edebiyatçıları, “Osman Baymak Kimdir? Hayatı ve Eserleri”, 30 Mart 2022 (turkedebiyatcilar.net, erişim: 31.12.2022)

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, “Nezrülislam”, Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 33. cilt (islamansiklopedisi.org.tr, erişim:18.12.2022)

Türkiye Yazarlar Birliği, “Şair, yazar, mütercim, öğretmen Nusret Dişo Ülkü Üsküp’te vefat etti.”, 17.1.2022 (tyb.org.tr, erişim: 31.12.2022)

Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi, Neşe Harbalioğlu, “20. Yüzyıl Uygur Şairlerinden Teyipcan Eliyev”, Dergi Sayısı: 2016/8 (akademiye.org, erişim: 21.12.2022)

Vikipedi, “Emel Emin” (tr.wikipedia.org, erişim: 10.01.2023)

Vikipediya Azad Ansiklopediya, “İlgar Fehmi” (az.wikipedia.org, erişim: 12.1.2023)

Vikipediya Azad Ensiklopediya, “Kamala Aghayeva” (az.wikipedia.org, erişim: 16.12.2022)

Wikipedi, “Muhammed İkbâl” (tr.wikipedia.org, erişim: 27.12.2022)

Wikipédia, “Maruf al-Rusafi” (fr.wikipedia.org, erişim: 22.1.2023)

Wikipediya, “Halil Rıza Ulutürk” (az.wikipedia.org, erişim: 23.12.2022)

Wikiwand, “Mikail Müşfik” (wikiwand.com, erişim: 19.12.2022)

Wikiwand, “Süleyman Brina Kosova Türklerinin lideri” (wikiwand.com, erişim: 14.1.2023)

Yurtta Barış. Dünyada Barış
K. Atatürk

Wowturkey, “Çanakkale Geçilmez” Çanakkale Zaferi’nin 86. yıl dönümü anısına (wowturkey.com, 20 Mayıs 2006, erişim: 19.12.2022)

Yaşar Sözen, “Refail Oğuztürk Dağlı’nın Şiir ve Poemalarında Yapı ve Tema” T.C. Pamukkale Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, 2018 (acikerisim.pau.edu.tr, erişim: 19.12.2022)

Yeni / New Balkan, “Sabit Yusuf’un 65. doğum yıldönümü” (yenibalkan.com, 7.4.2022, erişim: 14.01.2023)

Yeni / New Balkan, “Yazar-Şair Avni Engüllü 75 yaşında”, 7.9.2022 (yenibalkan.com, erişim: 28.12.2022)

Yeniçağ Gazetesi, Ahmet B. Ercilasun, “Özbek, Türkmen, Uygur, Tatar...” (yenicaggazetesi.com.tr, 27.10.2019, erişim: 15.12.2022)

Ziyouz Kutupxonasi, “TO'RA MİRZO (1956) (n.ziyouz.com, 3 Kasım 2013, erişim:13.01.2023)